

ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย

ปริญญานิพนธ์

ของ

วริฐา ไมตรีจิต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2552

ผลการจัดการเรียนรู้แบบได้ก้นักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย

ปริญญานิพนธ์

ของ

วริฐา ไผ่ตรีจิต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการจัดการเรียนรู้แบบได้ก้นักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย

บทคัดย่อ

ของ

วริฐา ไผ่ตรีจิต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2552

วิธีหา ไม่ตรีจิต. (2552). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รศ.ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, รศ.ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.

ในการวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะ เพื่อศึกษาระดับความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดสีดาาราม(เทพเขยประชาชนกุล) อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวน 15 คน ได้มาโดยการทดสอบความสามารถด้านการเขียนด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนความสามารถด้านการเขียนใน 15 อันดับสุดท้ายเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 50 นาที

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยและกฎเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพัฒนาการกับจุดประสงค์ (IOC) เท่ากับ 1.00 มีค่าความเชื่อมั่น .79 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test แบบ Dependent Sample

ผลการวิจัยพบว่าหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีคะแนนความสามารถด้านการเขียนโดยรวมเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 11.67 ($\bar{D}$ = 11.67) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (t = 23.15) และเมื่อพิจารณารายด้าน เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการเขียนทุกด้านเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยขึ้นขีดเขียนแทนเขียน เฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.00 ขึ้นเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ ตัวเฉลี่ยสูงขึ้น เท่ากับ 1.93 (t = 12.61) ขึ้นเขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ เฉลี่ยสูงขึ้น เท่ากับ 2.60 (t = 19.86) ขึ้นเขียนโดยการลอกเลียนแบบ เฉลี่ยสูงขึ้น เท่ากับ 2.40 (t = 18.33) และขึ้นเขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด ตัวเฉลี่ยสูงขึ้น เท่ากับ 2.73 (t = 13.25) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการเขียนทั้งโดยรวมและรายด้านสูงขึ้นอย่างชัดเจน

THE EFFECT OF CHILDREN AS A RESEARCHER ACTIVITIES ON
PRESCHOOL CHILDREN'S WRITING ABILITY

AN ABSTRACT

BY

WARITHA MAITREEJIT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master
of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

October 2009

Waritha Maitreejit. (2009). *The Effects of Children as Researchers Learning on Writing Ability of Preschool Children*. Master Thesis M.Ed. (Early Childhood Education).
Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee:
Assoc.Prof.Dr. Sirima Pinyoanuntapong, Assoc.Prof.Dr. Boonchird
Pinyoanuntapong

The purpose of this research was to study the effects of children as researchers learning on writing ability of preschool children. The specific objective was to investigate the levels of writing ability of preschool children before and after the use of children as researchers learning. The samples used in this study were 15 preschool boys and girls, with 4-5 years of age, of Kindergarten 1, in 1st semester of 2009 academic year, at Watsidaram School in Damnoensaduak District, Ratchaburi Province. They were selected by using the test of writing ability and were 15 students with the lowest score. The experiment was carried out within the period of 8 weeks – 5 days a week and 50 minutes per day. The instruments used in this study were children as researchers learning plans and the test of writing ability of preschool children with the index of consistency (IOC) between development and objectives of 1.00 and the reliability of .86. The data were statistically analyzed by dependent sample t-test.

The results of this study revealed that the means of writing ability of preschool children after the use of children as researchers learning were generally higher than those before the experiment at 11.67 ($\bar{D} = 11.67$) with statistical significance at the level of .01 ($t = 23.15$). When considering in the individual areas, it was found that the means of writing ability of preschool children in all areas were higher with statistical significance at the level of .01. The mean of sketching instead of writing stage was higher at 2.00. The mean of writing names of work with various symbols stage was higher at 1.93 ($t = 12.61$). The mean of writing without formats and rules stage was higher at 2.60 ($t = 19.86$). The mean of writing by copying stage was higher at 2.40 ($t = 18.33$). The mean of writing in forms of character and drawing stage was higher at 2.73 ($t = 13.25$). The results showed that children as researchers learning could obviously increase the writing ability of preschool children both in general and in individual areas.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและเสนอแนะ ตลอดจนชี้แจงแนวทางแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษยา ตันติผลาชีวะ อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และคณาจารย์ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทักษะและ คำแนะนำต่างๆ จนทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้เชี่ยวชาญ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ อาจารย์ศิริลักษณ์ วุฒิสรรพ์ อาจารย์พูนสุข สุขเสริม อาจารย์มิ่ง เทพครเมือง อาจารย์นพวรรณ ศรีเกตุ และอาจารย์ภัสลาภรณ์ มูลโพธิ์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ความช่วยเหลือแนะนำตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ในการสร้างเครื่องมือให้มีคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการสถานศึกษา คณะครู นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนวัดสีดาราม (เทพเขยประชานุกูล) ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท ตลอดจนรุ่นพี่ และรุ่นน้องที่ให้คำแนะนำคำปรึกษาช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อประเสริฐ คุณแม่ทองหล่อ ไม่ตรีจิต และสมาชิกทุกคนในครอบครัว ที่ให้กำลังใจเป็นพิเศษ รวมถึงผู้ที่มีพระคุณอีกหลายท่าน ที่มีได้กล่าวไว้ ณ ที่นี้ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจจนทำให้ปริญญานิพนธ์สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าอันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแก่ พระคุณบิดา มารดาในการ อบรมเลี้ยงดู ให้โอกาสทางการศึกษา อีกทั้งพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์อันทรงคุณค่ายิ่ง

วริฐา ไม่ตรีจิต

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมติฐานในการศึกษา	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการเขียน	9
ทฤษฎีพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย.....	9
ความหมายและความสำคัญของภาษา	12
ความหมายของการเขียนของเด็กปฐมวัย	14
ความสำคัญของการเขียนของเด็กปฐมวัย	15
จุดมุ่งหมายของการเขียนของเด็กปฐมวัย	16
องค์ประกอบของการเขียนของเด็กปฐมวัย	17
ความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัย	18
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนของเด็กปฐมวัย	19
ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย	22
การเตรียมความพร้อมในการเขียนของเด็กปฐมวัย	32
การส่งเสริมพัฒนาการทางการเขียนของเด็กปฐมวัย	34
พัฒนาการความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน	44
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีและการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	48
ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	48
หลักการพื้นฐานของการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	49
กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	49
ลักษณะกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	52
บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	53
ผลของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	56
ทักษะการเรียนรู้ของเด็กนักวิจัย	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย.....	60
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	62
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	67
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	74
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	80
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผล.....	81
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย.....	88

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	90
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	91
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	102
ภาคผนวก ก	103
ภาคผนวก ข	108
ภาคผนวก ค	129
ภาคผนวก ง	132
ภาคผนวก จ	137
ประวัติย่อผู้วิจัย	144

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง	67
2 กำหนดการทดลอง.....	68
3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบได้กนกวิจัย.....	69
4 ค่าสถิติพื้นฐานของพัฒนาการด้านการเขียน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	75
5 ผลการวิเคราะห์ขั้นความสามารถด้านการเขียน ในแต่ละสัปดาห์ของการทดลอง.....	77
6 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนโดยรวมพัฒนาการด้านการเขียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบได้กนกวิจัย.....	78
7 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนพัฒนาการด้านการเขียนก่อนและ หลังการจัดการเรียนรู้แบบได้กนกวิจัยจำแนกรายด้าน.....	79
9 ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ	133

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวความคิดวิจัย	7
2 ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยการขีดเขียน การวาดภาพอิสระ	23
3. ขั้นคัดลอกตัวอักษร.....	23
4 ขั้นเขียนตัวอักษรอย่างอิสระ.....	24
5 ขั้นเขียนตัวพยัญชนะหรือเขียนเป็นคำ.....	24
6 ลักษณะการเกิดขึ้นซ้ำๆ.....	26
5 ลักษณะการซ้ำในรูปแบบที่แตกต่างกัน.....	27
6 ลักษณะการมีทัศนเครื่องหมาย.....	27
7. การเขียนโดยผ่านการขีดๆ เขียนๆ	
ลักษณะการยืดหยุ่น.....	28
ลักษณะการเรียงแถวและการจัดหน้า.....	28
การเขียนโดยผ่านการวาดรูป	29
การเขียนโดยผ่านการขีดๆ เขียนๆ	29
การเขียนโดยผ่านการทำตัวอักษรเหมือนแบบ	30
การเขียนโดยการคัดลอกจากหนังสือ	30
การเขียนโดยผ่านการคิดแบบของตนเองขึ้น	31
การเขียนโดยผ่านการสะกดตามแบบ	33

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กมีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออนาคตของสังคมไทยและประเทศชาติ ซึ่งเด็กวัยนี้เป็นช่วงวัยสำคัญและจำเป็นที่สุดของการพัฒนาสมองคือช่วง 0-6 ปีแรกของชีวิต เพราะถือเป็นช่วงวัยที่มีอัตราของการพัฒนาการสูงสุดเป็นการวางรากฐานการส่งเสริมพัฒนาความเจริญเติบโตในทุกด้าน เด็กจึงควรได้รับการเลี้ยงดูที่ดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2546) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือบุคคลด้อยโอกาส ต้องจัดให้ได้รับสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และมาตราบัญญัติว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาความรู้ คุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ในหมวด 4 มาตรา 22 และ 24 บัญญัติว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ และจัดเนื้อหาสาระกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง โดยผสมผสานสาระความรู้ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2542)

ภาษานับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับทุกคน เพราะการใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในการดำเนินชีวิต เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้อื่นเข้าใจกับสิ่งที่เราแสดงออกมา ภาษาเป็นได้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ต้องอาศัยทักษะทั้ง 4 ด้าน คือการฟัง พูด อ่านเขียน เพราะเป็นทักษะที่สำคัญในการรับและส่งข้อมูลได้ทันกับสังคมยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ และมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการสื่อสารมา ไวคอตสกี (ประไพ แสงดา. 2544: 8; อ้างอิงจาก Morrow.1993; citing Vygotsky. 1978; Literacy Development in the Early Years) ได้กล่าวว่าเด็กพัฒนาเพื่อที่จะเข้าร่วมในสังคม ฉะนั้นเด็กจึงต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจและสร้างสัญลักษณ์ขึ้น คือการสื่อสารภาษาโดยใช้สัญลักษณ์ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก กระบวนการพัฒนาสัญลักษณ์เด็กต้องเรียนรู้ที่จะฟัง พูด อ่านและเขียน ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้านโดยเริ่มเรียนรู้ที่จะฟังเพื่อพูด หรือใช้

กริยาท่าทาง การใช้สัญลักษณ์หรือการวาดรูปจนกระทั่งพัฒนามาเป็นการเขียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวเด็กต้องสามารถอย่างยอดเยี่ยมในการเขียน การฟัง การพูดและกรรมวิธีสื่อสารด้วยภาษาเป็นกุญแจแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์ ริคส์ และ วิลคอกส์ (รัญจวน ประโมจน์ีย์. 2544: 18; อ้างอิงจาก Rice & Wilcox. 1995: 4) หมายถึง “ภาษา” ต้องดีพอจึงจะสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็กปฐมวัย เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการสื่อความหมายระหว่างกันและกัน พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยนับได้ว่าเป็นรากแก้วของการเรียนรู้ของมนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษา (สิริพรรณ ตันติรัตน์ไพศาล. 2545 : 7) และในวัยนี้เป็นวัยแห่งการเจริญเติบโตในทุกๆด้าน โดยเฉพาะด้านภาษาเรียกได้ว่าเป็นวัยทองของภาษา พัฒนาการทางภาษาเจริญอย่างมาก (วรรณภา หารชุมพล. 2530: 1-2) และถ้าได้รับการส่งเสริมอย่างดีแล้ว จะทำให้การเรียนรู้ของเด็กทางภาษาพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น เด็กปฐมวัยควรได้รับการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน

การส่งเสริมทักษะการเขียนในเด็กปฐมวัยนั้น เด็กควรเรียนรู้ทักษะการเขียนอย่างมีความสุข และสนุกสนาน ควรให้เป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติ จึงจะเกิดผลดี (อารี สันหนวี. 2535: 64) สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2538: 25) กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการเขียน จึงต้องคำนึงถึงการสอนภาษาให้กับเด็กที่โรงเรียนควรสอนให้ง่ายเหมือนกับที่บ้าน ครูควรสอนเด็กในทิศทางตามธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเรา เพราะเด็กในวัย 2-7 ปี เป็นวัยที่มีการพัฒนาเด็กจะต้องเรียนรู้ว่า เพียงแต่ขีดเขียนเป็นเส้น ไม่ทำให้อักษรแตกต่างกันได้แต่เด็กจะต้องเรียนรู้การขีดเขียนขึ้นลงจากซ้ายไปขวา และการเขียนวงกลม ถ้าหากเด็กมีโอกาสขีดเขียนเหมือนกับการที่เด็กสามารถต่อภาพได้นั้นเอง (นิตยา ประพุดติกิจ. ม.ป.ป.: 173) แต่การเขียนก็เป็นทักษะทางภาษาที่ยากสำหรับเด็ก เพราะการขีดเขียนต้องใช้กล้ามเนื้อที่แข็งแรง และเด็กในวัย 3-6 ขวบ กล้ามเนื้อเล็กอยู่ระหว่างพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542: 115-116) ได้กล่าวว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการเขียนน้อยมาก เพราะกล้ามเนื้อยังไม่แข็งแรงการบังคับให้เด็กเขียนจึงเป็นการทำลายมากกว่าการพัฒนาการเขียนของเด็กจึงควรให้เด็กมีความสามารถในการเขียน โดยเขียนออกมาในรูปการสะท้อนความคิด ในการสื่อความหมาย ด้วยการขีดเขียนสัญลักษณ์ต่างๆ โดยการวาดภาพและเขียนตัวอักษรโดยไม่รู้ความหมาย ควบคู่ไปกับการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ สังคมสติปัญญา และการปลูกฝังจิตสำนึกเป็นกระบวนการที่มีรากฐานเริ่มจากการที่บุคคลได้รับการศึกษาอบรมเลี้ยงดู และขัดเกลาในระยะปฐมวัย (ภรณี ครุรัตน์ะ. 2540: 43) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2544: 149) ได้กล่าวถึงเด็กปฐมวัยว่าเป็นวัยอยู่ในช่วงอายุแรกเกิดจนถึง 8 ปี เป็นระยะสำคัญที่สุดของการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายสติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม และบุคลิกภาพ และเป็นช่วงพลังแห่งการเจริญเติบโตองงามสำหรับชีวิต ดังนั้นครูจึงเป็นบุคคลที่มี

ความสำคัญในการพัฒนาให้กับเด็กนั้นจะต้องจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพัฒนาการของแต่ละคน และที่สำคัญต้องรับรู้อย่างมีความสุข

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2545) ได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย และกล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (Children as a Researcher) เป็นการสอนที่ผสมผสานวิธีการสอน การเรียน การประเมินและการแนะแนวให้ควบคู่กลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวกันในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัยซึ่งมีความหมายถึงการใช้ปัญญาทำให้เกิดปัญหาซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ ความจริงตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็นและความถนัดของตน ในการเรียนรู้เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้พร้อมกับแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไรมากน้อยเพียงใด จากแหล่งใดวิธีการอย่างไรจากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเกต จดจำ บันทึกข้อมูล โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ โดยครูกำหนดแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก จากนั้นพาเด็กไปศึกษาที่แหล่งเรียนรู้ประสบการณ์ตรงจากสถานที่จริง กระตุ้นให้เด็กค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความสามารถด้านการเขียน ให้เด็กเลือกหัวข้อที่ต้องการจากแหล่งเรียนรู้ ตั้งประเด็นคำถามตามความสนใจเด็ก และกระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องที่จะศึกษาตามความสนใจของเด็กค้นคว้าหาความรู้ พร้อมทั้งทำแผนที่ความคิด ให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้า เรื่องที่ต้องการเรียนรู้ จากจุดบันทึกผ่านการวาดภาพ ชีตเขียน การปั้น การพับ การพิมพ์ภาพ ฉีกปะ และทำกิจกรรมตามความสนใจ เพื่อ และให้เด็กสรุป จัดทำผลงานความรู้ และความสามารถด้านการเขียน ให้เด็ก นำเสนอสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่ ดังนั้นผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางจินตนาการด้วยการเชื่อมโยงประสบการณ์ต่าง ๆ และลงมือปฏิบัติจริงได้ด้วยตนเอง ว่ามีผลต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยมากน้อยเพียงใด ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้แก่ครูและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเด็กปฐมวัย ให้มีความสามารถเต็มตามศักยภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่เป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยว่าจะได้ผลอย่างไร โดยกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองว่ามีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นใด
2. เพื่อศึกษาความสามารถด้านการเขียนแต่ละขั้นมีการเปลี่ยนแปลงในระดับขั้นที่สูงขึ้นมากน้อยเพียงใด

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ทราบถึงผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ได้เลือกใช้ และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยเพื่อเด็กจะได้มีพื้นฐานที่ดีในการเขียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายหญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดสีดาราม (เทพเชยประชานุกุล) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 25 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชาย- หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดสีดาราม (เทพเชยประชานุกุล) ตำบลแพ่งพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ได้มาโดยการทดสอบความสามารถด้านการเขียน ด้วยแบบบันทึกเกณฑ์ความสามารถด้านการเขียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนความสามารถด้านการเขียนใน 15 อันดับสุดท้ายเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการเขียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง เด็กนักเรียนชาย- หญิง อายุระหว่าง 4- 5 ปีกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดสีดาราม (เทพเซยประชานุกูล) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2

2. **ความสามารถด้านการเขียน** หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกในการเขียนที่มีการเปลี่ยนแปลงความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่แตกต่างไปจากเดิมและอยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่งของความสามารถด้านการเขียนจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยจำนวน 8 สัปดาห์โดยจัดกิจกรรมในวันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ รวม 5 วัน และเก็บผลงานวันแรกและวันสุดท้ายของหน่วยการเรียนรู้ของเด็กมาให้คะแนนความสามารถด้านการเขียนโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 1- 5 ขั้น ดังนี้

2.1 **ขีดเขียนแทนเขียน** หมายถึง การขีดเขียนเป็นเส้นที่แตกต่างกัน บอกความหมายของเส้นที่ขีดเขียนและเล่าเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

2.2 **เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ** หมายถึง การขีดเขียนออกมาเป็นรูปสัญลักษณ์ต่างๆ บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนและเชื่อมโยงเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

2.3 **เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์** หมายถึง การขีดเขียนโดยคิดขึ้นเอง และไม่รู้ว่าจะถูกหรือผิด บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียน และเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

2.4 **เขียนโดยลอกเลียนแบบ** หมายถึง การเขียนด้วยการคัดลอกจากต้นแบบบอกความหมายของตัวอักษรที่คัดลอกเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

2.5 **เขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด** หมายถึง การเขียนออกมาเป็นภาพและสัญลักษณ์ที่ไม่สัมพันธ์กันกับเสียงของคำที่ต้องการบันทึก บอกความหมายของตัวอักษรที่ขีดเขียนเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

3. **การเปลี่ยนแปลงความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย** หมายถึง ความสามารถด้านการเขียนที่เด็กปฐมวัยแสดงออกในขณะที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ผ่านกิจกรรมแบบบูรณาการที่หลากหลายตามความสนใจโดยแสดงออกมาในรูปของการขีดเขียนในระหว่างช่วงสัปดาห์ที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. **การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย** หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยการสอนที่ผสมผสานวิธีการสอนของครู และการเรียนรู้ของเด็กด้วยการให้เด็กลงมือศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ค้นพบความจริงตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็นและความถนัดของตนมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไร มากน้อยเพียงใด จากแหล่งใด วิธีการอย่างไรลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้าจัดทำผลงานความรู้ และนำเสนอสืบค้น แสวงหาความรู้ต่อไป โดยมีขั้นตอนดังนี้

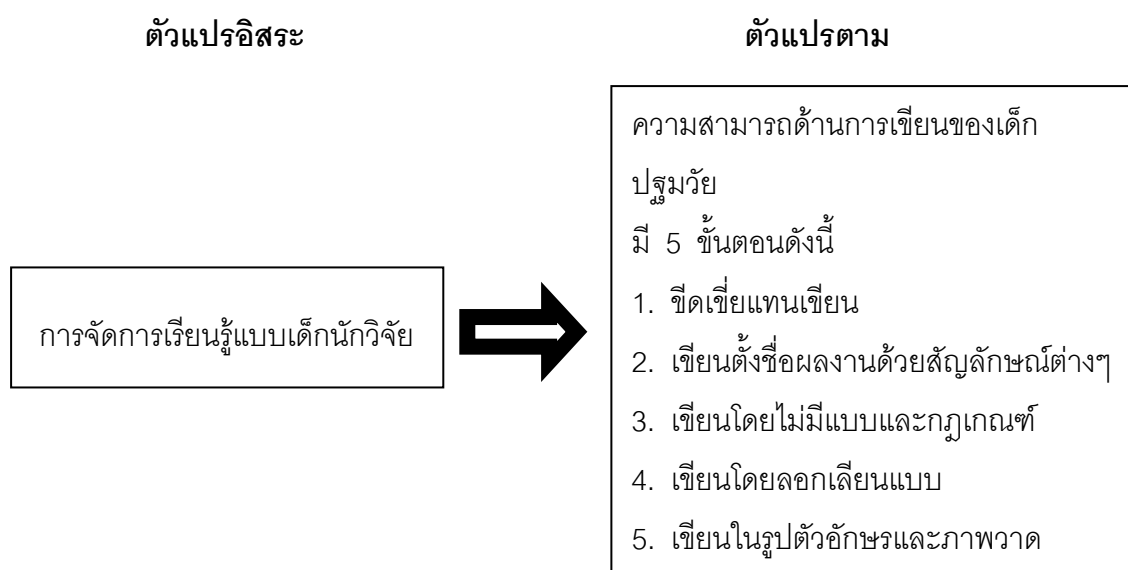
4.1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ คือการวางแผนการสอนของครูโดยเป็นการวางแผนการสอนที่ครูใช้หลักการจัด ยึดความต้องการของเด็กเป็นสำคัญในการเลือกหัวข้อเรื่องที่จะเรียนรู้ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนแบบบูรณาการและการตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กลมกลืน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้นๆ อย่างเพลิดเพลิน สนุกสนาน

4.2 เด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ คือ การจัดกิจกรรม แบบบูรณาการให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยครูกำหนดแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ตัวเด็ก จากนั้นพาเด็กศึกษาแหล่งเรียนรู้ กระตุ้นให้เด็กค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความสามารถด้านการเขียน ให้เด็กเลือกเรื่องที่ต้องการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ตั้งประเด็นคำถามความสนใจของเด็ก พร้อมทั้งทำแผนที่ความคิด ให้เด็กได้ จดบันทึกเรื่องที่เรียนรู้ จากการวาดภาพ การขีดเขียน บันทึบ ขยำกระดาษ ฉีกปะ พิมพ์ภาพ เล่นกับสี เล่นเกม ปฏิบัติจริง ลอกเลียนแบบ จัดกิจกรรมบูรณาการให้เด็กศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และให้เด็กสรุปจัดทำผลงานความรู้และให้เด็กนำเสนอสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่

4.3 การประเมินผล ครูใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมในการทำกิจกรรม การพูดคุยระหว่างการทำกิจกรรม การจดบันทึก การวาดภาพสื่อความหมาย การขีดเขียน การสร้างผลงาน และจากแบบบันทึกเกณฑ์ความสามารถด้านการเขียนเพื่อทำการประเมินทักษะการเรียนรู้และพัฒนาการด้านการเขียนของเด็ก จากแบบบันทึกเกณฑ์ความสามารถด้านการเขียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญโดยการสอนที่ผสมผสานวิธีการสอนของครู และการเรียนรู้ของเด็กด้วยการให้เด็กลงมือศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ ค้นพบความจริงตามความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นตามความถนัดของตนมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไร มากน้อยเพียงใด จากแหล่งใด วิธีการอย่างไรลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้าจัดทำผลงานความรู้ และนำเสนอสืบค้น แสวงหาความรู้ต่อไป โดยมีกระบวนการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ทบทวนความรู้และการเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ เด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ และการประเมินผล เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียน ตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ทางด้านความสามารถในการเขียนของเด็กปฐมวัย ซึ่งได้แบ่งตามลำดับ ความสามารถในการเขียน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 1-5 ขั้น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ทางด้านความสามารถในการเขียนเพื่อสรุปการนำไปใช้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีความสามารถด้านการเขียนเปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงขึ้น
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีความสามารถด้านการเขียนโดยรวมและรายด้านสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอประเด็นสำคัญตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการเขียน

- 1.1 ทฤษฎีพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 1.2 ความหมายและความสำคัญของภาษา
- 1.3 ความหมายของการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 1.4 ความสำคัญของการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 1.5 จุดมุ่งหมายของการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 1.6 องค์ประกอบของการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 1.7 ความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 1.8 ปัจจัยเกี่ยวข้องกับการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 1.9 ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 1.10 การเตรียมความพร้อมในการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 1.11 การส่งเสริมพัฒนาการทางการเขียนของเด็กปฐมวัย
- 1.12 พัฒนาการความสามารถทางด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย
- 1.13 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนของเด็กปฐมวัย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมแบบเด็กนักวิจัย

- 2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- 2.2 หลักการพื้นฐานของการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- 2.3 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- 2.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- 2.5 ลักษณะกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- 2.6 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- 2.7 ผลของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- 2.8 ทักษะการเรียนรู้ของเด็กนักวิจัย
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการเขียน

1.1 ทฤษฎีพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย

พัฒนาการเขียน และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ จากการสื่อสารทางภาษาของเด็กปฐมวัย จะเจริญก้าวหน้า และพัฒนาไปอย่างรวดเร็วถ้าได้รับการจัดกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ทางภาษา ที่เต็มไปด้วยกระบวนการแห่งการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและเชื่อมโยงการพัฒนาการทางภาษา ต้องมีความเจริญงอกงามที่ต่อเนื่องกันโดยเฉพาะเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างรวดเร็วเด็กแต่ละคนมีแบบแผนของการพัฒนาภาษาไม่แตกต่างกันแต่จะมีลำดับขั้นตอนของการเจริญงอกงามเหมือนกันแต่อัตราและประสิทธิภาพของพัฒนานั้นแตกต่างกันไปซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสามารถที่มีอยู่เดิม ความถนัดอัตราของการพัฒนา ประสบการณ์เดิม และความสนใจของเด็กและมีผู้ให้ความหมายของพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยไว้ดังต่อไปนี้ (รุ่งนภา วุฒิ.2543:11)

ซูลส์บาย (อริยพร คงาวัง. 2542: 32 ; อ้างอิงจาก Morrow. 1993 2541; citing Sulzby. 1985 Resding Research Quarterly) ได้ทำการศึกษาการเขียนของเด็กปฐมวัย จำนวน 24 คนพบว่าเด็กมีลักษณะการเขียนและการพัฒนาการเขียน ตามลำดับดังนี้

1. การเขียนโดยผ่านการวาดรูป (Writing Via Drawing) เด็กจะใช้การวาดรูปเป็นพื้นฐานของการเขียน ทั้งการวาดรูปและการเขียนจะไม่มีความสัมพันธ์กัน เด็กจะมองว่าการวาดรูปและการเขียนเป็นเรื่องติดต่อสื่อสารโดยเฉพาะ

2. การเขียนโดยการผ่านการขีด ๆ เขียน (Writing Via Scrubbing) เด็กจะขีด ๆ เขียน ๆ แต่จะไม่เหมือนการเขียน การเขียนจะพบว่าเด็กขีด ๆ เขียน ๆ จากซ้ายไปขวาได้บ่อยครั้ง เด็กจะเคลื่อนดินสอเหมือนที่ผู้ใหญ่ทำและจะเขียน โดยทำให้เกิดเสียง การเขียนขั้นนี้จะเริ่มคล้ายการเขียนจริง

3. การเขียนโดยการผ่านการทำตัวอักษรเหมือนแบบ (Writing Via litter-like forms) มองดูแล้วการเขียนขั้นนี้จะเหมือนตัวอักษรจริง แต่ดูโกล้ง ๆ จะเห็นว่าเด็กเขียนไม่สมบูรณ์เหมือนตัวอักษรจริง แต่เด็กคิดแบบการเขียนของตัวเองขึ้น

4. การเขียนโดยผ่านการคัดลอกจากหนังสือ (Writing Via reproducing well-earned) เด็กจะเขียนคัดลอกตัวอักษรเป็นชื่อตัวเอง การเขียนหนังสือของเด็กแต่ละคนแตกต่างกัน บางคนอาจเขียนตัวอักษยาว ๆ หรือคิดการเขียนตัวอักษรของตัวเองขึ้น

5. การเขียนโดยผ่านการคิดแบบของตนเองขึ้น (Writing Via invented spelling) ส่วนใหญ่จะคิดแบบการเขียนของตัวเองขึ้น ซึ่งจะแสดงความรู้สึกออกมา โดยไม่ว่าสะกดจริง ๆ ทำอย่างไรในการเขียนคำ ๆ หนึ่ง ตัวอักษรเดียวกันจะเป็นตัวแทนของพยางค์ของคำนั้นทั้งหมด และจะมีบางคำเกินมา ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกัน เด็กบางคนจะเขียนอย่างรอบคอบเหมือนแบบการเขียนจริง จะมีคำเพียงเล็กน้อยที่คิดขึ้นเอง

6. การเขียนโดยผ่านการสะกดตามแบบ (Writing Via conventional spelling) ในขั้นนี้เด็กจะเขียนเหมือนผู้ใหญ่

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ กล่าวว่า การส่งเสริมทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย ควรเป็นในรูปแบบของคำคล้องจอง เพลงพร้อมท่าทางประกอบ การเล่านิทาน การจัดมุมหนังสือให้เด็กสนใจ ฯ ครูควรสำรวจความพร้อมทางวุฒิภาวะของเด็กในแต่ละวัย จัดหากิจกรรมที่เหมาะสมในการส่งเสริมทักษะทางสติปัญญาให้เหมาะกับวัยและวุฒิภาวะ

ไวทอลสกี้ (ประไพ แสงดา. 2544: 8 ; อ้างอิงจาก Morrow. 1993; cutting Vygotsky.1978 literacy development in the early Years) กล่าวว่าเด็กพัฒนาการทางภาษาเพื่อที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม ฉะนั้นเด็กจะต้องเรียนรู้ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม เด็กจะเรียนรู้และเข้าใจการใช้ภาษาโดยใช้สัญลักษณ์ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากกระบวนการพัฒนาสัญลักษณ์ เด็กต้องเรียนรู้ที่จะฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งคือการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาตั้งแต่ทารกเรียนรู้ที่จะฟังเพื่อที่จะพูดหรือใช้กริยาท่าทางหรือการใช้สัญลักษณ์การวาดรูปและต่อมาพัฒนามาเป็นการเขียน

หรรษา นิลวิเชียร และพรรณรัตน์ เก้าธรรมสาร (หรรษา นิลวิเชียร. 2535ก: 93; อ้างอิงจากหรรษา นิลวิเชียร และพรรณรัตน์ เก้าธรรมสาร. ลักษณะการเขียนที่ปรากฏในเด็ก) ได้ศึกษาลักษณะการเขียน ที่ปรากฏในเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 193 คน มาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ที่เท็มเพลและคณะ (หรรษา นิลวิเชียร. 2535ข: 28 ; อ้างอิงจาก เท็มเพลและคณะ. 1982: 125 The begummings of eriting) ได้ศึกษาไว้ ปรากฏผลสอดคล้องกับผลการศึกษาของเท็มเพล และคณะ การเขียนด้วยตัวของเด็กเอง ไม่มีการดูแบบอย่าง ไม่คำนึงการเขียนให้ถูกต้องเหมือนแบบและไม่ได้รับการสอนเขียนจากครูมาเลย ปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. กฎการเกิดขึ้นซ้ำๆ (Recurring Principle) ลักษณะการเขียนของเด็กในขั้นนี้ แสดงให้เห็นว่า เด็กสังเกตเห็นความแตกต่างระหว่างการเขียนกับการวาดภาพ เด็กจะสังเกตการเขียนมีลักษณะการซ้ำ ๆ กันของเครื่องหมายซึ่งอาจประกอบด้วย เส้นโค้ง เส้นตรง ลักษณะเป็นแถว ๆ

2. กฎการซ้ำในรูปแบบที่แตกต่างกัน (Generative Principle) เป็นการค้นพบว่าการเขียนประกอบด้วยตัวอักษรซึ่งมีรูปร่างต่าง ๆ กัน ถึงแม้จะมีการซ้ำ แต่ก็ซ้ำในลักษณะการประกอบของเครื่องหมายที่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าเด็กจะเขียนด้วยกลุ่มตัวอย่างไม่กี่ตัวก็ตาม

3. มโนทัศน์เครื่องหมาย (Sign Concept) คือการที่เด็กเรียนรู้ว่าเครื่องหมายใช้แทนบางสิ่งบางอย่างซึ่งไม่มีเหตุผลว่าทำไมตัวอักษรชนิดนั้นถึงใช้แทนความหมายนั้น ตัวอักษรเป็นเครื่องหมายที่แต่ละชาติแต่ละภาษาคิดกำหนดขึ้นมา และได้รับการสืบทอดต่อ ๆ กันมาหลายชั่วอายุคน สิ่งนี้เองเป็นเครื่องหมายจำแนกความแตกต่างระหว่างการเขียนกับรูปภาพ เราเรียนรู้ตัวอักษรใช้

แทนคำ และคำใช้แทนความหมายบางสิ่ง เด็กจะเกิดการเรียนรู้ว่า การเขียนก็คือการใช้เครื่องหมาย เพื่อแสดงถึงบางสิ่ง ความเข้าใจของเด็กเช่นนี้ก็คือ เด็กมีมโนทัศน์เกี่ยวกับเครื่องหมายนั่นเอง

4. กฎการยืดหยุ่น (Flexibility Principle) เด็กเรียนรู้ตัวอักษรจากครอบครัว จากโรงเรียน และสังคม การเขียนตัวอักษรนั้นจะมีข้อจำกัดเกี่ยวกับเครื่องหมายที่เป็นที่ตกลงกันในสังคม เช่น ภาษาไทยมีพยัญชนะ 44 ตัว มีเส้นพื้นฐานประกอบด้วยกันเป็นตัวอักษร 13 เส้น ตัวอักษรประกอบด้วยเส้นหลายชนิดที่มีรูปร่างต่าง ๆ กัน ระหว่างที่เด็กเรียนรู้การทดลองเกี่ยวกับตัวอักษรนั้น เด็กจะค้นพบว่าตัวอักษรที่เด็กรู้ อาจนำไปสู่การเขียนตัวอักษรตัวอื่น ก ถ ภ พ ฟ ดังนั้น บางครั้งเด็ก เกิดการคิดประดิษฐ์ตัวอักษรขึ้นมาใหม่ ซึ่งแตกต่างไปจากตัวอักษรที่มีอยู่ดัดแปลงตัวอักษรเดิมให้ แตกต่างออกไปจากเดิม นั่นก็คือ เด็กค้นพบกฎการยืดหยุ่นนั่นเอง

5. กฎการเรียงแถวและการจัดหน้า (Linear Principle and Principle of Pang Arrangement) การเขียนในระยะแรกของเด็กจะประสบปัญหาเรื่องทิศทาง นักจิตวิทยาการรับรู้กล่าวว่า ไม่ว่าเด็กจะ มองเก้าอี้จากแง่มุมไหน สายตาของเด็กก็ยังมองเห็นว่าเป็นเก้าอี้เหมือนกันเด็กจะไม่คำนึงถึงการ เปลี่ยนแปลงมุมมอง ดังนั้น ไม่ว่าตัวอักษรจะอยู่ในลักษณะใด เด็กก็จะมองไม่เห็นความแตกต่าง เด็ก จึงมักจะเขียนตัวอักษรกลับข้างหรือกลับหัวได้อย่างไม่ลำบาก นอกจากนี้เด็กยังมีความสับสนเรื่องการ จัดหน้ากระดาษ การจัดหน้ากระดาษของแต่ละภาษาไม่เหมือนกัน ภาษาอังกฤษเขียนจากซ้ายไปขวา เมื่อจบบรรทัดก็ขึ้นต้นบรรทัดใหม่ ชาวฮิบรู อ่านจากขวาไปซ้าย คนจีนอ่านจากบนลงล่าง และจากขวา ไปซ้าย ในภาษาไทยนั้นเรามีระบบการเขียนเช่นเดียวกับภาษาอังกฤษ คือจากซ้ายไปขวา แต่ก็ค้นพบ จากการวิจัยครั้งนี้ว่าเด็กมีความสับสนเรื่องทิศทาง

วิณี เชิดชิตวงศ์ (2537: 192) กล่าวว่าพัฒนาการทางภาษาของเด็กในวัยนี้มีความสำคัญ มาก เด็กพร้อมที่จะฝึกทักษะทางภาษาทั้งในด้านการรู้คำศัพท์ การออกเสียงคำให้ชัดเจน การใช้ ประโยคในการติดต่อสื่อสาร การบอกวัตถุสิ่งของ แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น อายุ เพศ โอกาสและสิ่งแวดล้อมที่จะมีส่วนช่วยพัฒนาความสามารถทางภาษาให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี

แพรวพรรณ เหลืองสุวรรณ (2537: 63-66) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาและการพูดของ เด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. อายุแรกเกิดถึง 2 ปี เด็กแรกเกิดมักแสดงออกปฏิกิริยาด้วยวิธีอื่นๆ ที่ไม่ใช่ภาษาพูด เช่น การร้องไห้ การทำท่าทางต่าง ๆ เมื่อทารกเปล่งเสียงออกมาเป็นคำพูด คำส่วนใหญ่จะเป็นคำง่าย ๆ เบื้องต้นเกี่ยวกับคำนามที่มุ่งถึงสิ่งของและบุคคลต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมคำกิริยาที่แสดงอาการของ ท่าทาง เช่น ยืน นั่งนอนเด็กอายุ 18 เดือน สามารถพูดได้ประมาณ 10 คำ และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ถึง 30 คำ เมื่ออายุประมาณ 2 ขวบ การเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้นเรื่อย ๆ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อกับสติปัญญา ของเด็กตลอดจนการส่งเสริม และโอกาสที่จะได้เรียนรู้เด็กหลายคนในวัยนี้จะจดจำคำพูดและคำสกด

จากคนใกล้ชิดแต่ไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริง เด็กวัยนี้มีความเจริญทางภาษามาก มักจะตั้งคำถามว่าอะไรทำไม

2. อายุ 3 ขวบ สามารถเข้าใจภาษาพูดของผู้ใหญ่ ภาษาง่าย ๆ เบื้องต้นยังไม่เข้าใจในสิ่งที่มองไม่เห็น ยังไม่เข้าใจความหมายจากคำสั่งหรือคำขอร้องจากผู้ใหญ่ เนื่องจากพัฒนาการทางภาษาในวัยนี้เจริญเร็วมากสามารถตั้งคำถามใหม่ๆ หรือเรียกชื่อใหม่ ในสิ่งที่ตนเองไม่ทราบหรือไม่เคยรู้จักมาก่อน

3. อายุ 4 ขวบ ให้ความสนใจในภาษาพูดของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะคำแสดง หรือคำอุทาน เด็กเริ่มมีคำถามที่มีเหตุผลมากขึ้น การฟังนิทานเป็นสิ่งที่เด็กชอบมาก

4. อายุ 5 ขวบ เริ่มมีพัฒนาการทางภาษามากขึ้นสามารถเข้าใจภาษาพูดข้อความยาว ๆ ของผู้ใหญ่ได้ดีพยายามพูดยาว ๆ โดยเลียนแบบผู้ใหญ่ ในการสร้างประโยค ชอบฟังนิทาน และเทพนิยาย

5. อายุ 6 ขวบ เด็กส่วนใหญ่จะสนใจในการพูด เด็กชอบสนทนากับเพื่อน ๆ หรือผู้ใหญ่ มากกว่าการเล่นสิ่งของ และมีความสุขเมื่อได้สนทนากับผู้อื่น ชอบฟังเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติ และสนใจในการอ่านเทพนิยายที่มีภาพประกอบ

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางภาษาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตั้งแต่แรกเกิดจากการทดลองเล่นกับเสียงของตนเองเป็นความพยายามที่จะพัฒนาการใช้คำพูด เพื่อการสื่อสารออกมาอย่างมีความหมาย ต่อมาจึงได้ใช้คำ และประโยคที่มีความหมาย สลับซับซ้อนมากขึ้นตามลำดับขั้น พัฒนาการของอายุเด็กในแต่ละวัย ซึ่งอาจเหมือนหรือต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมและประสบการณ์ของเด็กรวมทั้งพัฒนาการด้านการเขียนและการเรียนรู้หนังสือจะเกิดขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติในการใช้ภาษาสื่อสารกันในครอบครัว กระบวนการทางภาษาจะเริ่มจากการเล่นการขีดเขียนเพื่อสื่อความหมายและพัฒนาเป็นตัวอักษรท้ายสุดเด็กจะเข้าใจความหมายของคำจากการเขียนและจะรู้เกี่ยวกับคำที่เป็นสัญลักษณ์ที่แท้จริง

1.2 ความหมายและความสำคัญของภาษา

มนุษย์ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันและใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวจนทำให้เกิดการพัฒนาการด้านสังคมและสติปัญญา ภาษาเป็นสื่อกลางในการตอบโต้ ทำความเข้าใจระหว่างบุคคลเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ดังนั้นจึงมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของทักษะทางภาษาไว้ดังนี้

เพียเจท์ (Piaget) ได้ให้ความหมายของภาษา (บึงอร จำปา ม.ป.ป.: 8; อ้างอิงจาก Gabin. 1952 Citing Piaget: n.d.) ไว้ว่าภาษาเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์สื่อความคิด ความรู้สึกให้ผู้อื่นทราบซึ่ง

สอดคล้องกับ คาร์โรลล์ (Carroll. 1964: 4) ที่กล่าวว่าภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารความรู้สึก ความคิด ซึ่งกันและกัน

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2519: 20) กล่าวว่าภาษาเป็นสื่อกลางในการตอบสนองข้อตกลง การบอกกล่าวทำความเข้าใจระหว่างบุคคลเป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ศรียา นิยมธรรม (2519:21) ที่กล่าวว่าภาษาเป็นกิจกรรมชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นตัวที่เด็กมีพัฒนาการทาง สังคม ช่วยให้เกิดความอบอุ่นมั่นคง และช่วยให้เกิดการเรียนรู้ช่วยเกิดแนวคิดความรู้สึก ตลอดจน เจตคติต่าง ๆ

หรรษา นิลวิเชียร (2535: 201) ได้กล่าวว่า ภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารระหว่าง กันด้วยวิธีการหลายรูปแบบ ซึ่งวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การพูดและการเขียน ซึ่งพัฒนาให้เด็ก เข้าใจและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2541: 1) กล่าวว่าความสามารถในการสื่อสาร และความเข้าใจภาษานั้นเป็นสิ่งที่มนุษย์ส่วนใหญ่มีติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด โดยเฉพาะการพูดที่เด็ก สามารถพูดคำแรกได้ เมื่ออายุประมาณ 11-12 เดือน ภาษาเป็นถ้อยคำหรือเสียงพูดที่มนุษย์ตกลงกัน ได้ เพื่อให้ทำหน้าที่แทน มโนภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่คนด้วยกันรับรู้โดยใช้ประสาทสัมผัส ทางหู ตา จมูก ลิ้น กาย มนุษย์เรียนรู้ และใช้ภาษาในชีวิตประจำวันในสังคมของตน

ฉันทนา ภาคบังกช (2532: 1) กล่าวว่าเด็กจะเรียนรู้ภาษาและการพูดคุย การปฏิสัมพันธ์ กับแม่ บุคคลรอบข้างและสิ่งแวดล้อมที่มีการใช้ภาษา และการพูดในการสื่อความหมาย วิธีการพูดของ แม่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษาของลูก

อารี สันทรวี (2535: 23) กล่าวว่า การสื่อสารของเด็กสามารถพูดคุยที่มีความหมายและมีความ เข้าใจนั่นเอง กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทักษะพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็กปฐมวัยมีหลากหลาย รูปแบบ เช่น การเล่านิทาน การเล่นบทบาทสมมติ การอภิปราย การเล่นเกม และกิจกรรมที่เป็น การเปิดโอกาสให้เด็กสนทนาซักถามและแสดงความคิดเห็น

สรุปได้ว่าภาษาคือเครื่องมือที่ใช้เพื่อการสื่อสาร การแสดงออกทางสังคม ความคิดความรู้สึก ตลอดจนการทำความเข้าใจโดยเน้นภาษาเพื่อการสื่อความหมายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์และความรู้สึกให้ผู้อื่นเข้าใจเป็นสำคัญ

ความสำคัญของภาษา

คนทุกคนเกิดมาต้องรู้จักการใช้ภาษา การพูดเพื่อสื่อความหมายและใช้ภาษา ของตนให้ ถูกต้องเหมาะสม กับสถานการณ์ การสอนศิลปะภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นการเตรียมความพร้อมในการสื่อสารโดยให้เด็กเรียนรู้พื้นฐานของภาษาได้อย่างรวดเร็ว จากการจัดกิจกรรมส่งเสริม ทักษะทางภาษาทั้งทางตรงและทางอ้อม

ดวงเดือน ศาสตราภรณ์ (2529: 214 - 215) ได้ให้ความสำคัญของภาษาไว้ 3 ประการ คือ

1. เด็กใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น
2. เด็กใช้ภาษาเป็นคำพูดที่เกิดขึ้นภายในรูปแบบของการคิดและในระบบของสัญลักษณ์
3. ภาษาเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก ดังนั้น เด็กปฐมวัยจึงไม่ต้องอาศัยการจัดกระทำกับวัตถุจริงเพื่อแก้ปัญหา เด็กสามารถจินตนาการถึงวัตถุนั้นจะอยู่นอกสายตา หรืออยู่ในอดีต เด็กสามารถทำการทดลองในสมองและทำได้เร็วกว่าการจัดกระทำกับวัตถุนั้นจริง

ทิตินา แชมมณี และวารี ธีระจิตร. (2535: 107) ได้ให้ความสำคัญของภาษาไว้ว่า เด็กจำเป็นต้องรู้ภาษาเพื่อใช้ในการคิดและสื่อความหมาย การปรับตัว รับความรู้ใหม่ เด็กสามารถเข้าใจภาษาในการติดต่อกับผู้อื่น ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ปิยลักษณ์ อัครรัตน์ (2547: 17) กล่าวว่าภาษา เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับมนุษย์เป็นรากฐานของการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เด็กสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารใช้บอกถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวเองให้ผู้อื่นได้รับรู้ พัฒนาการด้านภาษาของเด็กเกิดขึ้นแบบรวดเร็วมีการพัฒนาขึ้นตอนเริ่มตั้งแต่เล็ก เด็กสามารถพูดคำแรกออกมาได้ภาษาของเด็กเกิดจากขบวนการความคิดมีการเลือกและนำคำมาผสมผสานตามกฎกติกาของภาษาให้เกิดความหมายและสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี

สรุปได้ว่า ภาษามีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสาร และความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ ตลอดจนใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้การดำเนินชีวิตในสังคม และการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้เหล่านี้จะเกิดขึ้นได้เด็กจะต้องมีความพร้อมทางภาษาในด้านการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ไปพร้อมๆ กัน เพื่อเด็กจะได้มีการพัฒนาการครบทุกด้าน

1.3 ความหมายของการเขียนของเด็กปฐมวัย

การเขียนเป็นทักษะหนึ่งของการใช้ภาษา ที่ต้องได้รับการฝึกฝนจนชำนาญ เพื่อที่จะถ่ายทอดความรู้ ความคิดของตนให้ผู้อื่นเข้าใจ ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายของการเขียนไว้มากมายดังนี้

ทิตินา แชมมณี ; และคนอื่น ๆ (2535: 107) กล่าวว่า การเขียนเป็นการฝึกใช้กล้ามเนื้อมือให้เด็กมีความพร้อมในการเขียนสามารถบังคับกล้ามเนื้อมือได้ตามต้องการ

ราศี ทองสวัสดิ์ (2527: 182) กล่าวว่า การเขียนของเด็กปฐมวัย หมายถึง การเขียนเส้นยุ่ง ๆ หรือวาดภาพต่าง ๆ ตามวัยหากเด็กสามารถพัฒนาการเขียนเหล่านี้ได้ก็จะช่วยให้เด็กเขียนภาพที่มีความหมายได้

หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 232-233) กล่าวถึงการเขียนของเด็กจะพัฒนาความสามารถในการเขียนจากชั้นง่าย ๆ ไปสู่ขั้นที่ซับซ้อนขึ้นทั้งนี้เพื่อแสดงออกถึงความประทับใจของตนเพื่อแลกเปลี่ยน

ความรู้ หรือเพื่อสนองสิ่งบันเทิง เด็กต้องการประสบการณ์การทำเครื่องหมาย การทดลองเขียนคำ เขียนประโยค เพื่อจะได้เกิดการค้นพบว่าเครื่องหมายเหล่านั้นมีความหมาย

นิตยา ประพตติกิจ (2539: 172) กล่าวว่า การเขียนของเด็กที่มีอายุน้อยกว่า 6 ปี เป็นการเขียนในลักษณะการจับปากกา ดินสอ หรือสีแล้วลากไปลากมาในกระดาษ และสามารถบอกได้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร พร้อมทั้งสามารถเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้

รัญจวน ประโมจนี. 2544: อ้างอิงจาก Rachel Keidar. 1993: 246) ได้อธิบายว่าการเขียนหมายถึงการสื่อสารการแสดงความคิดความรู้สึกออกมาอย่างมีความหมาย ดังนั้นการเขียนและการอ่านจะดำเนินไปพร้อมกันเนื่องจากการเป็นนักเขียนที่ดีได้นั้น ต้องอาศัยการอ่านที่แตกฉานในเรื่องนั้น ๆ ส่วนการฝึกฝนให้เด็กเขียนหนังสือให้ได้นั้น ครูต้องตระหนักว่าการฝึกเขียนที่ให้ลอกเลียนแบบ โดยเด็กไม่ได้ใช้ความคิด แต่เป็นการฝึกกล้ามเนื้อ หรือฝึกเฉพาะความสวยงามของลายมือ นั้นแตกต่างกัน โดยสิ้นเชิงกับการเขียนที่มาจากความคิดซึ่งเกิดจากการฝึกคิดและถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษา สัญลักษณ์คือตัวอักษรอย่างธรรมชาติจากการได้ฟังมาก ได้อ่านมาก จนสามารถถ่ายทอดเองได้ และมาฝึกฝนความถูกต้องสวยงามภายหลัง

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2534: 7) กล่าวว่า การเขียนเป็นการสื่อสารความรู้ ข้อเท็จจริง ความเข้าใจ จินตนาการ อารมณ์ และความคิดเห็นระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

สรุปได้ว่า การเขียนของเด็กปฐมวัย หมายถึง การที่เด็กขีดเขียนลากเส้นถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกออกมาเพื่อสื่อความหมาย เด็กสามารถบอกได้ว่าเขาวาดหรือเขียนอะไร การเขียนของเด็กอาจไม่เหมือนจริงไม่สวยงามหรือถูกต้องตามหลักการเขียน แต่การเขียนของเด็กจะเป็นไปตามพัฒนาการและความสามารถเฉพาะของแต่ละคนที่ต้องใช้ความคิดความรู้สึกจากประสบการณ์เดิมหรือสภาพแวดล้อมรอบตัวที่สามารถช่วยสร้างเสริมแนวความคิด

1.4 ความสำคัญของการเขียนของเด็กปฐมวัย

กรรณิการ์ พวงเกษม (2535: 31) กล่าวว่า การเขียนเป็นวิธีการหนึ่งที่เด็กได้แสดงออกเป็นพัฒนาการทางภาษาอีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญ เช่นเดียวกับการพูด การเขียนเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาความมีเหตุผลในเด็ก เป็นการแสดงออกซึ่งสุนทรีย์และความคิดสร้างสรรค์ของเด็กเป็นทางที่จะระบายอารมณ์ เป็นการเพิ่มความเชื่อมั่น ให้มีขึ้นในตนเอง ครูควรแนะนำให้เด็กรู้จักเขียนโดยใช้ความคิด ประสบการณ์ ความพอใจ ตลอดจนทักษะทางภาษาในระดับของเด็กเอง

นภดล จันทรพิชญ (2531: 9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ว่า

1. การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์
2. การเขียนเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้
3. การเขียนสามารถสร้างความสามัคคีในมนุษยชาติ

4. การเขียนเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ของมนุษย์

สนิท ตั้งทวี (2519: 118) ได้สรุปความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือแสดงออกทางความรู้ ความคิดและความรู้สึกของมนุษย์
2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดความเจริญของมนุษย์
3. เป็นเครื่องมือสื่อสารในอดีต ปัจจุบันและอนาคต
4. เป็นเครื่องมือใช้ตอบสนองความปรารถนาของมนุษย์ เช่นความรัก ความเข้าใจ ความ

ต้องการสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น

5. เป็นเครื่องมือสำคัญทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมรดกทางด้านสติปัญญาของมนุษย์
6. เป็นสื่อที่ช่วยกระจายความรู้ ความคิดให้กว้างไกลยิ่งขึ้น
7. เป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศทุกวัย
8. เป็นบันทึกทางสังคมที่ให้ประโยชน์ แก่คนรุ่นปัจจุบันและอนาคต
9. เป็นงานอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน

สรุปได้ว่า การเขียนมีความสำคัญ คือ เป็นการสื่อสารที่ผู้เขียน ส่งถึงผู้รับโดยที่การเขียนนั้นสามารถแสดงออกให้เห็นถึงความรู้สึก อารมณ์ สนุกตลก ความต้องการ ภูมิปัญญา และประสบการณ์ของผู้เขียน การเขียนสามารถเก็บไว้ได้นานและถือเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง

1.5 จุดมุ่งหมายของการเขียนของเด็กปฐมวัย

การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนนั้นผู้เขียนย่อมต้องมีจุดมุ่งหมายไว้ในใจว่าจะเขียนอะไร เขียนอย่างไร เขียนเพื่อใครเขียนทำไม จึงจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจเป็นอย่างดี ซึ่งผกาศรี เย็นบุตร (2526: 95) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการเขียนแต่ละครั้งไว้ดังนี้

1. เพื่ออธิบายหรือบอกเล่าให้ทราบ ต้องการให้ผู้อ่านรับรู้ ความคิด ประสบการณ์ ชื่นชอบความ ต่ราทางวิชาการฯ
2. เพื่อพรรณนา เป็นการบอกความรู้สึกให้ทราบ ต้องการให้ผู้อ่านทราบความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เช่น รู้สึกรัก โกรธ ฯลฯ เช่น การเขียนเรียงความ การเขียนนวนิยายเรื่องสั้น
3. เพื่อเปลี่ยนความคิด เปลี่ยนใจ เปลี่ยนความรู้สึกของผู้อ่านตามที่ผู้เขียนต้องการเช่นชักชวนให้เห็นจริงหรือปฏิบัติตาม

หรรษา นิลวิเชียร (2535: 232-234) กล่าวถึงการกำหนดจุดมุ่งหมายการเขียนในเด็กปฐมวัยไว้ว่าเด็กจะพัฒนาความสามารถในการเขียนจากชั้นง่าย ๆ ไปสู่ชั้นที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นทั้งนี้เพื่อแสดงออกถึงความประทับใจของตนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้สึก แสดงความต้องการหรือเพื่อเสนอสิ่ง

บันทึกเด็กต้องการประสบการณ์ การทำเครื่องหมาย การทดลองเขียนคำ เขียนประโยค เพื่อที่จะได้เกิดการค้นพบว่า เครื่องหมาย เหล่านั้นมีความหมาย

บุญยงค์ เกศเทศ (2524: 6-7) กล่าวว่า การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนนั้น ผู้เขียนต้องมีจุดมุ่งหมายไว้ในใจก่อนแล้วว่าจะเขียนเพื่อใคร เขียนทำไม เขียนอย่างไร และได้จำแนกจุดมุ่งหมายของการเขียนไว้ดังนี้

1. เพื่อเล่าเรื่อง เล่าเหตุการณ์ และเล่าประสบการณ์
2. เพื่ออธิบายคำถามหรือความหมาย
3. เพื่อโฆษณาจูงใจ เช่น โฆษณาสินค้า
4. เพื่อปลุกใจเช่น เพลง บทความปลุกใจ
5. เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือแนะนำ
6. เพื่อสร้างจินตนาการ เช่น เรื่องสั้น
7. เพื่อล้อเลียน เสียดสี เช่น เรื่องทำนองตลกแฝงแฉคิด
8. เพื่อประกาศ แจ้งความ เชิญชวน ประชาสัมพันธ์
9. เพื่อวิเคราะห์ เช่น วิเคราะห์วรรณกรรม
10. เพื่อวิจารณ์ เช่น วิจารณ์หนังสือ
11. เพื่อเป็นข่าว เช่น การนำเสนอข่าว
12. เพื่อเฉพาะกิจ เช่น การเขียนประกอบการ์ตูน การเขียนจดหมาย

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการเขียน เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนต้องการสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจรับรู้ความรู้สึกหรือข้อความนั้นๆ ส่วนเด็กปฐมวัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงออกถึงความประทับใจหรือเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น เพื่อแสดงความต้องการหรือเพื่อเสนอสิ่งบันทึก

1.6 องค์ประกอบของการเขียนของเด็กปฐมวัย

สนธิ จิมเล็ก (2540: 181-182) และวรรณิ์ โสมประยูร (2537: 142) กล่าวว่า สอดคล้องกันว่า การเขียนมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการคือ

1. ผู้เขียน หรือผู้ส่งสาร ผู้เขียนเป็นจุดกำเนิดที่ทำให้เกิดงานเขียนขึ้น ลักษณะต่าง ๆ ของผู้เขียนที่ช่วยให้เกิดงานเขียนได้แก่ ความรู้ การแสดงความคิดเห็น ความสามารถในการใช้ภาษา ลำดับความสำคัญ ลักษณะทางการเขียนที่ส่งผลไปถึงลายมือของผู้เขียน และความมีมารยาทในการเขียนของเด็กปฐมวัย

2. ภาษา ภาษาที่ใช้ในการเขียนมี 3 ระดับ คือ ภาษาพูด ภาษากึ่งแบบแผน และภาษาที่มีแบบแผนสามารถสอนผู้เขียนภาษาได้ทั้ง 3 ระดับ แต่ความสำคัญอยู่ที่การเลือกใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะบุคคล จุดมุ่งหมายสถานที่ เวลาและสถานการณ์สิ่งแวดล้อม

3. เครื่องมือ เครื่องมือที่ทำให้เกิดสาร คือเครื่องเขียน เช่นดินสอปากกากระดาษหรืออื่น ๆ ที่ใช้แทนกันได้ และตัวอักษรที่อาจจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ลายมือถ้าลายมือสะอาดเรียบร้อย ถูกต้อง และชัดเจน ถือว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

4. ผู้อ่าน ผู้อ่านเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ที่ผู้เขียนต้องคำนึงถึงเพราะเป้าหมายสำคัญของการเขียน คือมุ่งให้ผู้อ่านเกิดการรับรู้และเข้าใจในสิ่งที่สื่อสารออกไป ดังนั้นผู้เขียนจึงจำเป็นต้องเลือกเนื้อหา ภาษาวิธีเขียน รูปแบบการเขียนให้เหมาะสม และสอดคล้องกับผู้อ่านจึงจะทำให้การสื่อสารเกิดประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการเขียนมี 4 ประการ คือผู้เขียน หรือผู้ส่งสาร ภาษา เครื่องมือ ผู้อ่าน ซึ่งในการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนครูต้องยึดหลักการและคำนึงถึงเสมอก่อนที่จะวางแผนทางในการสอนเขียน วารวนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอน เพื่อพัฒนาการเขียนให้เด็ก คือด้านร่างกาย สติปัญญา สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก และครูที่เป็นต้นแบบในการเขียนให้กับเด็ก

1.7 ความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัย

การเขียนตามความรู้สึกของเด็กปฐมวัย เป็นงานที่ซับซ้อน และยากมาก เนื่องจากการเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้การประสานสัมพันธ์ระหว่างสมอง สายตา และการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อการฝึกเด็กเล็กๆ ให้เขียนหนังสือครูหรือพ่อแม่ขาดความเข้าใจในพัฒนาการของเด็ก และวิธีการเขียนที่เหมาะสมแล้วก็เป็นภาระที่เปลี่ยนแปลงทั้งเวลาและพลังงาน การเร่งรัดให้เด็กเขียนหนังสือตามรอยปะหรือแบบไม่ถูกต้องเป็นผลเสียกับเด็กๆ หลายประการ เช่น เด็กจะใช้สายตามากเกินไปทำให้สายตาสั้น เด็กจะเกิดความเครียดทางอารมณ์ เพราะเด็กเกร็งมือเมื่อจับดินสอ และเด็กจะรู้สึกผิดหวังที่ไม่สามารถเขียนได้ดีสมความตั้งใจ ที่ร้ายที่สุดคือ เมื่อเด็กทำแล้วครูหรือผู้ปกครองลบให้เขียนใหม่ และบอกว่าไม่สวยหรือไม่ดีเรื่อง เด็กอาจเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเขียน กลียดการเขียนและเบื่อไม่ยอมมาโรงเรียน (พูนสุข บุญยสวัสดิ์. 2533: 7) ซึ่งความคิดนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ บุซบง ดันติวงค์ (2538:141) กล่าวว่าทำให้เด็กเรียนเขียนตั้งแต่อยู่ในระดับชั้นอนุบาล ไม่แตกต่างจากการสอนในชั้นประถมศึกษา คือเรียนแบบผสมคำสะกดคำและสอนให้จำประโยค จะทำให้เด็กเครียดและเกิดทัศนคติที่ไม่ดี และอารี สัณทวิ (2535: 3-5) มีความเห็นตรงกันว่า การเรียนในสภาพดังกล่าว ทำให้เด็กเรียนอย่างคร่ำเคร่งไม่มีการพัฒนาเท่าที่ควร เพราะเด็กวัยนี้เรียนรู้จากการเล่น การเคลื่อนไหว การพูดจา การร้องรำทำเพลง ดังนั้นก่อนที่จะให้เด็กเขียนควรให้เด็กมีความพร้อม มีความรู้สึกอยากเขียนและครูจะต้องช่วยเหลือส่งเสริมให้เด็กได้ลงมือเขียนทันที จึงจะทำให้การเขียนของเด็กได้ผลเต็มที่

ทศนา แชมมณี (อุทัย ด้วงใหญ่. 2549: 19 อ้างอิงมาจาก ทศนา แชมมณี. 2536: 34) กล่าวถึงความพร้อมด้านการเขียนในเรื่องความสนใจในการเขียนดังนี้

1. ทำกิจกรรมที่ใช้ดินสอ หรือสี
2. แสดงท่าทางการเขียนหนังสือในการเล่นสมมติ
3. ทำท่าเขียนหนังสือ คัดลอกคำ หรือข้อความโดยครูไม่ได้สั่ง
4. นำผลงานที่ตนเขียนให้ผู้อื่นดูอย่างภาคภูมิใจ
5. เขียนคำหรือข้อความอย่างคล่องแคล่วและสนุกสนาน
6. สนใจงานเขียนผู้อื่น

ประทีป จินน์ กล่าวถึงพฤติกรรมความสนใจในการเขียนของเด็กว่าเป็นพฤติกรรมมองดูผู้อื่นเขียนด้วยความสนใจ พยายามนำสิ่งต่าง ๆ มาเขียนตามผู้อื่นกำลังเขียนว่าทำอะไร วาดภาพแทนการเขียนและวาดภาพประกอบการขีดเขียน (อำพร ศรีทรัพย์. 2540: 30)

นอกจากนี้มูลนิธิไฮสโคป (High/Scope) กล่าวว่า การเริ่มต้นการเขียนของเด็กว่าพฤติกรรมนี้ เด็กไม่พยายามที่จะเขียน เด็กเขียนโดยใช้อักษร สัญลักษณ์ที่อ่านไม่ออก และเครื่องหมายราวกับตัวหนังสือเด็กลอกหรือเขียนตามแบบตัวอักษรบางตัวเขียนปนกับชื่อของตนเองหรือประโยคที่แตกต่างกัน (อุทัย ด้วงใหญ่. 2549: 19)

สรุปได้ว่า ความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจในการเขียนและจะเกิดขึ้นได้นั้น ครูมีอิทธิพลและบทบาทที่สำคัญ ในการจัดสิ่งแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมการเขียน โดยการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม เราความสนใจในการเขียนมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการเขียนของเด็ก แต่ไม่ควรเร่งรัดเด็กมากเกินไป จะทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายไม่ยอมเขียน ควรให้เด็กเริ่มเรียนการเขียนจากการเล่น การทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจด้วยตัวของเด็กเอง จะเป็นการสร้างให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการเขียนเมื่อเด็กเกิดแรงจูงใจที่จะเขียน ก็จะทำให้เด็กมีแรงกระตุ้นให้ตนแสดงพฤติกรรมที่ตนสนใจอีกในโอกาสต่อไป

1.8 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนของเด็กปฐมวัย

การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิดความรู้สึกและความเข้าใจของตนเองออกมาเพื่อสื่อความหมายของตนให้ผู้อื่นเข้าใจ เป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาความคิดสติปัญญาตลอดจนเจตคติ ด้วยการเขียนจึงเป็นการแสดงออกที่สำคัญ และสลับซับซ้อนซึ่ง วรณี โสมประยูร (2537: 146-148) กล่าวว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนมีหลายประการดังนี้

1. อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

การเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้อวัยวะของร่างกายหลายอย่างประกอบกันดังนี้

1.1 มือ การพัฒนากล้ามเนื้อมือมีส่วนสำคัญในการเขียน เด็กบางคนไม่สามารถบังคับ กล้ามเนื้อมือให้เขียนได้ บางคนมือพิการทำให้เขียนได้ไม่ถนัด หรือไม่สามารถเขียนได้เลย การเขียน ต้องใช้มือเป็นประการสำคัญ ดังนั้นจึงต้องมีการฝึกกล้ามเนื้อมือด้วย

1.2 ตา การเขียนจำเป็นต้องใช้สายตาในการดู ขณะเขียนสำหรับเด็กที่มีพัฒนาการทาง อวัยวะตาไม่เจริญไปตามปกติ จะมองภาพกลับกันกับสภาพจริงคือ มองตัวอักษรกลับหัว

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตากับกล้ามเนื้อ การเขียนต้องอาศัยการมอง เพื่อรับเข้าและใช้ มือเขียนสิ่งที่มองเห็นนั้น นอกจากนี้ต่ายังมองสิ่งที่เขียนว่าเหมือนที่คิดไว้หรือไม่

2. สมอหรือสติปัญญา

เมื่อการเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิดความเข้าใจและเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนา ความคิดและสติปัญญา ดังนั้นสมอก็จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จำเป็นต่อการเขียนอย่างยิ่งเพราะถ้าสมอไม่ คิดสิ่งใดแล้วก็ไม่มีความต้องการที่จะเขียนแสดงสิ่งนาสั่งออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจ นอกจากนี้ สมอยัง เกี่ยวข้องกับการเขียนในเรื่องต่าง ๆ อีกเช่นกัน

2.1 ความสามารถในการรับรู้คำสั่ง เช่นการสังเกตสิ่งที่เขียนว่ามีลักษณะอย่างไร การ เห็นความสัมพันธ์ของเรื่องที่เขียน การลำดับความคิดเพื่อบรรยายเรื่อง และการจำลักษณะตัวอักษร คำประโยค และข้อความ

2.2 ความสามารถในการแสดงออกที่ต่างกันเนื่องจากความสามารถในการรับและการ ถ่ายทอดของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน คือบางคนเขียนได้เร็ว แต่บางคนบังคับกล้ามเนื้อให้เขียนได้ไม่ดี

2.3 ช่วงความสนใจและความตั้งใจต่างกัน เด็กที่มีช่วงความสนใจสั้นมักเขียนได้น้อยทำ ให้ทักษะการเขียนไม่ดีเท่าที่ควร และมีความตั้งใจเรียนน้อยลง

2.4 การเขียนมีความจำเป็นต้องโยงความคิดให้สัมพันธ์ ต่อเนื่องกันเพราะความคิดที่ สัมพันธ์และต่อเนื่องกันจะเป็นสื่อให้เด็กเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ให้ติดต่อสัมพันธ์กันได้มากขึ้น

3. สิ่งแวดล้อม

การเขียนต้องอาศัยประสบการณ์พื้นฐานอื่น ๆ ทั้งจากบ้าน โรงเรียนและสังคมซึ่งเป็นปัจจัยที่ เกี่ยวข้องกันและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยดังนี้

3.1 สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว ภาษาพูด จำนวนพี่น้องในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมที่กล่าวมานี้นับเป็นสิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพล ต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็กมาก ทั้งนี้เพราะบ้านเป็นสิ่งแวดล้อมที่เด็กประสบก่อน และอยู่ใกล้ชิดมากที่สุด นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ภาษาอย่างหนึ่งที่เด็กใช้เป็นอันดับแรกคือการ เอาอย่างและเลียนแบบพฤติกรรมการออกเสียง การแสดงท่าทาง เมื่อบ้านมีอิทธิพลต่อการฟังการพูด

การอ่าน ดังนั้นบ้านจึงเป็นอันดับแรกที่มีอิทธิพลต่อการเขียนเพราะ เด็กย่อม ซัด เขียนตามสิ่งที่ตนเองสนใจ ได้ฟังหรือประทับใจ เรื่องราวและประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน

3.2 สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน ที่ทำหน้าที่สร้างเสริมปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนั้นทักษะทางภาษาของเด็ก ซึ่งรวมทักษะการเขียนด้วยย่อมพัฒนาไปตามสภาพแวดล้อม ได้แก่ตัวครูเพื่อน ตัวครูเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อภาษาของเด็กมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนของเด็กมักเริ่มต้นจากครูเช่น วิธีเขียนของครูเป็นต้นแบบการเขียนของเด็ก เจตคติครู บรรยากาศการเรียนรู้อะไรประสบการณ์ด้านฝึกกล้ามเนื้อมืออย่างสร้างสรรค์ทำให้เด็กมีความสุขเพลิดเพลินกับสิ่งที่ได้ลงมือปฏิบัติอย่างอิสระสร้างสรรค์ ส่วนเพื่อนถือเป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็กมาก เพราะในการเขียนเด็กจะซักถาม ซักชวน และเล่าเรื่องที่เขียนให้เพื่อนได้รับรู้อย่างภาคภูมิใจหรือขีดเขียนตามเพื่อน

3.3 สิ่งแวดล้อมทางสังคมและชุมชน เด็กต้องเกี่ยวข้องกับสังคมและชุมชนตลอดเวลา ดังนั้นสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กย่อมมีบทบาทสำคัญ ในการพัฒนาเด็กในด้านพฤติกรรมบุคลิกภาพ เจตคติ ทักษะทางภาษาและอื่น ๆ ด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยจะเขียนตามประสบการณ์ที่พบเห็นจากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่พบเห็นจากสังคม ชุมชน สื่อมวลชนหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ฯ

พูนสุข บุญยสวัสดิ์ (2532: 9-14) กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญในการสร้างความสนใจในการเขียนให้เด็กมีความรู้สึกรักอยากเขียนจนกระทั่งฝึกหัดเขียนได้อย่างคล่องแคล่ว มีดังนี้

1. บุคคลใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ พี่ ผู้ปกครอง เป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่งในการวางพื้นฐานการเขียนให้กับเด็ก ควรให้ความสนใจ ส่งเสริมการเขียน ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการเตรียมอุปกรณ์ การให้ความเอาใจใส่และการให้คำชมเชย เพราะจากการวิจัยพบว่าเด็กที่พ่อแม่ประกอบอาชีพค้าขายจะมีความสามารถดีกว่าเด็กที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างและพ่อค้าที่ขายอุปกรณ์จำพวกเครื่องเขียนจะมีอิทธิพลทำให้เด็กเขียนได้เร็วกว่าที่พ่อแม่มีอาชีพอื่น

นอกจากนี้ ถ้าพ่อแม่ปล่อยปละละเลยไม่สนใจการเขียนของลูก มีการส่งเสริมการเขียนปล่อยให้ เป็นหน้าที่ของครู เด็กจะเขียนไม่ค่อยคล่องและไม่ประสบผลสำเร็จในการเขียน

2. ครูต้องใจเย็น เข้าใจและรักเด็กรู้จักการให้กำลังใจและต้องมีความรู้หลายอย่างคือต้องรู้จุดมุ่งหมายของการสอน รู้พัฒนาการ และความพร้อมในการเขียนของเด็ก อีกทั้งการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเขียน

3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเขียน เช่นดินสอ ปากกา ยางลบ กระดาษ ไม้บรรทัด แก้วน้ำ ครูที่สอนต้องรู้ว่าอุปกรณ์ใดมีลักษณะอย่างไร ควรมีขนาดใดจึงเหมาะสมตามวัยและวุฒิภาวะของเด็กพร้อมทั้งวิธีใช้

4. สิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยสภาพบรรยากาศ ทั้งในและนอกห้องเรียน กล่าวคือภาพบรรยากาศในห้องเรียน ผู้สอนที่สามารถจัดห้องเรียนได้ดี จะช่วยส่งเสริมการเขียนทำให้เกิดความกระตือรือร้น กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นให้เด็กอยากเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ห้องเรียนโปร่งใส

อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างพอเหมาะ แก้วน้ำ และโต๊ะมีขนาดเหมาะสมกับเด็กมีส่วนส่งเสริมให้การเขียนมีประสิทธิภาพ ในห้องเรียนควรมีพยานุชนชาวไทย พร้อมภาพประกอบที่มีสีสัน มีขนาดใหญ่เด็กสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน มีมุมหนังสือเป็นมุมสงบที่เด็กรับรองหนังสือได้ สภาพบรรยากาศนอกห้องเรียน ควรมีป้ายประกาศต่าง ๆ ที่มีตัวหนังสือเขียนไว้ถูกต้อง สวยงามเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก มีคำขวัญตัวโตเขียนให้เด็กดู

5. สื่อมวลชน โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อเด็กมากที่สุดในด้านการใช้ภาษาทั้งพูดและเขียน โดยเฉพาะรายการโฆษณา เพราะเป็นภาพที่สวยงาม เคลื่อนไหวได้มีตัวอักษรตัวโต ๆ สีสดใส บางครั้งมีการเคลื่อนไหวออกมาทีละอย่าง ทำให้เด็กเห็นได้ชัดเจน การให้เด็กดูบ่อย ๆ ทำให้เด็กจำได้แม่นยำ ในการที่เด็กวาดเล่นจะเห็นคำ ภาพ ที่ได้จากการดูโฆษณาอยู่ด้วย

6. หนังสือ หนังสือนิทานหนังสือภาพ การ์ตูน ควรมีการเลือกให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละช่วงอายุ มีความคงทนภาพสวยงามสดใส แต่ไม่สะท้อนตาเด็กมากเกินไป จึงดึงดูดความสนใจของเด็กในการเข้ามาดูมาอ่าน และลองหัดขีดเขียน

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนประกอบด้วย อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการเขียน เช่น มือ ตา ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กัน สมองหรือสติปัญญาเป็นตัวคิดว่าจะเขียนอะไรส่วนสิ่งแวดล้อมรอบตัวจากครอบครัว สังคม ชุมชน สื่อต่าง ๆ ดังนั้นเด็กจึงเขียนตามประสบการณ์ที่พบเห็นและประทับใจนำมาขีดเขียนเพื่อเล่าประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ

1.9 ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2550: 124-125) กล่าวว่า การสอนเขียนแก่เด็กตามแนวทางนี้จะไม่เป็นทักษะการสอนเขียนที่แยกทักษะให้เขียนโดดๆ อย่างเดียว แต่จะเป็นกระบวนการที่เด็กได้รับคัดลอกตัวอักษร ขึ้นเขียนตัวอักษรอย่างอิสระ และขึ้นเขียนตัวพยานุชนะได้ หรือเขียนเป็นคำวลีประโยค และเด็กซึมซับจากการอ่านหนังสือนิทาน สามารถจดจำส่วนต่างๆ โดยไม่มีความหมายในขั้นแรก ซึ่งนับเป็นการให้เด็กได้มีทักษะการเขียนโดยไม่มีการบังคับ แต่เป็นพลังอำนาจในตัวเด็กที่อยากเขียนถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาเขียน ซึ่งนำมาสู่ความสามารถเขียนได้ในที่สุด การสอนเขียนและสอนอ่านเป็นทักษะที่สอนควบคู่ไปพร้อมๆ กัน การที่เด็กฝึกอ่านคำ นำไปสู่การที่เด็กสามารถเขียนคำได้ ซึ่งเด็กสามารถเขียนเป็นเนื้อเรื่องได้ในที่สุด

ภาพประกอบ 1 การขีดเขียน

ขั้นขีดเขียนเป็นความสามารถที่เด็กเริ่มต้นขีดเขียนเส้นต่างๆ ทั้งที่มีความหมายและไม่มี
ความหมาย

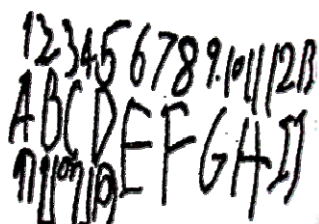
ที่มา: สิริมา ภิญโญนนต์พงษ์. (2550) เอกสารชุดวิชา 201 : การศึกษาปฐมวัย กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ภาพประกอบ 2 ขั้นวาดภาพอิสระ

ขั้นวาดภาพอิสระ เป็นความสามารถที่ได้วาดภาพตามความคิดและจินตนาการ

ที่มา: สิริมา ภิญโญนนต์พงษ์. (2550) เอกสารชุดวิชา 201 : การศึกษาปฐมวัย กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ภาพประกอบ 3 ขั้นคัดลอกตัวอักษร

ขั้นคัดลอกตัวอักษร เป็นความสามารถขีดเขียนตามตัวอักษรต้นแบบ

ที่มา: สิริมา ภิญโญนนต์พงษ์. (2550) เอกสารชุดวิชา 201 : การศึกษาปฐมวัย กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

๑ ไชยศิลป์

ภาพประกอบ 4 ชั้นเขียนตัวอักษรอย่างอิสระ

ชั้นเขียนตัวอักษรอย่างอิสระ เป็นความสามารถเขียนตัวอักษรด้วยตนเอง

ที่มา: สิริมา ภิญโญนันต์พงษ์. (2550) เอกสารชุดวิชา 201 : การศึกษาปฐมวัย กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

อาการคันแสบ

ภาพประกอบ 5 ชั้นเขียนตัวพยัญชนะหรือเขียนเป็นคำ

ที่มา: สิริมา ภิญโญนันต์พงษ์. (2550) เอกสารชุดวิชา 201 : การศึกษาปฐมวัย กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ชั้นเขียนตัวพยัญชนะหรือเขียนเป็นคำ เป็นความสามารถเขียนเป็นคำสะกด วลีหรือประโยคสั้น ๆ ด้วยตนเอง อาจเขียนสะกดผิดก็ได้

ทิตนา แหมมณี และคณะ (2536: 76-77) ได้แบ่งพฤติกรรมการเขียนตามธรรมชาติของเด็กปฐมวัย ออกเป็น 7 ลักษณะดังนี้

1. วาดแทนเขียน เด็กสื่อความคิดโดยใช้การวาดแทนเขียน
2. ขีดเขียนแทนเขียน เด็กพยายามที่จะเขียนหนังสือแบบผู้ใหญ่แต่การเขียนของเด็กคือการขีดเขียนในระยะแรก เด็กอาจขีดเขียนไปทั่วหน้ากระดาษอย่างไม่มีระบบต่อมาเด็กจะรู้จักขีดเขียนจากซ้ายไปขวา สิ่งที่ขีดเขียนคล้ายตัวอักษรแต่เป็นรูปร่างตัวอักษรที่เด็กคิดขึ้นเอง

3. เขียนทำเครื่องหมายคล้ายตัวหนังสือ เด็กพยายามเขียนตัวหนังสือบางตัวคล้ายตัวอักษร บางตัวก็ไม่ได้คล้ายตัวอักษรแต่เป็นรูปร่างตัวอักษรที่เด็กคิดขึ้นเอง

4. เขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง เด็กอาจเขียนคำที่เขียนได้แล้ว เช่น ชื่อของตัวเอง ด้วยการสลับที่ตัวอักษรหรืออาจเขียนตัวอักษรสลับ

5. คัดตัวอักษรเด็กอาจคัดลอกตัวอักษรที่เน้นอยู่รอบตัว หรือบอกข้อความที่ต้องการจะเขียนให้ผู้ใหญ่ช่วยเขียนให้แล้วจึงนำไปลอก บางครั้งอาจเป็นการลอกหมดทุกตัวบางครั้งเป็นการลอกเฉพาะคำที่ต้องการไปผสมกับคำที่เขียนแล้ว

6. เขียนโดยคิดสะกดขึ้นเอง เด็กจะคิดวิธีสะกดขึ้นเองเมื่อเขาไม่ทราบวิธีสะกดแบบผู้ใหญ่ เช่น เด็กเขียน คม แทนคำว่า ดมดอกไม้

7. เขียนสะกดคำใกล้เคียงหรือเหมือนกับวิธีสะกดของผู้ใหญ่ เช่น เขียนว่า ขอบคุณคะ โดยผสมพยัญชนะและสระตามเสียงของคำที่เขาพูดหรือได้ยิน

นิตยา ประพฤติกิจ (2539: 178-179) ได้แบ่งพัฒนาการทางการเขียนของเด็กปฐมวัยได้ดังนี้

เด็ก 2 ขวบ ลากเส้นขยุกขยิก ลากเส้นตามรูปร่างกลมได้ จับดินสอหรือปากกา สีเทียน โดยใช้ทั้งมือทั้งแขนขยับเขยื้อนจะขีดเขียนจนเต็มหน้ากระดาษ พอใจกับรอยขีดเขียนของตนเอง

เด็ก 3 ขวบ ชอบเขียนตัวอักษรตัวโตๆ ทุกหนทุกแห่ง ชอบวาดและระบายสี

เด็ก 4 ขวบจดจำตัวอักษรบางตัวได้ รวมทั้งจำชื่อตนเองได้ อาจเขียนชื่อตนเองได้หรือเขียนได้เป็นบางตัว ชอบวาดและระบายสี การวาดรูปคน วาดแค่เพียงเส้นตรงแนวตั้งและร่างแบบหยาบๆ แต่วาดรูปกลมและสี่เหลี่ยมได้

เด็ก 5 ขวบ เขียนชื่อตนเองได้ การเขียนพยัญชนะตัวเลข อาจเขียนไม่เรียงลำดับและบางที่เขียนหัวกลับก็มี สามารถเขียนตัวเลขได้แต่ตัวไม่เท่ากันและมีขนาดพอดีๆ จับดินสอ ปากกา สีเทียน หรือพู่กันได้ดี ชอบวาดและระบายสีสามารถวาดภาพที่ยากขึ้นได้ ภาพมีความสมบูรณ์มากขึ้น ชอบเลียนแบบสามารถวาดรูปสี่เหลี่ยมและวงกลมเข้าด้วยกัน ชอบถามถึงตัวสะกดของคำ

ราศี ทองสวัสดิ์ (2537: 29) กล่าวว่า การสอนหนังสือในระดับปฐมวัยส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะที่ครูเริ่มสอน อ่าน เขียน เร็ว แต่เด็กมิได้เรียนรู้ไปด้วย การเรียนอ่านเขียนได้ช้าหรือเรื้อย่อมเป็นไปตามพัฒนาการของเด็ก

อิลลิส (Ellis. 1994: 277) กล่าวว่า กระบวนการเขียนของเด็กประกอบด้วย 4 ขั้นตอนด้วยกันคือ

1. ขั้นก่อนเริ่มการเขียน (Prewriting) ขั้นนี้เป็นการเตรียมความพร้อม ในการเขียน คิดเกี่ยวกับหัวข้อที่จะเขียน ครูสังเกตได้จากสิ่งที่เด็กมักชอบพูดถึง

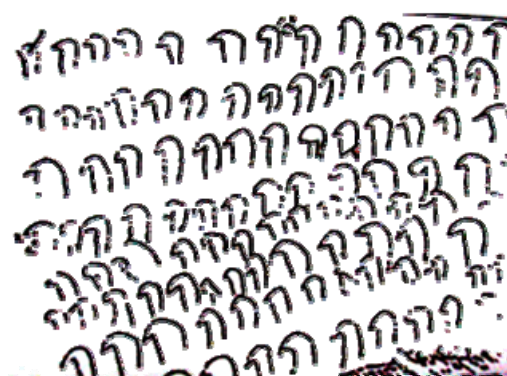
2. ขั้นร่าง (Drafting) ขั้นมีความสำคัญมากคือ การเปิดโอกาสให้เด็กพูดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาคิด ออกแบบที่จะเขียนและร่างงานเขียน

3. ขั้นแก้ไข (Revising) เป็นขั้นให้เวลาเด็กตัดสินใจ แก้ไขงานของตนเอง ครูอาจให้คำแนะนำ โดยกระตุ้นให้เด็กได้คิดหลายแง่มุม

4. ขั้นปรับปรุง (Editing) เป็นขั้นสุดท้ายเด็กต้องอ่านทบทวนตรวจตัวสะกด รูปแบบการเขียน เครื่องหมายต่างๆ และอื่น ๆ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจอ่านเขียนยิ่งขึ้น

หรรษา นิลวิเชียร และพรรณรัศมี เถ้าธรรมสาร (หรรษา นิลวิเชียร. 2535ก: 93; อ้างอิงจาก หรรษา นิลวิเชียร. และพรรณรัศมี เถ้าธรรมสาร. ลักษณะการเขียนที่ปรากฏในเด็ก) ได้ศึกษาลักษณะการเขียน ที่ปรากฏในเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 193 คน มาวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ที่เท็มเพลและคณะ (หรรษา นิลวิเชียร. 2535ข: 28; อ้างอิงจาก เท็มเพล และคณะ. 1982: 125 The begummings of eriting) ได้ศึกษาไว้ ปรากฏผลสอดคล้องกับผลการศึกษาของเท็มเพล และคณะ การเขียนด้วยตัวของตัวเอง ไม่มีการดูแบบอย่างไม่คำนึงการเขียนให้ถูกต้องเหมือนแบบ และไม่ได้รับการสอนเขียนจากครูมาเลย ปรากฏผลดังต่อไปนี้

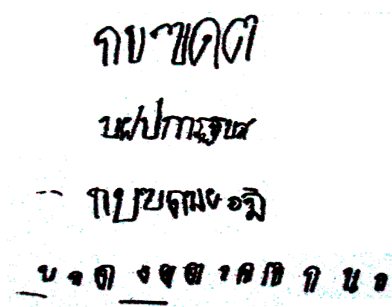
1. กฎการเกิดขึ้นซ้ำๆ (Recurring Principle) ลักษณะการเขียนของเด็กในขั้นนี้ แสดงให้เห็นว่า เด็กสังเกตเห็นความแตกต่างระหว่างการเขียนกับการวาดภาพเด็กจะสังเกตการเขียนมีลักษณะการซ้ำ ๆ กันของเครื่องหมาย ซึ่งอาจประกอบด้วย เส้นโค้ง เส้นตรง ลักษณะเป็นแถว ๆ ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ลักษณะการเกิดขึ้นซ้ำๆ

ที่มา: ทิศนา ขัมมณี และคณะ. (2536). *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย*. กรุงเทพฯ: หน่วยปฏิบัติการวิจัยศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

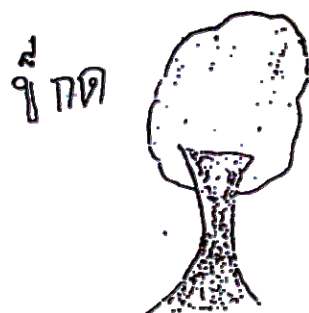
2. กฎการซ้ำในรูปแบบที่แตกต่างกัน (Generative Principle) เป็นการค้นพบว่าการเขียนประกอบด้วยตัวอักษรซึ่งมีรูปร่างต่างๆ กัน ถึงจะมีการซ้ำ แต่ก็ซ้ำในลักษณะการประกอบของเครื่องหมายที่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าเด็กจะเขียนด้วยกลุ่มตัวอย่างไม่กี่ตัวก็ตาม ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 ลักษณะการซ้ำในรูปแบบที่แตกต่างกัน

ที่มา: ทิศนา ขัมมณี และคณะ. (2536). *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย*. กรุงเทพฯ: หน่วยปฏิบัติการวิจัยศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. มโนทัศน์เครื่องหมาย (Sign Concept) คือการที่เด็กเรียนรู้ว่าเครื่องหมายใช้แทนบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งไม่มีเหตุผลว่าทำไมตัวอักษรชนิดนั้นถึงใช้แทนความหมายนั้นตัวอักษรเป็นเครื่องหมายที่แต่ละชาติแต่ละภาษาคิดกำหนดขึ้นมา และได้รับการสืบทอดต่อ ๆ กันมาหลายชั่วอายุคนสิ่งนี้เองเป็นเครื่องหมายจำแนกความแตกต่างระหว่างการเขียนกับรูปภาพ เราเรียนรู้ตัวอักษรใช้แทนคำ และคำใช้แทนความหมายบางสิ่ง เด็กจะเกิดการเรียนรู้ว่า การเขียนก็คือการใช้เครื่องหมายเพื่อแสดงถึงบางสิ่งความเข้าใจของเด็กเช่นนี้ก็คือเด็กมีมโนทัศน์เกี่ยวกับเครื่องหมายนั่นเอง ดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 ลักษณะการมีมโนทัศน์เครื่องหมาย

ที่มา: ทิศนา ขัมมณี และคณะ. (2536). *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย*. กรุงเทพฯ: หน่วยปฏิบัติการวิจัยศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

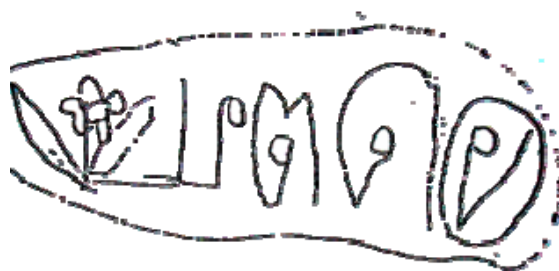
4. กฎการยืดหยุ่น (Flexibility Principle) เด็กเรียนรู้ตัวอักษรจากครอบครัว จากโรงเรียน และสังคม การเขียนตัวอักษรนั้นจะมีข้อจำกัดเกี่ยวกับเครื่องหมายที่เป็นที่ตกลงกันในสังคม เช่น ภาษาไทยมีพยัญชนะ 44 ตัว มีเส้นพื้นฐานประกอบด้วยกันเป็นตัวอักษร 13 เส้นตัวอักษรประกอบด้วยเส้นหลายชนิดที่มีรูปร่างต่าง ๆ กัน ระหว่างที่เด็กเรียนรู้การทดลองเกี่ยวกับตัวอักษรนั้น เด็กจะค้นพบว่าตัวอักษรที่เด็กรู้ อาจนำไปสู่การเขียนตัวอักษรตัวอื่น ก ถ ภ พ ฟ ดังนั้น บางครั้งเด็กเกิดความคิดประดิษฐ์ตัวอักษรขึ้นมาใหม่ ซึ่งแตกต่างไปจากตัวอักษรที่มีอยู่ดัดแปลงตัวอักษรเดิมให้แตกต่างออกไปจากเดิม นั่นก็คือ เด็กค้นพบกฎการยืดหยุ่นนั่นเอง ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 ลักษณะการยืดหยุ่น

ที่มา: ทิศนา ขัมมณี และคณะ. (2536). *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย*. กรุงเทพฯ: หน่วยปฏิบัติการวิจัยศึกษาศาสตร์ปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

5. กฎการเรียงแถวและการจัดหน้า (Linear Principle and Principle of Pang Arrangement) การเขียนในระยะแรกของเด็กจะประสบปัญหาเรื่องทิศทาง นักจิตวิทยาการรับรู้กล่าวว่า ไม่ว่าเด็กจะมองเก้าอี้จากแง่มุมไหน สายตาของเด็กก็ยังมองเห็นว่าเป็นเก้าอี้เหมือนกันเด็กจะไม่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงมุมมอง ดังนั้น ไม่ว่าตัวอักษรจะอยู่ในลักษณะใด เด็กก็จะมองไม่เห็นความแตกต่าง เด็กจึงมักจะเขียนตัวอักษรกลับข้างหรือกลับหัวได้อย่างไม่ลำบาก นอกจากนี้เด็กยังมีความสับสนเรื่องการจัดหน้ากระดาษ การจัดหน้ากระดาษของแต่ละภาษาไม่เหมือนกัน ภาษาอังกฤษเขียนจากซ้ายไปขวา เมื่อจบบรรทัดก็ขึ้นต้นบรรทัดใหม่ ชาวฮิบรู อ่านจากขวาไปซ้าย คนจีนอ่านจากบนลงล่าง และจากขวาไปซ้าย ในภาษานั้นเรามีระบบการเขียนเช่นเดียวกับภาษาอังกฤษ คือจากซ้ายไปขวา แต่ก็ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ว่าเด็กมีความสับสนเรื่องทิศทาง ดังตัวอย่างในภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 ลักษณะการเรียงแถวและการจัดหน้า

ที่มา: ทิศนา ขัมมณี และคณะ. (2536). *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย*. กรุงเทพฯ: หน่วยปฏิบัติการวิจัยศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ซูลส์บาย (citing Sulzby. 1985 Reading Research Quarterly) ได้ทำการศึกษาการเขียนของเด็กปฐมวัย จำนวน 24 คน พบว่าเด็กมีลักษณะการเขียนและการพัฒนาการเขียน ตามลำดับดังนี้ (อุทัย ดั่งวงใหญ่. 2549: 30 อ้างอิงจาก Sulzby. 1985: 241)

1. การเขียนโดยผ่านการวาดรูป (Writing Via Drawing) เด็กจะใช้การวาดรูปเป็นพื้นฐานของการเขียน ทั้งการวาดรูปและการเขียนจะมีความสัมพันธ์กัน เด็กจะมองว่าการวาดรูปและการเขียนเป็นเรื่องติดต่อสื่อสารโดยเฉพาะ ดังภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 การเขียนโดยผ่านการวาดรูป

ที่มา: อุทัย ดั่งวงใหญ่. (2549) อ้างอิงจาก citing Sulzby. 1985 Reading Research Quarterly. p 241.

2. การเขียนโดยการผ่านการขีด ๆ เขียน (Writing Via Scrubbing) เด็กจะขีด ๆ เขียน ๆ แต่จะไม่เหมือนการเขียน การเขียนจะพบว่าเด็กขีด ๆ เขียน ๆ จากซ้ายไปขวาได้บ่อยครั้ง เด็กจะเคลื่อนดินสอเหมือนที่ผู้ใหญ่ทำและจะเขียน โดยทำให้เกิดเสียง การเขียนขั้นนี้จะเริ่มคล้ายการเขียนจริงดังภาพประกอบ 12

ภาพประกอบ 12 การเขียนโดยการผ่านการขีด ๆ เขียน ๆ

ที่มา: อุกฤษณ์ ดั่งวงใหญ่. (2549) อ้างอิงจาก citing Sulzby. 1985 Reading Research Quarterly. p 241.

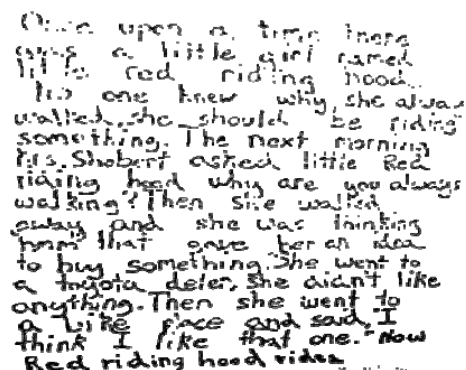
3. การเขียนโดยการผ่านการทำตัวอักษรเหมือนแบบ (Writing Via liter-like forms) มองดูแล้วการเขียนขั้นนี้จะเหมือนตัวอักษรจริง แต่ดูโกล้ง ๆ จะเห็นว่าเด็กเขียนไม่สมบูรณ์เหมือนตัวอักษรจริง แต่เด็กคิดแบบการเขียนของตัวเองขึ้น ดังภาพประกอบ 13

ภาพประกอบ 13 การเขียนโดยการผ่านการทำตัวอักษรเหมือนแบบ

ที่มา: อุกฤษณ์ ดั่งวงใหญ่. (2549) อ้างอิงจาก citing Sulzby. 1985 Reading Research Quarterly. p 241.

6. การเขียนโดยผ่านการสะกดตามแบบ (Writing Via conventional spelling) ในขั้นนี้เด็กจะเขียนเหมือนผู้ใหญ่ ดังภาพประกอบ 16

Once upon a time there
was a little girl named
little red riding hood.
No one knew why she always
walked, she should be riding
something. The next morning
Mrs. Shoberg asked little red
riding hood why are you always
walking? Then she walked
away and she was thinking
from that gave her an idea
to buy something. She went to
a grocery dealer. She didn't like
anything. Then she went to
a like place and said, I
think I like that one. Now
Red riding hood rides ...

ภาพประกอบ 16 การเขียนโดยผ่านการสะกดตามแบบ

ที่มา: อูทัย ดั่งใหญ่. (2549) อ้างอิงจาก citing Sulzby. 1985 Reading Research Quarterly. p 241.

สรุปได้ว่า ลักษณะและพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย จะเริ่มจากการวาดรูปเพื่อสื่อความคิดโดยการขีด ๆ เขียน ๆ การคิดแบบเขียนของตัวเองขึ้นมา การคัดลอกตัวอักษรจากต้นแบบ จนกระทั่งสามารถเขียน และสะกดได้ถูกต้องตามแบบการเขียนจริง ซึ่งจะเหมือนการเขียนของผู้ใหญ่ กระบวนการเขียนของเด็กจะแตกต่างจากผู้ใหญ่ และมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะพัฒนาการ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

1.10 การเตรียมความพร้อมในการเขียนของเด็กปฐมวัย

ฮิลเดรธ (Hildreath. 1950: 327-330) ได้กล่าวถึงความพร้อมในการเขียนว่า การเขียนต้องประกอบด้วยปัจจัย 2 อย่างคือ วุฒิภาวะทางการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ และวุฒิภาวะการรับรู้เด็กที่ยังไม่บรรลุลุฒิภาวะในด้านหนึ่งด้านใดก็ตาม การเขียนของเขาก็จะไม่ได้ผล อนึ่งความพร้อมของการประสานสายตากับมือนั้นมีความจำเป็นต่อการเขียนมาก

เบเกอร์ (Baker. 1988: 192) ได้ให้ความคิดเห็นสนับสนุนเกี่ยวกับความพร้อม ด้านการเขียน โดยเน้นว่า ก่อนจะสอนเขียน ผู้สอนควรจะพิจารณาถึงความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของเด็กเสียก่อนหากยังไม่พร้อมก็หาทางส่งเสริม โดยจัดประสบการณ์เบื้องต้นอันจะนำไปสู่การเขียนให้กับเด็กเมื่อเด็กมีความพร้อมทางสมอง สำหรับความพร้อมทางกล้ามเนื้อนั้นส่งเสริมได้โดยให้เด็กใช้มือในงานต่าง ๆ เช่น วาดเขียน ปั่น เย็บ ถัก และสาน เป็นต้น

ดาวสัน (Dawson. 1957: 391-392) ได้กล่าวถึงความพร้อมไว้ว่า คุณลักษณะของการรับรู้ทางภาพเป็นปัจจัยสำคัญของความพร้อมทางการเขียนนั่นคือ เด็กพร้อมที่จะเขียนก็ต่อเมื่อสามารถที่จะจำแนกภาพที่เขาเห็นได้ว่าเป็นภาพอะไรและการเขียนมิใช่จะเป็นแต่เพียงกระบวนการของการใช้แรงงานทางกล้ามเนื้อหรือเป็นการตอบสนองของกิริยา สะท้อนขั้นต่ำเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการแห่งการคิดเป็นกระบวนการที่ต้องใช้กิจกรรมของระบบประสาทส่วนกลางด้วย

ราศี ทองสวัสดิ์ (2527: 182) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับการเขียน ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาด้านทักษะในการแสดงออกทางความคิด
2. เพื่อพัฒนามกล้ามเนื้อละเอียด เช่น นิ้วมือ ให้สามารถจับดินสอ หรือสีเทียน ไปในทิศทางที่ต้องการ
3. เพื่อพัฒนาประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ซึ่งอาจฝึกด้วยเครื่องเล่นที่ต้องเล่นด้วยมือ เช่นการเล่นภาพตัดต่อ การเล่นเกมไม้บล็อกนอกจากนี้อาจฝึกโดยการให้ทำงานศิลปะ การปั้น การวาดภาพด้วยสีน้ำ สีเทียน
4. เพื่อพัฒนาการเคลื่อนไหวสายตาจากซ้ายไปขวา ให้ทราบว่าสัญลักษณ์ของหนังสือไทยจะเริ่มเขียน จากซ้ายไปขวาในบรรทัดเดียว เมื่อจบบรรทัดที่หนึ่งก็จะเลื่อนลงมาเขียนในบรรทัดที่สองต่อไป
5. เพื่อพัฒนาการสังเกตมาคิดหาเหตุผลใช้เป็นประโยชน์ในกิจกรรมศิลปะ
6. เพื่อฝึกกล้ามมือที่จะนำไปสู่การเขียนตัวอักษรที่ถูกต้อง ตามทิศทางที่ควรฝึกเมื่อเด็กมีความพร้อมดีแล้ว

พูนสุข บุญสวัสดิ์. (2532: 53-54) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมทางพัฒนาการต่าง ๆ ก่อนการเขียนดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย เป็นการเตรียมความพร้อมในการรับรู้ทางตาสามารถสังเกต และจำแนกสิ่งที่เห็น การเคลื่อนไหวสายตา จับภาพจากซ้ายไปขวา
 - 1.1 เตรียมความพร้อมของกล้ามเนื้อแขน มือ นิ้วมือ ให้มีนิ้วที่แข็งแรงในการจับดินสอให้มั่นคง เตรียมความพร้อมที่จะใช้ตาและมือให้สัมพันธ์กันอย่างดี สามารถจับดินสอลากไปตามทิศทาง และเป็นรูปร่างที่ตามองเห็นได้
 - 1.2 การเตรียมความพร้อมทางสติปัญญา เตรียมความพร้อมในการจำ คือให้สามารถจำภาพของตัวอักษร และการจำลีลาการเขียนอักษรแต่ละตัว เตรียมความพร้อมในการคิดและการเข้าใจ

1.3 การเตรียมความพร้อมด้านอารมณ์ และจิตใจ คือให้มีสุขภาพจิตดี อารมณ์ดี มีความสุข มีคุณธรรม

1.4 การเตรียมความพร้อมด้านสังคม คือรู้จักพูดคุย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น

2. การเตรียมความพร้อมด้านการเขียน

2.1 การฝึกกล้ามมือในการเขียน

2.1.1 ฝึกเขียนเส้นอย่างเสรี

2.1.2 ฝึกเขียนเส้นพื้นฐาน 13 เส้น จากง่ายไปหายาก คือ เส้นตรง เอียง ซ้ายขวา ลากลง และลากขึ้น เส้นแนวนอนจากซ้ายไปขวา และขวามาซ้าย เส้นโค้งครึ่งวงกลม ขึ้น ซ้าย-ขวา เส้นโค้งครึ่งวงกลมลง ซ้าย-ขวา วงกลมวนซ้าย-ขวา

2.2 ฝึกการเขียนพยัญชนะและสระที่มีรูปร่างง่ายรวม 30 ตัว

2.3 ฝึกการเขียนพยัญชนะที่รูปร่างยากรวม 14 ตัว

2.4 ฝึกเขียนสระ วรรณยุกต์ เครื่องหมายต่าง ๆ

3. การเขียนคำ ประโยค และข้อความง่าย ๆ

สรุปได้ว่า แนวทางการส่งเสริมพัฒนาการทางการเขียนของเด็กปฐมวัย ควรจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการและความสนใจของเด็กเพื่อฝึกประสบการณ์ตามวัย จัดสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก มีอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเขียนอย่างหลากหลายที่สนุกสนาน กระตุ้นความสนใจ เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ให้อิสระกับการคิด การสำรวจ การสังเกต ค้นคว้า ทดลองทำด้วยตัวของตัวเอง เพื่อพัฒนาการทักษะความสามารถด้านการเขียน ครูหรือผู้ปกครองควรสนทนากล่าวเกี่ยวกับผลงานที่เด็กสร้าง ตอบคำถามเมื่อเด็กสงสัย และประการสำคัญควรควรเป็นนักสังเกตที่ดีว่าเด็กสนใจอะไร เพื่อเชิญชวนให้เด็กเขียนในสิ่งนั้น

1.11 การส่งเสริมพัฒนาการทางการเขียนของเด็กปฐมวัย

ความสามารถทางการเขียนของเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งที่ต้องส่งเสริมเพราะเด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งส่วนใหญ่เริ่มต้นที่การวาดภาพถ้าเด็กได้รับการพัฒนาด้วยการใช้ความคิด โดยการขีดเขียนสัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นประจำก็สามารถพัฒนาเป็นการเขียนตัวอักษรได้

เกล็บ (รัญจวน ประโมจน์. 2544: อ้างอิงจาก Ratana Siripanich. 1973: 25; citing Gelb.n.d.) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเรียนของเด็ก เริ่มเขียนไว้ว่าการเขียนตามความรู้สึกของเด็กเป็นงานยากและซับซ้อนกว่าการอ่านมากเพราะการอ่านนั้นเด็กใช้เพียงแต่สังเกต ความแตกต่างของตัวอักษรกับทำความเข้าใจความหมายตัวอักษรและใช้ความสัมพันธ์ระหว่างสายตากับสมองเท่านั้น

แต่การเขียนเด็กจะต้องเพิ่มการประสานสัมพันธ์ระหว่างสมอง สายตา และการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อด้วย

มอร์ริว. (Morrow. 1993: 245) กล่าวว่าแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเขียนให้เด็กปฐมวัยสามารถทำได้ดังนี้

1. ควรจัดสิ่งแวดล้อมให้มีอุปกรณ์ที่หลากหลายสำหรับเด็กได้ฝึกเขียน
2. ควรจัดกิจกรรมที่สนุกสนาน ให้เด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมเพราะเด็กจะทำผลงานจากประสบการณ์ที่เขาพอใจ
3. เด็กจะสังเกตการณ์เขียนของผู้ใหญ่เสมอทั้งขณะทำงานและในเวลาว่างเพราะฉะนั้นผู้ใหญ่ควรทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก
4. เด็กต้องการโอกาสและวัสดุอุปกรณ์ที่จะเขียนด้วยตนเอง
5. บางครั้งเด็กต้องการความช่วยเหลือในการตัดสินใจที่จะเขียน อย่าปล่อยให้เด็กเขียนคนเดียว
6. เด็กจะให้ความหมายสิ่งที่เขาเขียน เช่น ตัวหนังสือ คำ เป็นต้น
7. ในการเขียนของเด็กโดยมากจะมีความหมายในการสื่อสารดังนั้นต้องให้ความสนใจ
8. เด็กควรได้รับการสนับสนุนในระยะยาวทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยการให้เขียนบันทึก การ์ดอวยพร ในโอกาสต่าง ๆ หรือเขียนสัญลักษณ์ เรื่องราวหรือเขียนตัวหนังสือ
9. ควรอ่านเรื่องราวที่หลากหลาย ให้เด็กฟังเพราะอาจเป็นการจุดประกายความคิดของเด็กในการจินตนาการในการเขียนเพื่อสื่อความหมาย
10. ควรหาโอกาสที่เหมาะสมในการสอนเด็กเขียน
11. ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เขียนคำจากต้นแบบ

พูนสุข บุญศักดิ์ (2532: 53-54) กล่าวว่า ครูควรจัดห้องให้เด็กฝึกเขียนอยู่ในท่าเลที่เงียบสงบ ไม่มีเสียงอึกทึก หรือผู้คนพลุกพล่าน มีแสงสว่างพอเพียงไม่จ้าจนเกินไป และควรให้แสงสว่างเข้าทางซ้ายมือของเด็กหรือจากทางด้านบนมิใช่ส่องทางด้านขวา หรือตรงหน้าของเด็กเพราะจะทำให้เกิดเงามืดบังการเขียนของเด็ก แต่ถ้าเด็กถนัดมือซ้ายควรให้แสงสว่างเข้าทางขวามือของเด็ก และกล่าวเสริมว่า การเตรียมความพร้อมทางด้านการเขียนให้แก่เด็ก เป็นการเตรียมความพร้อมทางพัฒนาการต่างๆ ก่อนเขียนดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย เป็นการเตรียมความพร้อมในการรับรู้ทางตาสามารถสังเกต และจำแนกสิ่งที่เห็น การเคลื่อนสายตาจับภาพจากซ้ายไปขวา

1.1 เตรียมความพร้อมของกล้ามเนื้อแขน มือ นิ้วมือ ให้มีนิ้วมือที่แข็งแรงในการจับดินสอให้มั่นคงเตรียมความพร้อมที่จะใช้ตาและมือให้สัมพันธ์กันเป็นอย่างดีสามารถจับดินสอลากไปตามทิศทาง และเป็นรูปร่างตามที่ตามองเห็นได้

1.2 การเตรียมความพร้อมทางสติปัญญาเตรียมความพร้อมในการจำ คือ ให้สามารถจำภาพของตัวอักษร และการจำลีลา การเขียนตัวอักษรแต่ละตัวเตรียมความพร้อมในการคิดและเข้าใจ

1.3 เตรียมความพร้อมด้านอารมณ์ และจิตใจ คือให้มีสุขภาพจิตดี อารมณ์ดี มีความสุข มีคุณธรรม

1.4 การเตรียมความพร้อมด้านสังคม คือ รู้จักพูดคุย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น
นิตยา ประพฤติกิจ (2539: 174-175) กล่าวถึงกิจกรรมส่งเสริมการเขียนดังนี้

1. การฝึกใช้กล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่ การเล่นเกมบนแผ่นบอร์ด การตัดการต่อภาพ การร้อยลูกปัด การผูกเชือก การรูดเชือก การวาดและระบายสี

2. การฝึกเคลื่อนไหวโดยใช้ส่วนของร่างกายจะช่วยให้เด็กสังเกตได้รู้สึกและเข้าใจ คำว่าสูง ต่ำ และทิศทาง รู้จักรูปร่างและเส้น การหมุนแขน การยกขา ขึ้นตรง

3. การฝึกทำความเข้าใจเรื่อง ช้าย ขวา โดยครูบอกให้เด็กใช้อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งเคลื่อนไหว การผูกริบบิ้น หรือลูกกระดิ่งที่ข้อเท้าหรือมือของเด็ก

4. การเล่นเกมที่อาศัยการใช้ นิ้วมือ เช่น การต่อบล็อกขนาดเล็กและขนาดกลาง การใช้แผ่นกระดานแม่เหล็ก

5. การเล่นเกม เช่น เกมปฏิบัติตามคำสั่ง การเล่นเกมที่ต้องอาศัยนิ้วมือ

6. การฝึกเรื่องตัวพยัญชนะ การประสมคำตัวอักษรตามชื่อของตนเองหรือแจกตัวเลขให้เรียงกันได้ การเล่นเกมกระดานแม่เหล็กโดยให้เด็กรู้จักการเรียงตัวเลขหรือตัวพยัญชนะจากการติดบนกระดานแม่เหล็ก

7. การเรียกชื่อสิ่งของ ให้เด็กจัดสิ่งของวางหมวดหมู่ เรียงลำดับ เรียงจากซ้ายไปขวา หรือจากขวาไปซ้าย และจากข้างบนลงข้างล่างสลับหมุนเวียนเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ พร้อมให้เรียกชื่อสิ่งต่าง ๆ ตามลำดับที่วาง

8. การวาดภาพ

8.1 ควรให้เด็กวาดภาพให้เสร็จอย่างน้อยสักส่วนหนึ่งของภาพให้สมบูรณ์

8.2 ให้เด็กลากเส้นตามรอยปะ

8.3 ให้เด็กเขียนภาพ ตัวเลข ตัวพยัญชนะ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการเขียนในอากาศโดยใช้นิ้วลากตามจินตนาการ

8.4 ให้ลากเส้นต่อภาพให้สมบูรณ์

8.5 การโยงเส้นจับคู่ เช่นระหว่างแม่กับลูก ของใช้คู่กันหรือสัมพันธ์กัน

9. การติดป้ายชื่อ นอกจากเด็กมีป้ายชื่อติดเสื้อแล้ว ควรจัดทำป้ายชื่อนักเรียนเพื่อให้เด็กหยิบไปแขวนบนแผ่นกระดาน ในการเลือกเล่นตามมุมของเล่นหรือศูนย์การเรียนรู้ในห้อง

10. ศิลปะ เช่น ให้เด็กละเลงสี แล้วใช้นิ้วเขียนลงบนสีเรียบ ๆ นั้น หรือเขียนบนทราย การปะเศษกระดาษรูปต่างๆเป็นตัวอักษรการขยี้กระดาษ การสานกระดาษหรือไหมพรมเส้นโต ๆ ก็ได้

นิตยา ประพตติกิจ (2539: 174-175) ได้กล่าวเสริมไว้อีกว่า ครูควรเขียนชื่อเด็กลงบนมุมซ้ายของแผ่นงานศิลปะ และเขียนที่สิ่งของเครื่องใช้เด็ก เช่น ตู้เก็บของ สมุด หนังสือ ฯ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ลักษณะอักษรว่าแบบนี้ หมายถึงชื่อของตน ครูควรนั่งข้าง ๆ เด็กและเขียนอย่างสวยงามและประณีต เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่ควรนั่งตรงข้ามกับเด็กหรือนั่งทแยง ๆ เพราะเมื่อเด็กมอไปจะเห็นตัวอักษรในอีกรูปแบบหนึ่ง เด็กมีความภูมิใจในผลงานของตน และต้องการเห็นชื่อของตนปรากฏอยู่บนสิ่งนั้น ถ้าเด็กยังเล็กและเขียนชื่อตนเองไม่ได้ ครูควรเขียนให้และเขียนอย่างสวยงามด้วย ส่วนผู้ปกครองควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนของลูก ไม่ว่าจะขยุกขยิกหรือไม่ก็ตาม เพราะนั่นคือพื้นฐานขั้นตอนของการเขียน จัดหากระดาษ ดินสอ ไม้ให้ลูกพร้อมเสมอ ให้ลูกวาดภาพ พ่อแม่เขียนคำบรรยายตามคำบอกเล่าของลูก ช่วยเหลือเมื่อลูกต้องการ เขียนจดหมายขึ้นชมลูกเมื่อต้องการขีดเขียน เขียนชื่อลูก หรือคำอื่น ๆ ที่ลูกสนใจ ให้ลูกได้เห็น เป็นต้น

พีเตอร์สัน (Petersen. 1996: 147) กล่าวว่า ครูควรเชิญชวนให้เด็กเขียน มากกว่าที่จะยื่นมือเข้าไปช่วยเขียน และควรจัดอุปกรณ์การเขียนให้เด็กสามารถหยิบใช้ได้ง่าย เช่น ในศูนย์การเรียนรู้ควรเป็นศูนย์ที่มีชั้นวางหนังสือ มีกระดาษหลากหลายชนิดทั้งมีเส้น และไม่มีเส้นให้เด็กจัดเตรียม กรรไกร ปากกา ดินสอ และดินสอสี อาจจะเตรียมการ์ดเชิญ ของจดหมาย ที่ใช้แล้วเพื่อให้เด็กดูและเลียนแบบการเขียน มีพจนานุกรมวางไว้ชั้นวางหนังสือ พื้นที่ให้เขียน ควรเป็นพื้นที่ที่ เหมาะสมกับเด็กสามารถที่จะพูดคุยและทำงานได้ มีโต๊ะ เก้าอี้ที่เหมาะสมพอเพียงกับจำนวนเด็ก

บรีเวอร์ (Brewer. 1995: 220) กล่าวถึงบทบาทของครูในการส่งเสริมการเขียน ว่าครูต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษาเขียน เช่น หนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์รายวัน ป้ายจราจร ตัวหนังสือบนโทรทัศน์ ฉลากสิ่งของ เครื่องใช้ ฯลฯ ครูควรกระตุ้นให้เด็กมีความกล้าที่จะเขียน ไม่ให้คะแนนในการฝึกเขียน แต่คอยให้กำลังใจในการคิดแบบการเขียนของตัวเอง และเน้นความสำคัญของความหมายมากกว่าความถูกต้องของตัวสะกด

สรุปได้ว่าแนวทางการส่งเสริมการเขียนให้กับเด็กปฐมวัย ทั้งครูและผู้ปกครอง ต้องร่วมมือกัน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่จะเขียน ประกอบไปด้วยอุปกรณ์ที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นความสนใจในการเขียนที่หลากหลาย ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ต้องคำนึงการบูรณาการทักษะการเขียนเข้า

ด้วยเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงในสิ่งแวดล้อมที่มีความหมาย ให้เด็กมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ได้มีโอกาสสังเกต สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง เพื่อพัฒนาเด็กให้มีคุณสมบัติของการเป็นผู้สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แรงเสริมทางบวกพูดคุยซักถามถึงสิ่งที่เด็กเขียนตอบคำถามสิ่งที่เด็กสนใจ และควรควรเป็นนักสังเกตที่ดีว่าเด็กสนใจอะไร เพื่อที่จะเชิญชวนให้เด็กเขียนเกี่ยวกับสิ่งนั้น

1.12 พัฒนาการความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

ประทีน มหาจันทร์ (2519: 113) และทัศนีย์ สุภเมธิ (2543: 71) กล่าวสอดคล้องกันว่าการเขียนเป็นงานที่ยากและสลับซับซ้อนยิ่งกว่าการอ่าน เพราะในการอ่านนั้นเด็กเพียงสังเกตความแตกต่างของตัวอักษร แล้วแปลความหมายของตัวอักษรนั้น ๆ ออกมา สายตา และสมองจะต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างดี เด็กจึงอ่านหนังสือออก ส่วนการเขียนนั้นมีความสลับซับซ้อนยิ่งกว่าการอ่านหลายเท่า นั่นคือผู้เขียนต้องมีการประสานกันระหว่าง สมอง สายตาและมือเป็นอย่างดีจึงจะเขียนได้ ในการเขียนที่ไม่ใช่การคัดลอกเด็กต้องใช้สมองเรียบเรียงความคิดที่จะนำมาเขียน เมื่อลงมือเขียนได้ ในการเขียนที่ไม่ใช่การคัดลอกต้องใช้สมองเรียบเรียงความคิดที่จะนำมาเขียน เมื่อลงมือเขียนเด็กต้องควบคุมกล้ามเนื้อให้ลากดินสอตามที่ต้องการ สายตาก็ต้องพิจารณาว่าถูกต้องตามที่คิดไว้หรือไม่

อแวร์เนส (Awareness. 2003: Online) กล่าวถึง พัฒนาการความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก 4 อย่าง คือ

1. การคว่ำของ
2. การเอื้อมมือไปหาวัตถุ
3. การปล่อยวัตถุ
4. หมุนข้อมือไปมาหลายๆ ท่าง

อธิษฐาน พลศิลป์ศักดิ์กุล (2546: 111) กล่าวถึงพัฒนาการความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาตามวุฒิภาวะของสมองที่เป็นไปตามวัย โดยการพัฒนาจากต้นแขนไปสู่ปลายแขนหรือจากต้นไปสู่ปลาย ดังนี้

อายุ 1 ปี สามารถใช้นิ้วโป้งและนิ้วชี้ได้แต่ยังไม่คล่อง จึงกำสิ่งของทั้งมือ และลากเส้นเป็นแนวตั้งจากบนลงล่างขึ้นๆ ลงๆ ได้

อายุ 2 ปี ขึ้นไป สามารถเขียนโดยลากเส้นต่อเนื่องกัน ก่อนจะรู้จักลากเส้นตามแนวนอนสลับซ้ายขวา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2543: 249) กล่าวถึง พัฒนาการความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ดังนี้

เด็กวัย 3 ขวบ ต่อแท่งไม้สี่เหลี่ยมได้สูงถึง 9-10 อัน เขียนวงกลมได้แต่ยังวาดรูปคนไม่ได้

เด็กวัยประมาณ 4-6 ขวบ การใช้มือก็มีความละเอียดขึ้น เด็กวัยนี้จึงมีความสามารถแต่งตัวเองได้ หวีผม แปรงฟัน ล้างหน้า ใส่รองเท้า ผูกเชือกรองเท้าได้ เมื่อปลายวัย ช่วยทำงานเล็กๆ น้อยๆ ได้ ความสามารถในการเรียนดีขึ้น

เด็กวัย 5 ขวบ เขียนรูปสามเหลี่ยมได้

เด็กวัย 6 ขวบ เขียนรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนได้ การวาดรูปคนก็ต่อเติมมีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้นจนเป็นรูปร่างคนครบบริบูรณ์ขึ้น

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาฯ สหประชาชาติ (2529: 23-27) ได้กล่าวถึง พัฒนาการความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยแบ่งตามความสามารถตามช่วงวัยแรกเกิดถึง 6 ขวบ สำหรับวัย 2-6 ขวบ ดังนี้

อายุ 2-3 ขวบ รู้จักแต่งตัวและเลือกเสื้อผ้าได้เอง เขียนรูปหัวและตัวหรืออาจจะส่วนอื่น ๆ ของร่างกาย สามารถทำงานง่าย ๆ ได้

อายุ 4-5 ขวบ เขียนรูปมีหัว มีตัว มีส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่สำคัญ ๆ ได้เขียนรูปสี่เหลี่ยมหรือสามเหลี่ยมตามแบบได้

อายุ 6 ขวบ สามารถรับลูกบอลที่โยนมาให้จากระยะไกล 1 เมตร เขียนรูปหัว มีตัว มีขาแขนและมือได้

จันทร์เพ็ญ ศรีมันตะ (2531: 70-81) กล่าวถึง พัฒนาการความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กไว้ดังนี้

อายุ 3 ปี สามารถหยิบเศษผงโดยปิดตาข้างหนึ่งได้ ตัดกระดาษด้วยกรรไกรได้วางบล็อก 3 ชิ้น เป็นสะพานได้ ควบคุมดินสอให้อยู่ระหว่างหัวแม่มือและนิ้วมืออีกสองนิ้วได้ เขียนวงกลมทับตามแบบและอักษรได้ว่ารูปคนโดยมีศีรษะ อาจมีส่วนอื่นของร่างกายอีกสักสองอย่าง

อายุ 4 ปี สามารถปิดตาข้างเดียวหยิบและวางเศษผงหรือวัสดุเล็กๆ ไว้ที่เดิมได้ ร้อยลูกปัดได้ แต่ยังร้อยรูเข็มไม่ได้ ต่อบล็อกเป็นหอคอยสูง 10 ชั้นได้ จัดบล็อก 6 อันเรียงเป็นบันได 3 ชั้นได้ กัดหัวแม่มือลงบนนิ้วแต่ละนิ้วได้ตามตัวอย่าง จับดินสอได้อย่างเด็กโต เขียนทับกากบาทและเขียนตัวหนังสือที่ง่าย ๆ บางตัว เช่น ง บ ป ได้ วาดรูปคนมีศีรษะและขาอาจจะมีแขน และลำตัวด้วย

อายุ 5 ปี สามารถร้อยรูเข็มได้ นำบล็อกมาเรียงเป็นขั้นบันได 3-4 ชั้น เขียนทับรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส (ต่อมารูปสี่เหลี่ยม) และตัวอักษรบางตัวได้อักษรบางตัวเขียนได้โดยไม่ต้องมีคนบอกวาดรูปคนโดยเริ่มต้นที่ลำตัวก่อนแล้วจึงวาดศีรษะ แขน ขาและหน้าตา และยังวาดบ้านพร้อมหลังคามีหน้าต่าง ประตู ปล่องไฟได้ด้วย ระบายสีภาพด้วยความระมัดระวัง

อายุ 6 ปี เขียนทับรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสได้อย่างถูกต้อง เขียนทับรูปบันไดได้เรียบร้อย พยายามจะวาดรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน วาดรูปสามเหลี่ยมได้ถูกต้องกว่าเมื่ออายุ 5 ปี

สุชา จันทรเฒ (2543: 41–42) ได้กล่าวถึงความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กแบ่งตามช่วงวัยดังนี้

อายุ 3 ขวบ เด็กสามารถช่วยจัดโต๊ะอาหารได้ ไม่ทำถ้วยชามหล่น ต่อแท่งไม้สี่เหลี่ยม 9 แท่งได้ในทางสูง สร้างสะพานโดยใช้แท่งไม้สี่เหลี่ยม 3 แท่งได้ แต่งตัวเองได้ถ้าช่วยกมัด หรือปลดกระดุมให้ปลดกระดุมด้านหน้าเองได้ และเขียนแบบกากบาทได้เขียนรูปคนตามที่สั่งได้

อายุ 4 ปี กัดกระดุมเสื้อเองได้ เขียนกากบาทได้เหมือน

อายุ 5 ปี ผูกเชือกทรงเท้าได้ เขียนรูปสามเหลี่ยมได้เหมือน เขียนตัวอักษร

อายุ 6 ปี สามารถใช้มือและใช้ตาประสานกันดีขึ้น การจับดินสอในการเขียนทำได้ดีขึ้น ขอบวาดภาพระบายสีแต่จะทำได้ไม่เรียบร้อยเพราะความไม่อยู่นิ่งของเด็ก เด็กสามารถจะมองเด็กอื่นเล่นโดยที่มือของตนยังทำงานต่อไปได้ สามารถใช้มือและตาพร้อมๆ กันขณะเดินหรือนั่งเขียนหนังสือตัวเล็กๆ ได้ ชอบใช้มือหยิบอาหารใส่ปากมากกว่าใช้การช้อนส้อม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536: 38–40) กล่าวถึงความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ดังนี้

วัย 4-5 ปี

1. เสียบคลิบกระดาษลงบนกระดาษ
2. จับดินสอด้วยนิ้วมือในท่าทางที่ถูกต้อง
3. พับกระดาษซ้อนกัน 3 ทบได้ และใช้นิ้วรีดตามรอบพับ
4. ประกอบภาพตัดต่อ 6–10 ชิ้น ลงในกรอบ
5. มีความคล่องในการใช้กรรไกร ตัดกระดาษเป็นรูป $\triangle$ $\square$
6. ปั่นดินน้ำมันเป็นรูปร่างหายาๆ ที่ผู้อื่นอาจไม่เข้าใจความหมาย
7. เขียนรูปมีหัว มีตัว มีส่วนต่างๆ ของร่างกายที่สำคัญๆ ได้
8. เขียนรูป $\triangle$ หรือ $\square$ ตามแบบได้
9. สามารถเขียนเส้น (เส้นตามรอยปะ)
10. วาดรูปบ้านแบบง่าย ๆ
11. ระบายสีรูปทรงและแบบอิสระง่าย ๆ ที่มีขนาดใหญ่ภายในขอบรูป
12. สามารถพับนิ้วมือของตนเอง เอาขึ้นหรือหกดลงทีละนิ้ว
13. สามารถกะขนาดรูปร่าง ของสิ่งของรู้ว่าอะไรเล็กหรือใหญ่

วัย 5-6 ปี

1. สามารถรับลูกบอลที่โยนมาจากระยะไกล 1 เมตร
2. ใช้อุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเล่นดินน้ำมัน เช่น ขวด

3. กรอกน้ำ-ทราย ลงในภาชนะ และเทออกได้
4. ไข่และหมูนกบปิดประตูด้วยกุญแจ
5. เปิดปิดเข็มกลัดที่มีขนาดใหญ่
6. ร้อยด้ายขึ้นลงผ่านรูที่เจาะบนกระดาษฝีกการเย็บ
7. ต่อแท่งไม้ได้เป็นรูปต่างๆ ได้
8. ประกอบภาพตัดต่อจำนวนไม่เกิน 12 ชิ้น เข้าด้วยกัน (ไม่มีกรอบ)
9. ประกอบภาพตัดต่อ 16–20 ชิ้น เข้าด้วยกันลงในกรอบ
10. ใช้กรรไกรได้คล่อง ตัดกระดาษตามรอยเป็นภาพต่างๆ ได้
11. บั๊นดินน้ำมันเป็นรูปสิ่งของที่มีรายละเอียดสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้
12. เขียนรูปมีหัว มีตัว มีขาแขน และมีมือได้
13. เขียนรูป □ ตามคำสั่งโดยไม่มีแบบ
14. ลอกแบบตัวพยัญชนะขนาดสูง 2–4 เซนติเมตร
15. เขียนตัวพยัญชนะตามรอบปะได้
16. เขียนชื่อตัวเองได้
17. ระบายสีภาพที่มีความละเอียด เล็ก โดยอยู่ในขอบเขต

อำไพพรรณ ปัญญาโรจน์ (2545: 322–323) กล่าวถึง ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ดังนี้

อายุ 1 ปี หยิบ จับสิ่งของด้วยนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ จับดินสอกลางแท่งด้วยอุ้งมือแล้วขีดเขียนไปมา

อายุ 2 ปี ชอบเล่นของเล่นที่ออกแรงมากขึ้น เช่น ตี หรือตอกด้วยค้อน ดึงออกหรือสวมใส่ของสองสิ่งที่มีรูปร่างเหมาะสมมือและมีสีสะดุดตา

อายุ 3 ปี กล้ามเนื้อแข็งแรง ใช้มือหยิบจับอาหารตลอดจนใช้ช้อนตักอาหารเข้าปากได้ช่วยตัวเองในการแต่งกาย เช่น ถอด และใส่กระดุมเสื้อได้เอง แต่ยังต้องการให้ผู้ใหญ่ช่วยเหลืออยู่สามารถจับดินสอขีดเขียนได้

อายุ 4 ปี วัยนี้สามารถช่วยตัวเองในการแต่งตัว ล้างมือ แปรงฟัน ได้มากขึ้น

อายุ 5–6 ปี เด็กวัยนี้สามารถใช้กรรไกรตัดกระดาษตามรูปได้ดี บั๊นดินน้ำมัน เย็บผ้าด้วยเข็มเล่มโต วาดเขียนด้วยดินสอและสีน้ำได้

สรุปได้ว่า พัฒนาการความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยนั้นจะมีพัฒนาการเป็นไปอย่างมีระบบตามช่วงอายุของเด็ก โดยจะพัฒนาจากต้นแขนไปสู่ปลายแขนหรือจาก

ต้นไปสู่ปลาย ซึ่งความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กควบคู่ไปกับกล้ามเนื้อใหญ่และระดับสติปัญญาตามวุฒิภาวะของสมองที่เป็นไปตามวัย

ฟิชเชอร์ และเทอร์รี่ (Fisher and Terry. 1997: 284) กล่าวถึง การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กเพื่อส่งเสริมกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กก่อนที่จะเรียนเขียนไว้ดังนี้

1. การวาดรูประบายสี จัดที่ให้วาดบนพื้นหรือบนกระดาษที่ใช้ชาตั่ง เส้นต่างๆ ที่เด็กต้องใช้ในการเขียนอักษร เช่น เส้นตรง วงกลม หรือเส้นพื้นฐานต่าง ๆ นั้น จะพบได้จากการวาดของเด็ก
2. การออกแบบให้เด็กได้ออกแบบเอง เช่น ลวดลายที่ขอบรูปภาพของจุลสารที่ห่อหนังสือ รูปทรงของธงกระดาษใส่ถ้วย ความคิดในการออกแบบของเด็กจะมาจากลีลาเส้นและอื่นๆ
3. ถาดทรายทำได้ง่ายและเด็กๆ จะรู้สึกสนุกสนานมากในการใช้นิ้ววาดเส้น
4. ระบายสีด้วยนิ้วมือ

แอนเดอร์สันและแลพพ์ (Anderson and Lapp. 1979: 102) กล่าวถึง วิธีส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก คือ ฝึกกล้ามเนื้อ และฝึกการบังคับเครื่องมือที่ใช้เขียน ให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อเล็กของมือด้วยการเล่นต่าง ๆ เช่น เล่นโทรศัพท์ จัดโต๊ะ เปลี่ยนเสื้อตุ๊กตา ตัดกระดาษด้วยกรรไกร เขียนภาพด้วยนิ้วมือ ปั้นดินเหนียว ถักสาน และฝึกใช้ชอล์กเขียนบนกระดานดำ หรือใช้สีเทียนในกระดาษแผ่นใหญ่ ๆ ให้การฝึกฝนเกี่ยวกับพื้นฐานในการเขียนโดยตรง เข้าใจรูปร่างตัวอักษรที่แท้จริง และรู้จัก วิธีเขียน เด็กจะได้รับการเขียนวงกลมเป็นอันดับแรก ๆ โดยมีการกำหนดทิศทางที่เริ่มต้นให้ เช่น เขียนรูปนาฬิกา ขนมหกเหลี่ยม ๆ ลูกบอล ฟองสบู่ เป็นต้น ต่อจากนั้นก็เชื่อมโยงวงกลมกับเส้นตรง เช่น ให้อาณาเขตเกี่ยวมีล้อ วาดภาพไก่ทรงมีขนไก่ที่หาง วาดภาพไม้ตะพดมีหัวกลม

สมุณา พานิช (2531: 24) กล่าวถึง วิธีการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กไว้ คือ การฝึกให้เด็กใช้นิ้วมือวาดภาพ ระบายสี ปั้น ตัดกระดาษ เขียนหนังสือ ทำกิจกรรมอื่นๆ ในเรื่องการช่วยเหลือตนเอง เช่น ตัดกระดาษ รูดซิป ฯลฯ

พูนสุข บุญยสวัสดิ์ (2544: 41-42) กล่าวถึง วิธีการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ไว้ดังนี้

1. ให้เล่นโยน – รับลูกบอล โยน – รับห่วงยางหรือลูกช่วง
2. ให้เล่นเกมและการละเล่นที่ใช้มือ นั่งเล่นอยู่กับที่ เช่น หมากเก็บ อีตัก หมากขุม
3. ให้ใช้ไม้ขีดเขียนเล่นบนดิน ใช้นิ้วมือขีดเขียนเล่นบนทราย และขุดอุโมงค์ ก่อเจดีย์ทราย ใช้ชอล์กขีดเขียนกระดานเล่น
4. ให้เล่นกับงานศิลปะ เช่น ให้อาณาเขตระบายสีด้วยสีเทียนหรือสีไม้ ให้อาณาเขตด้วยฟูกันหรือแปรงทาสีอันเล็กๆ และใช้สีน้ำ สีฝุ่น หรือสีโปสเตอร์ ให้อาณาเขตด้วยนิ้วมือด้วยแป้งมันผสมสีหรือโคลน ให้อาณาเขตด้วยกาวน้ำโรยทรายสี หรือโรยขี้เลื่อยไม้ป่นผสมสี หรือกากมะพร้าวป่นผสมสี ให้อาณาเขต

ภาพด้วยเชือกหรือหลอดด้าย ให้พิมพ์ภาพด้วยเศษวัสดุ หรือฟองน้ำ หรือกระดาษขุ่นหรือใบไม้ ก้านกล้วย ให้เล่นสับกระดาษหัดสี เทสี เป่าสี ทับสี ลูบสี ให้ทำงานกระดาษด้วย เล่นปั้นแป้งที่ผสมสีใส่อาหาร ดินน้ำมัน ดินเหนียว ปั้นทรายผสมน้ำ ให้ประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุ

5. ให้เล่นของเล่นที่ใช้มือ นิ้วมือ เช่น เล่นโทรศัพท์ เล่นเปลี่ยนเสื้อผ้าตุ๊กตา รูดซิปปิดกระดุม ผูกเชือกกรองเท้า เล่นใส่ของลงกรอบหรือในช่องที่มีรูปคล้ายของนั้น เช่น ใส่หมุดลงในช่องกระดานหมุด ใส่รูปทรงลงในกล่องหยอดรูปทรง สวมลูกกลมห่วงไม้ เล่นร้อยลูกปัด เล่นเย็บผ้าบนแผ่นหนังตอกตาไก่ เล่นถักสานด้วยกระดาษเส้นหรือพลาสติกเส้น เล่นต่อไม้บล็อก ต่อเลโก้ เล่นภาพตัดต่อ เล่นกรอกน้ำ เล่นก่อเจดีย์

6. ให้เล่นเครื่องดนตรีสำหรับเด็ก เช่น เขย่าลูกแซค ตีกลอง ตีฉาบ ตีฉิ่ง ตีระนาดเป่าปี่ ดิด เปียโน ดิดกีตาร์ ฯลฯ เครื่องดนตรีเหล่านี้ทำด้วยวัสดุที่เหลือใช้ก็ได้

เยาวพา เดชะคุปต์ (2543: 22-24) ได้กล่าวถึง อุปกรณ์ที่ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้แก่

1. อุปกรณ์ประเภทที่ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมือกับสายตา (Eye Hand Coordination) เช่น การร้อยลูกปัด ร้อยเชือก ร้อยดอกไม้ เย็บกระดุมรูดซิปรีเยงสี เรียงไม้หนีบ ปักหมุด ตอกตะปู เป็นต้น

2. อุปกรณ์ประเภทหนึ่งี่จัดกระทำต่อวัตถุ (Manipulative) เช่น การต่อบล็อกต่างๆ ได้แก่ บล็อกไม้ บล็อกพลาสติก บล็อกชุด บล็อกกลวง ตัวต่อพลาสติกต่างๆ เป็นต้น

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 103) ได้กล่าวถึง กิจกรรมที่พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อฝึกการทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือแล้ว ยังเป็นการพัฒนาทักษะการใช้มือ เนื่องจากการกระตุ้นจากปลายกล้ามเนื้อเล็กจะส่งผลต่อไปยังใยประสาททำให้เพิ่มความเจริญงอกงามของใยประสาท ซึ่งมีหลายกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมการปั้นเป็นงานส่งเสริมการทำงานของกล้ามเนื้อฝ่ามือ ข้อมือและนิ้วมือในการ บีบ บี ดึงนวด ทูบ และประดิษฐ์ ซึ่งส่งผลให้เพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ มีทักษะการใช้มือใช้นิ้วในการทำงานคล่องตัวขึ้น วัสดุที่นำมาใช้ได้แก่ ดินเหนียว ดินน้ำมัน ปัจจุบันนิยมใช้แป้งหรือแป้งโด (Play Dough)

2. กิจกรรมการฉีกกระดาษการตัดการปะติดกระดาษบนภาพโดยเน้นความสามารถของการ จับ การถือและการกะประมาณ โดยแตกต่างกันดังนี้

เด็กอายุ 4-5 ปี แปะกระดาษตามรูปรอยได้ ตัดกระดาษตามรูปรอยได้

เด็กอายุ 5-6 ปี ใช้กรรไกรได้คล่องตัดกระดาษตามรอยพับต่างๆได้ปะติดตกแต่งภาพในกรอบได้

3. การวาดภาพ ระบายสี

เด็กอายุ 4-5 ปี จับดินสอด้วยท่าทางที่ถูกต้องได้ดี เขียนรูปตามแบบได้วาดรูปสิ่งที่คุ้นเคยได้ วาดรูปคนครบส่วนประกอบของร่างกายได้ วาดรูปบ้านได้ ระบายสีรูปทรงและแบบอิสระได้ในกรอบรูป

เด็กอายุ 5 – 6 ปี วาดรูปคนและเสื้อผ้าให้รายละเอียด เขียนรูปตามจินตนาการ หรือตามคำสั่งได้โดยไม่มีแบบ ระบายสีได้สวยงาม ในภาพที่มีความละเอียดขนาดเล็กโดยอยู่ในกรอบรูป

4. การพับ

การพับเป็นกิจกรรมเพิ่มความสามารถในการควบคุมกล้ามเนื้อนิ้วมือ ข้อมือ และการใช้สายตาให้สัมพันธ์กับมือ การพับแต่ละอายุต่างกัน ซึ่งความสามารถแตกต่างกันตามวัยดังนี้

เด็กอายุ 4-5 ปี พับกระดาษซ้อนกัน 3 ทบได้ ใช้นิ้วรีดรอยพับได้ พับเป็นรูปร่างอย่างง่ายได้ เช่น จรวด เรือสำเภา

เด็กอายุ 5-6 ปี เรียนพับกระดาษรูปต่างๆ ได้ พับกระดาษเป็นรูปร่างที่มีรายละเอียดได้

5. การฝึกความคล่องของกล้ามเนื้อเล็กเป็นกิจกรรมที่ฝึกการเคลื่อนไหวพื้นฐานของกล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่ การต่อไม้บล็อกการร้อยลูกปัด รวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการหยิบจับ การใช้ นิ้ว เช่น การเล่นเกมโยน การตีตบเป็นต้น ซึ่งกิจกรรมฝึกความคล่องแบ่งตามอายุ ดังนี้

เด็กเล็กมากอายุ 1-3 ปี ร้อยลูกปัดรูดซี่บ ดัดกระดุม ต่อไม้บล็อก แกะห่อของที่ผูกเชือกหลวม

เด็กอนุบาลอายุ 3-6 ปี ต่อไม้บล็อก จัดแยกสิ่งของ ร้อยด้าย ผูกเชือก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2526: 101-107) ได้เสนอกิจกรรมงานร้อยที่ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ 5-6 ปี ดังนี้

1. ร้อยลูกปัดเม็ดเล็กด้วยด้ายหรือเอ็น

2. ร้อยหลอดกาแฟด้วยเชือก

3. ร้อยเชือกกรองเท้า

4. หัดเย็บผ้า (เป็นรูปภาพเจาะรูโดยรอบใช้เข็มไหมพรมร้อยขึ้นลงตามรูที่เจาะไว้) ร้อยดอกไม้ ใบไม้ โดยใช้ก้านมะพร้าว ร้อยไหมพรมแล้วทอเป็นผืน

สรุปได้ว่า การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กนั้น ทำได้โดยให้เด็กฝึกทักษะในการใช้มือหยิบจับสัมผัสกับวัตถุสื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลายกิจกรรมต่างๆ เช่น การวาดภาพระบายสี การปั้น การฉีก ตัดปะ พับกระดาษ การถัก การร้อย เป็นต้น

1.13 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

งานวิจัยต่างประเทศ

สัทัม (Schum. 1995: A) ได้ศึกษาธรรมชาติในการเขียนของเด็กปฐมวัย อายุ 4-5 ปี จำนวน 14 คน ใช้เวลาการศึกษา 9 เดือนขณะอยู่ที่บ้านและโรงเรียนโดยให้เด็กเขียนภาพร่วมกับครอบครัว ครู และเพื่อนร่วมชั้นที่แบ่งการเขียนออกเป็น 2 แบบ คือการเขียนที่เป็นทางการ เช่น การเขียนถึงครู

ประจำชั้น เขียนที่เกี่ยวกับหน้าที่ของตน เป็นต้น และการเขียนที่ไม่เป็นทางการเช่น การเรียนสร้างสรรค์ กับเพื่อนนอกเหนือหลักสูตรและการเขียนที่ไม่เป็นทางการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

หลุยส์ (Louise S. 1993: Abstract) ได้ศึกษานิยามการวาดและการเขียนของเด็กก่อนวัยเรียนที่แสดงบนกระดาษ วัย 3 และ 4 ปี จำนวน 40 คน สิ่งที่ได้แต่ละคนเขียนหรือวาดบนกระดาษ ทำการทดลองการแสดงผลการวาดภาพและการเขียน 80 ครั้ง และสังเกตวัสดุที่ได้ก็นำมาใช้และทำทางที่แสดงออกมาในการศึกษาครั้งนี้ 40 คน มีความสามารถในการกำหนดการวาดและเขียน แต่ไม่สามารถแยกทั้งสองประเภทออกจากกันได้ หลักของการศึกษาครั้งนี้ คือการพัฒนา และใช้ระบบรหัสสำหรับการวิเคราะห์การแสดงผลการวาดและการเขียนของเด็กเล็กๆ ระบบรหัส มีความสามารถเป็นเครื่องมือสำหรับการใช้และความรู้ของการวาดและการเขียนของเด็กเล็ก

บลัด (Blood. 1996: Abstract) ได้ศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กอายุ 3-5 ปี จำนวน 57 โรงเรียน โดยการทดสอบพัฒนาการทางภาษาการรับรู้ การเขียนและมีการศึกษาระยะยาว ผู้ปกครองของเด็กเข้าร่วม 56 คน เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนของเด็ก จากการศึกษาพบว่าการเรียนรู้ของเด็ก ขึ้นอยู่กับความสนใจของเด็ก และเจตคติของผู้ปกครองในกระบวนการเรียนรู้เพื่ออ่านออกเขียนได้ และส่งเสริมให้เด็กเขียนชื่อตนเองจะทำให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้ การอ่านเขียนได้อย่างมีความหมาย เพราะชื่อของเด็กถูกเรียกอยู่เป็นประจำทุกวัน และเป็นคำที่สามารถนึกภาพได้ หากสามารถเขียนชื่อตนเองได้จะเป็นแนวทางขยายความสามารถในการรับรู้คำอื่นต่อไป

เฮเลน มาลินีน (Helene Marilyn. 2003: Abstract) ได้ศึกษาองค์ประกอบทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยกับความสามารถในการพิมพ์เฉลี่ย และต่ำกว่าการพิมพ์เฉลี่ยกับเด็กเกรด 1 และเด็กเกรด 2 ซึ่งได้แบ่งเป็น 2 กลุ่มตามคะแนนจากแบบทดสอบลายมือ เด็กทั้งสองกลุ่มได้รับมอบหมายให้ทำงาน 4 อย่างคือ การเลียนแบบรูปทรงเลขาคณิต รูปแบบการจับคู่ ตัวอักษรกลับด้านและการสัมผัสลายนิ้วมือตามลำดับ สรุปได้ว่าเด็กเกรด 1 และเด็กกลุ่ม 2 คะแนนการพิมพ์เฉลี่ยมีความชำนาญในทักษะการพิมพ์ในเรื่องสัมผัส ลายนิ้วมือและจับคู่รูปภาพรูปแบบมากกว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มต่ำกว่าคะแนนการพิมพ์เฉลี่ย แสดงว่าคำสั่งตรงของการพิมพ์ตัวอักษรพัฒนาปริมาณและคุณภาพของตัวอย่างการเขียน

แลมเบิร์ต และ กูท (Lambirth, A. & Goouch, K. 2006) กล่าวถึงบทบาทของครูในการส่งเสริมการเขียนเป็นการร่วมมือในเชิงประติฐ์ ให้เด็กสามารถอ่านออกเขียนได้ จากการวิจัยพบว่าการไม่เข้าใจเด็กและสอนเขียนแบบผิด ๆ ในเด็กอนุบาลทำให้เด็กไม่ชอบเขียน เกิดความรู้สึกเบื่อการเรียน หลังจากทีครูผู้สอนได้รับการอบรมเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กและเทคนิควิธีส่งเสริมการเขียนของเด็กอย่างถูกวิธีและมีเอาใจใส่ในผลงานของเด็กประกอบกับพื้นฐานทางบ้านของเด็กสามารถกระตุ้น ให้เด็กแสดงผลงาน เพื่อแสดงตัวเองให้ครูและผู้อื่นดี

ดันสมัวร์ และแบ็คฟรูด (Dunsmuir, S.& Blatchford, P. 2004) กล่าวถึงความสามารถของการเขียนใน เด็กอายุปี 4-7 ปี จากการศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษาพบว่าพื้นฐานของครอบครัว เป็นปัจจัยในการเขียน ระหว่างอายุของ 4 และ 7 ปี จุดมุ่งหมายเพื่อไต่สวนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรบ้าน และการพัฒนาที่เขียนในเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อตัดสินใจ สมาคมระหว่างลักษณะลูก และการพัฒนาที่เขียนเพื่อชักนำการวิเคราะห์ของพื้นที่ของความต่อเนื่องกัน

แฟคเตอร์ (Frater, G. 2004) กล่าวว่าการศึกษาส่งเสริมการเขียน มาจากพี่ น้องหรือเพื่อน ผลงานการวิจัยพบว่าเด็กสามารถอ่านออกเขียนได้นี้พี่น้องหรือเพื่อนที่โรงเรียนมีความสำคัญมากในการชี้ช่องทางในการเปิดช่องว่างในการเขียนที่เขาแนะนำสิ่งนั้น เพราะถูกทำให้แข็งแกร่งขึ้นโดยยุทธศาสตร์ความสามารถอ่านออกเขียนได้แห่งชาติ ถ้าสุดท้ายนี้มีการผลการวิจัยมาพูดกันอีกครั้งซึ่งต่อมาได้สร้างเป็นหลักสูตรแห่งชาติ

งานวิจัยในประเทศ

ประไพ แสงตา (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่องที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานไม่จบเรื่องที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้น

รัญจวน ประโมจันย์ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพ ที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมการเล่านิทานหลังการทำกิจกรรมการเล่านิทาน ประกอบภาพในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความสามารถด้านการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

นฤมล เขียบแหลม (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการเขียนของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ภาษาธรรมชาติ กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาธรรมชาติ มีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาธรรมชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จุฑา สุกใส (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทักษะการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังทำกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและคำคล้องจองแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและแบบปกติมีความก้าวหน้าของพัฒนาการ ทาง การพูดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้น

อนงค์ วรพันธ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบนิทานเล่มเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นิทานประกอบนิทานเล่มเล็ก และกิจกรรมการเล่นิทานแบบปกติ มีพัฒนาการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สายชน วงสานน (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมแบบโครงการที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาทางพฤติกรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 12 คน ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบโครงการมีการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมทั้งโดยรวมและแยกรายด้านสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรม

อุทัย ด้วงใหญ่ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแนวภาษาธรรมชาติที่มีต่อพัฒนาการด้านการเขียนและความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า มีพัฒนาการด้านการเขียนและความสนใจในการเขียนสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแนวธรรมชาติ

พรพรรณ จำไพจุพิงศ์ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อน และหลังทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยหลังการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพ สูงกว่าก่อนทำเพิ่มขึ้น

ภัสราภรณ์ มูลโพธิ์ (2551: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมวาดภาพอิสระว่าพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยในช่วงการทดลองอยู่ในระดับขั้นใด และความสามารถด้านการเขียนแต่ละขั้นมีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงสัปดาห์ใด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับพัฒนาการด้านการเขียน ในช่วงการทดลอง ในแต่ละขั้นมีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีและการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

2.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2545) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (Children as a Researcher) เป็นการสอนที่ผสมผสานวิธีการสอน การเรียน การประเมินและการแนะแนวให้ควบคู่กลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวกันในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ด้วยการให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัยซึ่งมีความหมายถึงการใช้ปัญหา ทำให้เกิดปัญหา ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ ความจริงตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็นและความถนัดของตน ในการเรียนรู้เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้พร้อมกับแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไรมากน้อยเพียงใด จากแหล่งใด วิธีการอย่างไร จากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเกต จดจำ บันทึกข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้ จัดทำผลงานความรู้และนำเสนอ รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้น และแสวงหาความรู้ต่อไป นับเป็นการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ มกระบวน การค้นหาความรู้ที่เชื่อถือได้เกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน โดยเด็กได้เรียนรู้ค้นพบและแก้ปัญหา ตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ในสิ่งที่อยากเรียนรู้ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เด็กได้ศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ ความจริงตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็นและความถนัดของตนจากการลงมือกระทำสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีวิธีการแสวงหาคำตอบอย่างมีขั้นตอน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมทักษะพัฒนา ความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยได้

2.2 หลักการพื้นฐานของการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2545) กล่าวถึงหลักการพื้นฐานของการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ดังนี้ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาให้ผู้สอนใช้วิธีการสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เป็นการจัดการเรียนการสอน ที่สนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โดยมุ่งเน้นให้ ครูผู้สอนส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ ความสามารถตามธรรมชาติ และศักยภาพของผู้เรียนโดยยึดหลักว่า ทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลาง แห่งการเรียนรู้ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ได้ ฝึกทักษะเน้นกระบวนการคิด ให้ผู้เรียนจากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็นจัดการ เรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่พัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพจัดการประเมินผู้เรียนควบคู่กันไปกับ กระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสม ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จึงมุ่งเน้น ศักยภาพของผู้เรียนบนพื้นฐานของสังคมแบบไทย

2.3 ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์.(2545) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความถนัดของนักเรียนทุกด้าน
2. เป็นกิจกรรมเรียนรู้ ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ สร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็น จึงเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและได้ลงมือปฏิบัติจริง
3. สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ อาทิในห้องทดลอง ห้องสมุด ภาควิชา สวนสัตว์ สวนพืช เป็นต้น
4. กำหนดแหล่งเรียนรู้ควรเป็นแหล่งเรียนรู้ในบริเวณโรงเรียน ใกล้บริเวณโรงเรียน ตลอดจนสถานที่สำคัญในจังหวัด หรือสิ่งที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาในท้องถิ่น
5. นักเรียนสามารถศึกษา ชักถาม จากบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนที่เป็นผู้รู้ในสาขาวิชา
6. ใช้เป็นกิจกรรมการประเมินที่สะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับการสอนอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ในการประเมิน ได้รับการประเมินในสิ่งที่ผู้เรียนและสามารถทำได้ ถือว่าเป็นการประเมิน ผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
7. ครูสามารถวิเคราะห์กิจกรรมระหว่างการศึกษา ค้นคว้า ของผู้เรียน ชักถามและตอบคำถามผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นกระบวนการที่รู้จักเด็กและสามารถแนะนำผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุดได้
8. สามารถนำการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาเป็นหัวข้อวิจัยให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้

ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยคือ การคำนึงถึงความสนใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก จัดแหล่งเรียนรู้ที่อยู่รอบๆ ตัวเด็กเพื่อเด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ขณะทำกิจกรรมโดยครูเป็นผู้กระตุ้นและประเมินระหว่างดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ซึ่งลักษณะสำคัญที่กล่าวมานี้จะช่วยส่งเสริมทักษะต่างๆ ให้แก่เด็กปฐมวัย รวมทั้งทักษะความสามารถด้านการเขียน

2.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์.(2545) กล่าวว่าในการจัดรูปแบบการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีกระบวนการในการจัดกิจกรรมเด็กนักวิจัย ได้แบ่งขั้นตอนไว้ 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ

ครูศึกษาธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนโดยอภิปราย ชักถาม ความอยากรู้อยากเห็น และความต้องการของเด็กในเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ จากนั้นสร้างแผนที่ความคิด เพื่อให้เด็กได้เห็น ภาพรวมของเรื่องที่ต้องการจะเรียนรู้ และเจาะลึกถึงเรื่องที่เด็กต้องการเรียนรู้มากที่สุดครูเชื่อมโยงสิ่งที่ ต้องการเรียนรู้กับจุดประสงค์ เนื้อหาในหลักสูตร เพื่อการวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีความ ต่อเนื่อง บูรณาการสาระการเรียนรู้ และสิ่งที่เด็กต้องการจะเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่อง บูรณาการสาระ การเรียนรู้ และสิ่งที่เด็กต้องการจะเรียนรู้ให้สัมพันธ์กัน โดยครูเป็นผู้วางแผนกิจกรรมสนับสนุนสิ่งที่เด็ก อยากรู้ โดยกิจกรรมสอดคล้องกับวิถีชีวิตจริงตามภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้

2.1 กำหนดแหล่งเรียนรู้ ครูและเด็กร่วมกันกำหนดแหล่งเรียนรู้จากเรื่องที่เด็กต้องการศึกษา ซึ่งแหล่งเรียนรู้ อาจจะเป็นในห้องเรียน สถานที่ต่างๆ ในโรงเรียนตลอดจนแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน (ซึ่งการกำหนดแหล่งเรียนรู้นี้อาจเชื่อมโยงกับการศึกษาเรื่องในภูมิปัญญาท้องถิ่น)

2.2 ศึกษานอกสถานที่ ครูพาเด็กให้ได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดโดย ให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงโดยการศึกษาจากสถานที่ อาจเป็นการศึกษาในโรงเรียนหรือสถานที่ นอกโรงเรียน ซึ่งกิจกรรมนี้ควรให้ความรู้พื้นฐานแก่เด็กเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจ สร้างข้อปัญหาที่จะ ศึกษาหาความรู้ต่อไป

2.3 การเลือกหัวข้อที่จะศึกษาในระหว่างที่ศึกษานอกสถานที่จากแหล่งเรียนรู้ที่กำหนด แล้ว ครูกระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องที่จะศึกษาตามความสนใจของเด็ก ตั้งประเด็นคำถามในเรื่องที่เด็ก สนใจ โดยกระตุ้นให้เด็กเกิดความสงสัยอยากเรียนอยากรู้ ทั้งนี้ควรสนใจกับคำตอบของเด็กทุกคน เพื่อให้เด็กอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและเต็มใจ

2.4 ทำแผนที่ความคิด ครูสร้างภาพแผนที่ความคิดจากคำตอบของนักเรียนทุกคน เพื่อให้ เด็กได้เห็นภาพรวม และการเชื่อมโยงความคิดของเด็กทุกคนที่อยากรู้

2.5 ศึกษาค้นคว้า ขีดเขียนและจดบันทึก ดังนี้

2.5.1 ให้เด็กเลือกทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน

2.5.2 เด็กค้นหาความรู้ คำตอบในเรื่องที่อยากรู้อยากเห็นจากแหล่งความรู้ที่ครู จัดเตรียม เช่น สมุดภาพ หนังสือ การทดลอง

2.5.3 เด็กค้นคว้าหาความรู้ คำตอบจากแหล่งความรู้ที่บ้าน

2.5.4 ครูเตรียมแหล่งข้อมูลทั้งที่เป็นสื่อการเรียน ใบความรู้ ใบงาน และวัสดุอุปกรณ์ ต่างๆ หรือศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มีข้อมูลความรู้ ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษา

2.5.5 ครู/พ่อแม่ บันทึกหลักฐานการค้นคว้าศึกษา ทดลอง ด้วยการเขียนคำพูด สั้นๆ ของเด็ก

2.5.6 เด็กวาดภาพแทนความคิดลงกระดาษ

2.6 สรุปและจัดทำผลงานความรู้ ครูกระตุ้นให้เด็กสรุปผลจากการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ ซึ่งเด็กนำเสนอผลการค้นคว้า โดยการพูด ตอบคำถามตลอดจนนำผลงานจากภาพวาดหรืองานที่ประดิษฐ์ขึ้นมาหรือแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ตลอดจนครูกระตุ้นให้เพื่อนซักถามแสดงความคิดเห็น และยกย่องชมเชยในผลงานของเด็กทุกคน

2.7 นำเสนอสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่ ครูกระตุ้นให้เด็กมีความภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนเองศึกษา พร้อมทั้งสร้างแนวคิดให้เด็กนำผลการเรียนรู้ของเด็กอย่างองค์รวม เด็กเกิดความรู้ภาคภูมิใจว่าตนเองจุดเด่นและความสามารถในด้านใดบ้างเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากในการเรียนรู้ต่อไป

3. การประเมินผล

3.1 ขอบเขตของการประเมินการประเมินผลสำเร็จของการสอนด้วยเทคนิคเด็กนักวิจัย เป็นการประเมินเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก พฤติกรรมเด่นของเด็ก ผลงานของเด็ก และทักษะการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเป็นการประเมินที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ด้านความรู้สึกรู้สึก และทักษะการแสดงออกทุกด้าน และประเมินตามสภาพจริง โดยมีตัวอย่างการประเมินดังนี้

3.2 การประเมินการแสดงออกของพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านสติปัญญา พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ และพัฒนาการทางด้านสังคม

3.3 การสังเกตพฤติกรรมของเด็กนักวิจัย ได้แก่ การสังเกต การสืบค้น การศึกษาค้นคว้า ข้อความรู้ การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น การสื่อความหมายกระบวนการกลุ่มการวางแผน การตัดสินใจ ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ไขข้อขัดแย้ง การค้นคว้าหาคำตอบ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การมีส่วนร่วมการแก้ปัญหา การค้นคว้าหาคำตอบด้วยเวลาจำกัด การสรุปข้อความรู้ การแสดงความคิดเห็นความรู้สึก การวิเคราะห์ ความรับผิดชอบในบทบาท การทำงานร่วมกัน มนุษย์สัมพันธ์ การสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกัน

3.4 การแสวงหาความรู้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหา ฝึกค้นรวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถความถนัดและความสนใจของตนเอง

อย่างมีความสุข ฝึกตนเองให้มีวินัยและรับผิดชอบในการทำงานฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนสนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

3.5 ทักษะการเรียนรู้ของเด็กนักวิจัย ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์การแก้ปัญหา มีกระบวนการเรียนรู้ มนุษย์สัมพันธ์ การสื่อความหมาย ความมีวินัย การสังเกต และผู้นำ

3.6 ผลงานของเด็ก

4. วิธีการประเมิน ใช้เทคนิคการประเมินแบบทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ส่วนใหญ่แล้วใช้การประเมินแบบไม่เป็นทางการ โดยมีเครื่องมือในการประเมินหลากหลายได้แก่ การทดสอบ การประเมินสร้างความรู้จักนักเรียน การประเมินด้วยการพูดคุย การประเมินด้วยการสังเกต การประเมินสภาพจริงและพอดโฟลิโอ

กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยจะเห็นว่ามีวิธีการเรียนรู้ที่มีขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเรื่องที่นำเสนอ ขั้นที่ 2 เด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้ ซึ่งช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนให้แก่เด็กเพราะเป็นวิธีการที่ฝึกฝนให้เด็กแสวงหาความรู้หรือแก้ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบ

2.5 ลักษณะกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2545) กล่าวถึงลักษณะกิจกรรมสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีกิจกรรมหลักที่สำคัญ คือ

1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมให้เด็กได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ซึ่งอาจเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน กิจกรรมสำรวจนี้เป็นกิจกรรมที่พัฒนาให้เด็กรู้จักการแสวงหาข้อมูล โดยใช้ทักษะการสังเกต การใช้ประสาทสัมผัส การมอง การดู การฟัง การซักถาม ส่วนใหญ่แล้วเด็กมักจะสังเกตและใช้คำถาม ถามครู ซึ่งในขั้นตอนนี้ในระยะแรกครูจะต้องเป็นผู้คอยสังเกตกระตุ้นให้เด็กซักถาม โดยใช้คำถาม เช่น อะไร ทำไม อย่างไร เป็นต้น

2. การเลือกตัดสินใจในเรียนรู้เรื่องใหม่ของเด็ก กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาการตัดสินใจและความเป็นตัวของตัวเอง เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยวิจัยนี้ เด็กมีโอกาสดำเนินการที่จะเรียนรู้ตามความต้องการของเด็ก และครูควรตระหนักให้เด็กได้มีโอกาสเลือกตัดสินใจในเรื่องต่อไป

2.1 การเลือกตัดสินใจในหัวข้อเรื่องที่สนใจศึกษา

2.2 เลือกกิจกรรมที่จะทำ

2.3 การใช้อุปกรณ์ต่างๆ

2.4 ระยะเวลาในการศึกษาแต่ละเรื่อง และอื่นๆ

โดยส่วนมากแล้วครูควรให้คำแนะนำกับเด็กในระยะแรก กำหนดเวลา เสนอกิจกรรมที่หลากหลายให้เด็กลองทำ รวมทั้งผลงานของเด็ก ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสเลือกมากที่สุด

3. กิจกรรมการสืบค้น กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้เด็กได้มีโอกาสค้นพบ สิ่งเรียนรู้ใหม่ โดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การทดลองปฏิบัติจริง การประกอบอาหารการทำกิจกรรมศิลปะต่าง ๆ การวาดภาพ การอ่านหนังสือ การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม ละคร การประดิษฐ์ การสร้างจินตนาการ

4. กิจกรรมสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยวิธี เด็ก ๆ มีหัวข้อเรื่องที่จะศึกษามากมาย ดังนั้น คุณครูควรสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ขอความร่วมมือกับผู้ปกครอง ให้ช่วยเหลือในการสอน การช่วยเหลืออาจออกมาในรูปของ การเชิญผู้ปกครองมาเป็นวิทยากร

การพาเด็กออกไปนอกสถานที่ ให้ผู้ปกครองช่วยดูแลเด็กร่วมกัน การบริจาคอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เป็นต้นผู้ปกครองเป็นแหล่งเรียนรู้ ที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี กิจกรรมผลิตผลงาน การจัดแสดงกิจกรรมนี้เป็นที่สร้างความภูมิใจให้กับเด็ก และคุณครูควรจัดกิจกรรมนี้ทุกครั้งหลังจากสิ้นสุดการเรียนรู้เรื่องนั้น ๆ ผลงานของเด็กแสดงถึงกระบวนการที่เด็กได้เรียนรู้ ขั้นตอนการทำงานของเด็ก และแสดงออกถึงความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวเด็ก และความพยายามในการเรียนรู้ ในการจัดแสดงผลงานนี้ ถ้าครูมีโอกาสควรเชิญผู้ปกครองเข้ามาร่วมชื่นชมในผลงาน และเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้เล่าเกี่ยวกับผลงานของตนเอง กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่คุณครูต้องจัดแสดงงานของเด็กทุกครั้งที่ใช้วิธีการสอนแบบนี้

2.6 บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2545) ได้กล่าวถึงบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไว้ ดังนี้

1. ด้านความรู้

1.1 ครูต้องมีหลักการและแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยให้เด็กปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น

1.2 ครูต้องมีความรู้ในด้านพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน คือด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โดยใช้วิธีการสร้างความรู้จักนักเรียน (Sizing - up) โดยการเป็นนักสังเกตที่เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กตัวเด็ก โดยเฉพาะในระยะเริ่มแรกของระยะเวลาช่วงเปิดเทอม และ/หรือในช่วงแรกของการดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

1.3 ในการสอน ครูต้องเตรียมการเรียนการสอนล่วงหน้า ในด้านการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ให้เด็กหาความรู้ เนื้อหาในการที่เด็กจะศึกษา รวมทั้งบริบทต่างๆ ที่จะเอื้อครูในการสอนในเรื่องที่เด็กอยากเรียนรู้

1.4 ในการจัดกิจกรรมครูต้องเตรียมกิจกรรมที่หลากหลายการสอนไม่ควรวางกฎเกณฑ์หรือระบบระเบียบแบบแผน ควรสร้างบรรยากาศเป็นไปอย่างธรรมชาติให้มากที่สุด สร้างความอบอุ่นใจ หลีกเลี่ยงการใช้คำสั่งโดยไม่จำเป็น ครูให้โอกาสเด็กในการดำเนินการศึกษา ค้นหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายใต้การดูแลช่วยเหลือแนะนำของครู

2. ด้านการปฏิบัติการสอน

2.1 ครูต้องเตรียมการเรียนการสอนล่วงหน้า

2.2 ในการสอนควรใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการ

2.2.1 มีการวางแผนสำรวจใช้แหล่งข้อมูลที่อยู่ใกล้ตัว – ใกล้ตัว เชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตจริง และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.2 ให้เด็กได้ลงมือศึกษา ค้นคว้าแสวงหาความรู้ ความจริงด้วยตนเอง

2.2.3 เด็กสามารถศึกษาซักถามจากบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลในชุมชนได้

2.2.4 ใช้วิธีการสอนที่มีการประเมินที่สะท้อนการเรียนรู้ของเด็กควบคู่กับการสอนอย่างต่อเนื่อง

2.2.5 เน้นกระบวนการกลุ่ม ทำให้เด็กมีทักษะในการทำงานโดยปรึกษาพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยเหลือกัน

2.3. ขณะสอนครูส่งเสริมให้เด็กแสดงความสนใจในเรื่องที่อยากรู้ อยากเห็น ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น ให้โอกาสเด็กในการดำเนินการศึกษาค้นหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายใต้การดูแลช่วยเหลือแนะนำของครู

2.4. สร้างบรรยากาศทุกขณะและทุกกิจกรรม ให้เด็กเรียนอย่างมีความสุขเด็กสามารถบอกเหตุผลของการเรียนรู้และสิ่งที่ได้รับที่สำคัญเด็ก ๆ จะรู้สึกสนุกสนานไม่เบื่อและได้ความรู้ ช่วยในการไปศึกษาในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งนี้การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและเด็กเป็นสำคัญ

2.5. จัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับรู้ หรือร่วมมือในการที่เด็กเรียนรู้เรื่องนั้นๆ

2.6. จัดการเรียนการสอน ตามแผนการสอนที่วางไว้ ตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการประเมินผล

ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย อาทิการสังเกต การพูดคุย การจดบันทึก การเก็บผลงานเด็ก ตลอดจนอาจจะใช้วิธีการทดสอบแบบสั้นๆ ครูมีบทบาทที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย โดยต้องมีความรู้ถึงพัฒนาการและความต้องการของเด็กปฐมวัย ออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เป็นผู้กระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดค้นหาคำตอบซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะด้านต่างๆ รวมทั้งทักษะกระบวนการพัฒนาการเขียนให้แก่เด็กปฐมวัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2545) ได้แบ่งลักษณะกิจกรรมสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีกิจกรรมหลักที่สำคัญ คือ

1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมให้เด็กได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ซึ่งอาจเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน กิจกรรมสำรวจนี้เป็นกิจกรรมที่พัฒนาให้เด็กรู้จักการแสดงหาข้อมูล โดยใช้ทักษะการสังเกต การใช้ประสาทสัมผัส การมอง การดู การฟัง การซักถาม ส่วนใหญ่แล้วเด็กมักจะสังเกตและใช้คำถาม ถามครู ซึ่งในขั้นตอนนี้ในระยะแรกครูจะต้องเป็นผู้คอยสังเกตกระตุ้นให้เด็กซักถาม โดยใช้คำถาม เช่น อะไร ทำไม อย่างไร เป็นต้น

2. การเลือกตัดสินใจเรียนรู้เรื่องใหม่ของเด็ก กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาการตัดสินใจและความเป็นตัวของตัวเอง เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย วิจัยนี้เด็กมีโอกาสได้เลือกที่จะเรียนรู้ตามความต้องการของเด็กและครูควรตระหนักให้เด็กได้มีโอกาสเลือกที่จะเรียนรู้ตามความต้องการของเด็กและครูควรตระหนักให้เด็กได้มีโอกาสเลือกตัดสินใจในเรื่องต่อไปนี้

2.1 การเลือกตัดสินใจในหัวข้อเรื่องที่สนใจศึกษา

2.2 เลือกกิจกรรมที่จะทำ

2.3 ระยะเวลาในการศึกษาแต่ละเรื่อง และอื่นๆ

โดยส่วนมากแล้วครูควรให้คำแนะนำกับเด็กในระยะแรก กำหนดเวลา เสนอกิจกรรมที่หลากหลายให้เด็กลองทำ รวมทั้งผลงานของเด็ก ทั้งนี้ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสเลือกมากที่สุด

3. กิจกรรมการสืบค้น กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้เด็กได้มีโอกาสค้นพบ สิ่งเรียนรู้ใหม่โดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ การทดลองปฏิบัติจริง การประกอบอาหาร การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ การวาดภาพ การอ่านหนังสือ การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม การประดิษฐ์การสร้างจินตนาการ

4. กิจกรรมสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เนื่องจากการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ เด็กๆ มีหัวข้อเรื่องที่จะศึกษามากมาย ดังนั้น คุณครูควรสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ขอความร่วมมือกับผู้ปกครองให้ช่วยเหลือในการสอน ความช่วยเหลืออาจออกมาในรูปของ การเชิญผู้ปกครองเป็นวิทยากร การพาเด็กออกไปนอกสถานที่ ให้ผู้ปกครองช่วยดูแลเด็กร่วมกัน การบริจาคอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เป็นต้น ผู้ปกครองเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี กิจกรรมผลิตผลงานการจัดแสดงกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่สร้างความภูมิใจให้กับเด็ก และคุณครูควรจัดกิจกรรมนี้ทุกครั้งหลังจากสิ้นสุดการเรียนรู้เรื่องนั้นๆ ผลงานของเด็ก แสดงถึงกระบวนการที่เด็กได้เรียนรู้ ขั้นตอนการทำงานของเด็กและแสดงออกถึงความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวเด็กและความพยายามในการเรียนรู้ ในการจัดแสดงผลงานนี้ถ้าครูมีโอกาสควรเชิญผู้ปกครองเข้ามาร่วมชื่นชมในผลงานและเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้เล่าเกี่ยวกับผลงานของตนเอง กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่คุณครูต้องจัดแสดงผลงานของเด็กทุกครั้งที่ใช้วิธีการสอนแบบนี้

2.7 ผลของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2545) กล่าวไว้ว่า การที่ครูปฐมวัยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จากผลของการใช้วิธีการสอนแบบนี้เป็นการส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กปฐมวัย มีการพัฒนาความสามารถที่แสดงถึงพฤติกรรมโดยมีทักษะด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการมีความคิดหลากหลาย ความริเริ่ม มีจินตนาการ พฤติกรรมการไม่เลียนแบบ ซึ่งเป็นความสามารถของสมองในการคิด จินตนาการผสมผสานความรู้ที่ได้รับและประสบการณ์เดิมใช้ในรูปแบบที่แปลกใหม่ มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง

2. ทักษะการแก้ปัญหา หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการตัดสินใจ การแก้ไขข้อขัดแย้ง ซึ่งเป็นความสามารถในการแก้ปัญหา ดังนี้

2.1 ปัญหาของตนเองที่ต้องแก้ทันที คือ ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของตัวเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขทันทีในช่วงเวลานั้นเช่น ปัญหาจากความเจ็บ ความหิว ความกลัว เป็นต้น

2.2 ปัญหาของตนเองที่ไม่ต้องแก้ทันที คือ ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำด้วยตัวเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น แต่ไม่จำเป็นต้องรีบแก้ทันที เช่น ปัญหาความอยากได้ ความชอบ เป็นต้น

2.3 ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น คือปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของตนเองหรือผู้อื่นโดยมีผลเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันโดยตรง

2.4 ปัญหาของผู้อื่น คือ ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของผู้อื่นโดยไม่เกี่ยวข้องกับตัวเอง แต่เด็กเห็นเหตุการณ์หรืออยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย

2.5 กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ในด้านการวางแผน ค้นคว้า ปฏิบัติ และทดลอง โดยเด็กได้มีการคิดริเริ่มด้วยตนเองในการทำกิจกรรมต่างๆ และครูคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ และกระตุ้นด้วยคำถาม

3. มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการให้ความร่วมมือการทำงานกลุ่ม การช่วยเหลือ และมีการแบ่งปัน โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้านเฉพาะดังนี้

3.1 ความร่วมมือ ได้แก่ การที่เด็กทำกิจกรรมร่วมกันแล้วแสดงออกในด้านการกระทำหรือคำพูด ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ

3.2 การทำงานกลุ่ม ได้แก่ การที่เด็กเข้าร่วมกิจกรรมโดยการทำงานเป็นกลุ่ม และปฏิบัติงานภายในกลุ่มให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

3.3 การช่วยเหลือ ได้แก่ การที่เด็กจะแสดงพฤติกรรม การแบ่งปัน การเกื้อกูลซึ่งกันและกัน คอยตักเตือนเมื่อกระทำผิด

3.4 การแบ่งปัน ได้แก่ การที่เด็กแสดงออกโดยการกระทำหรือคำพูดในการแบ่งหรือให้ยืมวัสดุ อุปกรณ์ที่ตนเองครอบครองอยู่ให้เพื่อน การรอคอยเพื่อนในการใช้วัสดุอุปกรณ์

4. การสื่อความหมาย หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้าน ดังนี้

4.1 การฟัง ได้แก่ การรู้จักฟังคำสั่ง ความเข้าใจในการฟัง ปฏิบัติคำสั่งได้ถูกต้อง

4.2 การพูด ได้แก่ การสนทนาได้ตอบ การตั้งคำถาม การพูดคุ้ย และการพูดแสดงความคิดเห็น

4.3 การอ่าน ได้แก่ ความสนใจที่จะฟังครูอ่านหนังสือ เปิดหนังสือนิทานอ่านพร้อมทั้งเล่าเรื่องไปด้วย สนใจดูหนังสือ รูปภาพ นิทาน และอื่น

4.4 การเขียน ได้แก่ การขีดเขียนตามความพอใจ ขีดเขียนเป็นเส้นคล้ายตัวหนังสือเขียนชื่อของตนเอง เขียนลอกเลียนแบบคำ

5. ความมีวินัย หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านความรับผิดชอบงานตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ และรู้จักการรอคอย โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้านดังนี้

5.1 ความรับผิดชอบ ได้แก่ การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้

5.2 การตรงต่อเวลา ได้แก่ การปฏิบัติงานและกิจกรรมตรงต่อเวลา

5.3 ความซื่อสัตย์ ได้แก่ การปฏิบัติงานและกิจกรรมตามข้อตกลงได้ด้วยตนเอง

5.4 ความรอคอย ได้แก่ การรู้จักปฏิบัติตนตามเหตุการณ์ก่อน หลัง ไม่แย่งชิง

6. ทักษะการสังเกต หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการแสดงความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็น การตั้งคำถาม ชักถามในสิ่งที่สงสัยในขณะที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมและทำงาน

7. ผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้าน การเป็นผู้คิดริเริ่ม ผู้ให้ และผู้รับ โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้านดังนี้

7.1 ผู้คิดริเริ่ม ได้แก่ การริเริ่มความคิด การกระทำ โดยการบอกถึงความต้องการในการทำกิจกรรม การเลียนแบบ การทำตามคำแนะนำหรือคำขอร้องของเพื่อน

7.2 การเป็นผู้รับ ได้แก่ การที่เด็กแสดงพฤติกรรม และการยิ้มแย้มแจ่มใสเข้าหากันใช้คำสุภาพอ่อนหวาน

2.8 ทักษะการเรียนรู้ของเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2545) กล่าวว่าในการที่ครูปฐมวัยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จากผลของการใช้วิธีสอนแบบนี้เป็นการส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กปฐมวัย มีการพัฒนาความสามารถที่แสดงถึงพฤติกรรมโดยมีทักษะด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการมีความคิดหลากหลาย ความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ พฤติกรรมไม่เลียนแบบ ซึ่งเป็นความสามารถของสมองในการคิด จินตนาการผสมผสานความรู้ที่ได้รับและประสบการณ์เดิมมาใช้ในรูปแบบที่แปลกใหม่ มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง

2. ทักษะการแก้ปัญหา หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการตัดสินใจการแก้ไขข้อขัดแย้ง ซึ่งเป็นความสามารถในการแก้ปัญหา ดังนี้

2.1 ปัญหาของตนเองที่ต้องแก้ทันที คือ ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของตัวเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขทันทีในช่วงเวลานั้น เช่น ปัญหาจากความเจ็บ ความหิว ความกลัว เป็นต้น

2.2 ปัญหาของตนเองที่ไม่ต้องแก้ไขทันที คือ ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำตัวด้วยตัวเอง โดยไม่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น แต่ไม่จำเป็นต้องรีบแก้ไขทันที เช่น ปัญหาความอยากได้ ความชอบ เป็นต้น

2.3 ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น คือ ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของตนเองหรือผู้อื่น โดยมีผลเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันโดยตรง

2.4 ปัญหาของผู้อื่น คือ ปัญหาที่เกิดจากความต้องการหรือการกระทำของผู้อื่น โดยไม่เกี่ยวข้องกับตัวเอง แต่เด็กเห็นเหตุการณ์หรืออยู่ในเหตุการณ์หรืออยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย

3. กระบวนการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ในด้านการวางแผน ค้นคว้า ปฏิบัติ และทดลอง โดยเด็กได้มีการคิดริเริ่มด้วยตนเองในการทำกิจกรรมต่างๆ และครูคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ และกระตุ้นด้วยคำถาม

4. มนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการให้ความร่วมมือการทำงานกลุ่ม การช่วยเหลือ และมีการแบ่งปัน โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้านเฉพาะ ดังนี้

4.1 ความร่วมมือ ได้แก่ การที่เด็กทำกิจกรรมร่วมกันแล้วแสดงออกในด้านการกระทำหรือคำพูด ให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรมต่างๆ

4.2 การทำงานกลุ่ม ได้แก่ การที่เด็กเข้าร่วมกิจกรรมโดยการทำงานเป็นกลุ่ม และปฏิบัติงานภายในกลุ่มให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

4.3 การช่วยเหลือ ได้แก่ การที่เด็กจะแสดงพฤติกรรม การแบ่งปัน การเกื้อกูล ซึ่งกันและกัน คอยตักเตือนเมื่อกระทำผิด

4.4 การแบ่งปัน ได้แก่ การที่เด็กแสดงออกโดยการกระทำหรือคำพูดในการแบ่งหรือให้ยืมวัสดุ อุปกรณ์ที่ตนเองครอบครองอยู่ให้เพื่อน การรอคอยเพื่อนในการใช้วัสดุอุปกรณ์

5. การสื่อความหมาย หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้าน ดังนี้

5.1 การฟัง ได้แก่ การรู้จักฟังคำสั่ง ความเข้าใจในการฟัง ปฏิบัติคำสั่งได้ถูกต้อง

5.2 การพูด ได้แก่ การสนทนาโต้ตอบ การตั้งคำถาม การพูดคุ้ย และการพูดแสดงความคิดเห็น

5.3 การอ่าน ได้แก่ ความสนใจที่จะฟังครูอ่านหนังสือ เปิดหนังสือนิทานอ่าน อ่านพร้อมทั้งเล่าเรื่องไปด้วย สนใจดูหนังสือ รูปภาพ นิทาน และอื่น

5.4 การเขียน ได้แก่ การขีดเขียนตามความพอใจขีดเขียนเป็นเส้นคล้ายตัวหนังสือเขียนชื่อของตนเอง เขียนลอกเลียนแบบคำ

6. ความมีวินัย หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านความรับผิดชอบงาน การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ และรู้จักการรอคอย โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้าน ดังนี้

6.1 ความรับผิดชอบ ได้แก่ การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้

6.2 การตรงต่อเวลา ได้แก่ การปฏิบัติงานและกิจกรรมตรงต่อเวลา

6.3 ความซื่อสัตย์ ได้แก่ การปฏิบัติ และกิจกรรมตามข้อตกลงได้ด้วยตนเองรู้จักรอคอย ได้แก่ การรู้จักปฏิบัติตามเหตุการณ์ก่อน – หลัง ไม่แย่งชิง

7. ทักษะการสังเกต หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้านการแสดงความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็น การตั้งคำถาม ชักถามในสิ่งที่สงสัยขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมและทำงาน

8. ผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในด้าน การเป็นผู้คิดริเริ่ม ผู้ให้ และผู้รับ โดยมีพฤติกรรมในแต่ละด้าน ดังนี้

8.1 ผู้คิดริเริ่ม ได้แก่ การริเริ่มความคิด การกระทำ โดยการบอกถึงความต้องการในการทำกิจกรรม การเลียนแบบ การทำตามคำแนะนำหรือคำขอร้องของเพื่อน

8.2 การเป็นผู้ให้ ได้แก่ พฤติกรรมที่เด็กแสดงถึงการเข้าถึงจิตใจของเพื่อน การไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน วางเฉย ไม่เอาใจเอาเปรียบผู้อื่น และมีความเสียสละ

8.3 การเป็นผู้รับ ได้แก่ การที่เด็กแสดงพฤติกรรม และการยิ้มแย้มแจ่มใสเข้าหากัน ใช้คำสุภาพอ่อนหวาน

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยช่วยส่งเสริมพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ แก่เด็กปฐมวัยซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นพัฒนาการคิดในด้านต่าง ๆ และสามารถพัฒนาวิธีการสร้างความรู้อย่างมีรูปแบบขั้นตอน โดยใช้ทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีปฏิบัติจริง โดยมีครูคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ และกระตุ้นด้วยคำถาม

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (บทคัดย่อ: 2545) ศึกษาเรื่องการพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ (ปีที่ 1) ผลการศึกษาพบว่า

1. การศึกษาระดับทักษะการเรียนรู้ของเด็ก จากการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยผลการวิจัยพบว่าเมื่อจำแนกตามระดับชั้น โดยภาพรวมเด็กชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และอนุบาลศึกษาปีที่ 2 มีทักษะการเรียนรู้ทุกด้านอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาแยกเป็นแต่ละทักษะ ทักษะการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับสูงอันดับแรก คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 1.9158$) รองลงมาเรียงลำดับ ดังนี้ ด้านความมีวินัย ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะการแก้ปัญหา ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านทักษะการสังเกต ด้านผู้นำ และมีทักษะอยู่ในระดับสูงเป็นอันดับสุดท้ายคือด้านการสื่อความหมาย ($\bar{X} = 1.8177$)

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงทักษะการเรียนรู้ของเด็กผลการวิจัยพบว่า ตลอดระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการ 8 สัปดาห์ คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านทักษะการแก้ปัญหา ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสื่อความหมาย ด้านความมีวินัย ด้านทักษะการสังเกต และด้านผู้นำ มีการเปลี่ยนแปลงจากสัปดาห์ที่ 2,4,6 และ 8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$ แสดงว่า ทักษะการเรียนรู้ของเด็กทุกด้าน ตลอดระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงขึ้น

กาญจนา สองแสน. (2551; บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระดับความคิดสร้างสรรค์และเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์โดยรวมเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ชยุตา พยุงวงษ์. (2551; บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ทั้งโดยรวมและรายด้าน คือทักษะการสังเกต ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการสื่อความหมายข้อมูล ทักษะการทักษะการลงความเห็น และทักษะการพยากรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยรวมและรายด้านมากขึ้นอย่างชัดเจน

ทิติลดา พิไลกุล. (2551; บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้านที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีความแตกต่างกันด้านการช่วยเหลือ ด้านการแบ่งปัน ด้านการร่วมมือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการทดลองและช่วงการทดลองการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีระดับคะแนนพฤติกรรมทางสังคมทั้งโดยรวมและรายด้านสูงขึ้น

พูนสุข สุขเสริม. (2551; บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ทั้งโดยรวมและรายด้านคือ การพูดคำศัพท์ การพูดเป็นประโยค และการพูดเป็นเรื่องราว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี จำนวน 25 คน ผลการวิจัยพบว่า ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีระดับคะแนนความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน สูงขึ้น

ศิริลักษณ์ วุฒิสรรพ์. (2551; บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ทั้งโดยรวมและรายด้าน คือด้านการจำแนกประเภท ด้านการเปรียบเทียบ ด้านการรู้ค่า คำนวณและด้านการเพิ่มการลดภายในจำนวน 1 -10 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีค่าเฉลี่ยทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างชัดเจน

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายหญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดสีดาราม (เทพเชยประชานุกุล) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 25 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดสีดาราม (เทพเชยประชานุกุล) ตำบลแพ่งพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ได้มาโดยการทดสอบความสามารถด้านการเขียน ด้วยกฎเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถด้านการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนความสามารถด้านการเขียนใน 15 อันดับสุดท้ายเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
2. กฎเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถด้านการเขียน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

1.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยดังนี้

1.1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยจากงานวิจัย การพัฒนาโครงการเด็กนักวิจัยและการประเมินเด็กเป็นสำคัญ (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. 2545)

1.1.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546

1.1.3 ศึกษาแนวคิด และหลักการจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ การสอนรวมถึงเทคนิคต่างๆ ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

1.2 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างแผนการจัด ประสพการณ์ มี 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่น่าสนใจ สำรวจความต้องการ/ ความสนใจของผู้เรียน พื้นฐานความรู้เลือกหัวข้อเนื้อหาที่น่าสนใจ

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ ครูเตรียมเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ และ องค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องการเรียนรู้ วางแผนการเรียนการสอน จัดกิจกรรมแบบบูรณาการให้ตรง ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการประเมิน ใช้วิธีการประเมินหลากหลาย เช่น การสังเกต จดบันทึก เก็บผลงาน แบบประเมินผล เกณฑ์ความสามารถด้านการเขียน

1.3 นำแผนกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความ ถูกต้องตามหลักแนวคิดและรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบนักวิจัย จำนวน 3 เพื่อหาความสอดคล้อง ของจุดประสงค์ เนื้อหาการดำเนินกิจกรรม สื่อการเรียน การประเมินผล เพื่อตรวจพิจารณาและ ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1. รศ.ดร.สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

หัวหน้าภาควิชาการศึกษาปฐมวัย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ

2. อาจารย์พูลสุข สุขเสริม

อาจารย์ผู้สอนระดับอนุบาล โรงเรียนเทศบาลวัดตึก

มหาชยาราม (สมุทรคุณากร) อำเภอเมือง

จังหวัดสมุทรสาคร

3. อาจารย์ศิริลักษณ์ วุฒิสรรพ์

อาจารย์ผู้สอนระดับอนุบาล โรงเรียนอนุบาลแพร์

อำเภอเมืองแพร์ จังหวัดแพร่

1.4 ปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์

1.5 นำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไปทดลองใช้ (Try out) กับ เด็กชั้นอนุบาล 1 อายุ 4 -5 ปี โรงเรียนวัดสีตาราม (เทพเชยประชานุกุล) จำนวน 25 คน เพื่อนำมา ปรับปรุงกิจกรรม และระยะเวลาที่ใช้ให้เกิดความชำนาญในการใช้แผนการจัดประสบการณ์แบบเด็ก นักวิจัย

2. การสร้างกฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัย ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการและลักษณะการเขียน ของเด็กปฐมวัย ดังนี้

2.1.1 ศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างกฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการ ด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ตามขั้นตอนพัฒนาการด้านการเขียนของ สิริมา ภิญโญนันตพงษ์. (2550:125)

2.1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1.2.1 ทฤษฎีจิตวิทยาและการรับรู้ของเด็กปฐมวัย ทฤษฎีพัฒนาสติปัญญา ของธอร์นได

2.1.2.2 ทฤษฎีพัฒนาการเขียนของ ฮอลลิเดย์ Halliday 1975. ไวกอตสกี (Vygotsky 1978.) และไดสัน (Dyson 1985.)

2.2.2.3 ศึกษากฎเกณฑ์การให้คะแนนของ บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. (2538) ส.วาสนา ประवालพุกษ์. (2539) คู่มือการให้คะแนนการเขียนของ อริยพร คงาวัง. (2542) ประไพ แสงดา. (2543) อธิกา อินนุพัฒน์. (2549) และ ภัสลภรณ์ มูลโพธิ์. (2551) และได้สังเกต พัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุระหว่าง 4-5 ปี

2.1.3 สร้างกฎเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถด้านการเขียน โดยมีทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นขีดเขียนแทนเขียน หมายถึง การขีดเขียนเป็นเส้นที่แตกต่างกัน บอกความหมาย ของเส้นที่ขีดเขียนและเล่าเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

กฎเกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน 3 หมายถึง เขียนเส้นที่แตกต่างกัน บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนพร้อม เล่าเรื่องราวของสิ่งที่ขีดเขียนได้สัมพันธ์กัน

คะแนน 2 หมายถึง เขียนเส้นที่แตกต่างกัน บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนได้

คะแนน 1 หมายถึง เขียนเส้นที่แตกต่างกัน แต่ไม่สามารถบอกหรือเล่าเรื่องราวสิ่งที่ขีดเขียนได้

คะแนน 0 หมายถึง ไม่สามารถขีดเขียนหรือเล่าเรื่องราวลงในแผ่นงาน

ขั้นที่ 2 ขึ้นเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ หมายถึง การขีดเขียนออกมาเป็นรูปสัญลักษณ์ต่าง ๆ บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียน และเชื่อมโยงเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

กฎเกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน 3 หมายถึง เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ บอกความหมายพร้อมเล่าเรื่องราวของสิ่งที่ขีดเขียนได้สัมพันธ์กัน

คะแนน 2 หมายถึง เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ บอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้

คะแนน 1 หมายถึง เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ แต่ไม่สามารถบอกหรือเล่าเรื่องราวสิ่งที่เขียนได้

คะแนน 0 หมายถึง ไม่สามารถเขียนตั้งชื่อผลงานและเขียนสัญลักษณ์ลงในแผ่นงานได้

ขั้นที่ 3 ขึ้นเขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ หมายถึง การขีดเขียนโดยคิดขึ้นเอง และไม่ว่าถูกหรือผิด บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียน และเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

กฎเกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน 3 หมายถึง เขียนตัวอักษรไม่สัมพันธ์กับเสียงที่ต้องการบันทึก แต่บอกความหมายของตัวอักษรที่ขีดเขียนพร้อมเล่าเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

คะแนน 2 หมายถึง เขียนตัวอักษรไม่สัมพันธ์กับเสียงของคำที่ต้องการบันทึก แต่บอกความหมายของตัวอักษรที่ขีดเขียนได้

คะแนน 1 หมายถึง เขียนตัวอักษรไม่สัมพันธ์กับเสียงของคำที่ต้องการบันทึก

คะแนน 0 หมายถึง ไม่สามารถเขียนตัวอักษรและเรื่องราวได้

ขั้นที่ 4 ขึ้นเขียนโดยลอกเลียนแบบ หมายถึง การเขียนด้วยการคัดลอกจากต้นแบบ บอกความหมายของตัวอักษรที่คัดลอกเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

กฎเกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน 3 หมายถึง เขียนด้วยการคัดลอกคำจากต้นแบบ บอกความหมายของตัวอักษรที่คัดลอกได้พร้อมเล่าเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

คะแนน 2 หมายถึง เขียนด้วยการคัดลอกคำจากต้นแบบ และบอกความหมายของตัวอักษรที่เขียนได้

คะแนน 1 หมายถึง เขียนด้วยการคัดลอกคำจากต้นแบบ แต่ไม่สามารถบอกความหมายของตัวอักษรที่เขียนได้

คะแนน 0 หมายถึง ไม่สามารถคัดลอกคำจากต้นแบบ บอกความหมายหรือเรื่องราวไม่ได้

ขั้นที่ 5 ขั้นเขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด หมายถึง การเขียนออกมาเป็นภาพและสัญลักษณ์ที่ไม่สัมพันธ์กันกับเสียงของคำที่ต้องการบันทึก บอกความหมายของตัวอักษรที่ขีดเขียนเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

กฎเกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน 3 หมายถึง เขียนเป็นภาพและสัญลักษณ์ บอกความหมายของตัวอักษรและภาพพร้อมเล่าเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

คะแนน 2 หมายถึง เขียนเป็นภาพและสัญลักษณ์ ที่ไม่สัมพันธ์กันกับเสียงของคำที่ต้องการบันทึกแต่บอกความหมายของตัวอักษรที่เขียนได้

คะแนน 1 หมายถึง เขียนตัวอักษรไม่สัมพันธ์กับภาพ และบอกความหมายได้

คะแนน 0 หมายถึง ไม่สามารถเขียนตัวอักษรและบอกความหมายไม่ได้

2.1.4 นำกฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และด้านวัดผลการศึกษาเป็นผู้ตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของกฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน จำนวน 3 ท่าน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1. อาจารย์มิ่ง เทพครเมือง	หัวหน้างานวิจัยและบริการวิชาการสู่ชุมชน
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ
(ฝ่ายประถม) สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ
2. อาจารย์ภัสลาภรณ์ มูลโพธิ์	อาจารย์ผู้สอนระดับชั้นอนุบาล
โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์ เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ
3. อาจารย์นพวรรณ ศรีเกตุ	นักวิชาการ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน
คุณภาพการศึกษา เขตพญาไท กรุงเทพฯ

ผลพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ลงความเห็นตรงกันและให้คะแนนรวม โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ได้เท่ากับ 1.00

2.1.5 นำกฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน นำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดสืตาราม (เทพเชยประชานุกุล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานเขต 2 จังหวัดราชบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน

2.1.6 นำคะแนนที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของกฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียนโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ของครอนบัค (Cronbach) หรือสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ปรากฏคะแนนค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .79 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสูงเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ (บุญเขต ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 220)

2.1.7 จัดทำกฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียนให้เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบแผนการทดลองและวิธีการดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยการทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One – group Pretest – Posttest Design) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ : 2538 : 216) ดังตาราง 1

ตาราง 1 แผนการทดลอง

กลุ่มทดลอง		T ₁	X	T
เมื่อ	T ₁	แทน	การทดสอบวัดพัฒนาการด้านการเขียนก่อนการทดลอง	
เมื่อ	X	แทน	การดำเนินการเรียนรู้แบบเดกักนัวิจัย	
เมื่อ	T	แทน	การทดสอบความสามารถด้านการเขียน	

วิธีดำเนินการวิจัย

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 50 นาที ระยะเวลา 09.00– 09.50 น. รวม 40 วัน โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. แจ้งข้อมูลข่าวสารในการจัดการเรียนการสอนแบบเดกักนัวิจัยให้ผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทราบถึงกระบวนการดำเนินการจัดกิจกรรม และบทบาทของผู้ปกครองต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ตามแนวการจัดการเรียนรู้แบบเดกักนัวิจัย

2. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มตัวอย่างและจัดเตรียมสภาพแวดล้อมในสถานการณ์ที่กำหนดการทดลองให้เหมาะสม ก่อนการทดลองเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
3. จัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) โดยจัดการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ วันละ 50 นาที โดยนำชิ้นงานของกลุ่มตัวอย่างมาตรวจให้คะแนนตามกฎเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถด้านการเขียน
4. ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างโดยจัดการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัย เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วันๆละ 50 นาที พร้อมทั้งเก็บชิ้นงานของเด็กวันสุดท้ายของการจัดการเรียนรู้ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนตามความสามารถด้านการเขียน
5. เมื่อครบ 8 สัปดาห์ เก็บผลงานของเด็กมาตรวจให้คะแนน โดยใช้กฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ เพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

ตารางที่ 2 กำหนดการทดลอง

สัปดาห์ที่	หัวเรื่องที่เด็กต้องการเรียนรู้	วันที่ทำการทดลอง
1-2	ผักบุ้งไฟแดง	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี และ วันศุกร์ เวลา 09.00 – 09.50
3-4	กล้วยสีทอง	
5-6	ปลาแสนสวย	
7-8	ดอกไม้สดสวย	

*หมายเหตุ หัวเรื่องที่ปรากฏในตารางเกิดขึ้นจากความสนใจของเด็ก

ตาราง 3 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
ขั้นทบทวนความรู้และเลือก หัวข้อเนื้อหาที่สนใจ (1 วัน)	1. สร้างบรรยากาศสถานการณ์ในชั้นเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในเรื่องที่จะเรียนรู้ โดยการสนทนา ชักถาม วาดภาพ ชี้ดเขียนชื่อภาพ เพื่อให้เด็กคิด และได้แสดงความคิดเห็นออกมาเป็นภาพ สัญลักษณ์หรือคำพูด 2. เด็กและครูร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องที่กลุ่มต้องการเรียนรู้ 3. ครูสังเกตและจดบันทึกในหัวข้อเรื่องที่เด็กต้องการศึกษาเรียนรู้ 4. เลือกและกำหนดหัวข้อที่เด็กต้องการเรียนรู้มากที่สุด 5. เด็กและครูร่วมกันเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่สนใจศึกษา พร้อมร่วมกันตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบร่วมกัน 6. ครูนำหัวข้อที่เด็กต้องการเรียนรู้เชื่อมโยงให้เข้ากับจุดประสงค์ เนื้อหาในหลักสูตร 7. ครูวางแผนกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการเขียน
ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ (7-8 วัน)	1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ และกำหนดแหล่งเรียนรู้ 2. พาเด็กศึกษาสถานที่จริง และให้เด็กเลือกที่จะศึกษาตามความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก 3. ใช้คำถาม การวาดภาพ ชี้ดเขียน กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ 4. เด็กและครูร่วมกันเลือกเรื่องที่สนใจโดยครูใช้คำถามพร้อมวาดภาพประกอบ กระตุ้นให้เด็กวาดภาพชี้ดเขียนพร้อม เล่าประสบการณ์ที่ได้ไปศึกษามา 5. ทำแผนผังความคิดของเด็กตามหัวข้อที่เด็กสงสัย ครูพูดคุย ประเด็นในหัวข้อกับเด็กเพื่อช่วยกันหาคำตอบ โดยครูวาดภาพชี้ด

ขั้นตอนการการเรียนรู้ แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ (7-8 วัน)	เขียนตัวเลข ตัวอักษร ชื่อภาพ กระตุ้นให้เด็กคิดและสร้างผลงาน เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการเขียน 6. เตรียมแหล่งข้อมูลที่เป็นสื่อการเรียนรู้ บัตรภาพ บัตรคำ ตัวเลขตัวอักษร และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกที่จะศึกษา 7. แจ้งข่าวสารให้ผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลเรื่องที่เด็กกำลังเรียนรู้ และขอความร่วมมือผู้ปกครองในการให้ข้อมูลกับเด็กที่ต้องการเรียนรู้ 8. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาที่ได้เรียนรู้มา ครูกระตุ้นให้เด็กสร้างผลงาน ถ่ายทอดความรู้ ความคิดในสิ่งที่ศึกษาเรียนรู้ อย่างภาคภูมิใจในความสามารถของตน และสนใจความต้องการเรียนรู้ต่อไป 9. ครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้เลือกทำตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน พร้อมให้ช่วยกันนำเสนอผลงานของตนเอง 10. ครูกระตุ้นให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน 11. ครูกระตุ้นให้เด็กสนใจอยากแสวงหาความรู้ต่อไป
3. ขั้นการประเมินผล (1-2 วัน)	สังเกตพฤติกรรมของเด็ก ทักษะการเรียนรู้ต่างๆ และผลงานที่แสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้และการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนของเด็ก การวาดภาพ การขีดเขียน การเขียนสัญลักษณ์ การเล่าเรื่องได้สัมพันธ์กับภาพ การลอกเลียนแบบ การสร้างผลงานแบบไม่มีกฎเกณฑ์

6. เมื่อสิ้นสุดการทดลองครบ 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยเก็บผลงานเด็กมาตรวจให้คะแนน โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติเพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานเขียนของเด็ก ซึ่งมีหลักการดำเนินการ ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลงานเขียน และนำมาให้คะแนนตามกฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. เก็บข้อมูลพื้นฐานจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เป็นเวลา 1 สัปดาห์
3. เก็บข้อมูลจากงานเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้ทำการทดลองมาให้คะแนนความสามารถด้านการเขียน
4. เมื่อสิ้นสุดแต่ละหน่วยการเรียนรู้ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐาน เพื่อศึกษาความแตกต่างของความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง เป็นเวลา 8 สัปดาห์
5. การให้คะแนนความสามารถด้านการเขียน ให้ตามคะแนนงานเขียนตามกฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. หาสถิติพื้นฐานของความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลังทดลอง โดยนำข้อมูลไปหาคะแนนเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าคะแนนต่ำสุด และค่าคะแนนสูงสุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือและข้อมูล

1. การวิเคราะห์เครื่องมือ

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของกฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน ของเด็กปฐมวัย โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างพัฒนาการด้านการเขียนเด็กปฐมวัยกับงานเขียน (บุญเขต ภิญญ-อนันตพงษ์. 2545: 45) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างพัฒนาการเขียนกับงานเขียน
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของกฎเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ของครอนบัค (Cronbach) หรือสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) (บุญเชิด ภิญโญ อนันตพงษ์. 2545: 220)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือ
	S_i^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยคำนวณจากสูตร (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2521: 36)

ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยคำนวณจากสูตร
(บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521: 55) โดยใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

3.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของคะแนน
เฉลี่ยจากแบบวัดความสามารถด้านการเขียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
โดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521: 99) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$t = \frac{\bar{D}}{S_{\bar{D}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
	D	แทน	คะแนนความแตกต่าง
	N	แทน	จำนวนข้อ
	$\bar{D}$	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความแตกต่าง
	$S_{\bar{D}}$	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง

โดยที่ $S_{\bar{D}} = \frac{S_D}{\sqrt{N}}$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนน
S	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\bar{D}$	แทน ค่าเฉลี่ยคะแนนความแตกต่าง
$S_{\bar{D}}$	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลต่าง
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t – Distribution
P	แทน ค่าระดับนัยสำคัญของสถิติ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาระดับความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย
2. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการเขียนโดยรวมก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
3. การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยจำแนกรายด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์คะแนนขั้นความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย การวิเคราะห์นำเสนอตามลำดับดังนี้

- 1.1 คะแนนความสามารถด้านการเขียนสัปดาห์ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

การวิเคราะห์ส่วนนี้ผู้วิจัยได้การศึกษาระดับคะแนนความสามารถด้านการเขียนในแต่ละขั้นพัฒนาการก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน ของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน มาคำนวณคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานปรากฏผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของพัฒนาการด้านการเขียน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

การทดลอง	ค่าสถิติ	ขั้นพัฒนาการด้านการเขียน				
		ขั้นที่ 1	ขั้นที่ 2	ขั้นที่ 3	ขั้นที่ 4	ขั้นที่ 5
ก่อน	$\bar{X}$	1.00	.67	.00	.00	.00
การทดลอง	S_D	.00	.49	.00	.00	.00
สัปดาห์ที่ 2	$\bar{X}$	1.53	1.53	.33	.13	.00
	S_D	.51	.51	.49	.36	.00
สัปดาห์ที่ 4	$\bar{X}$	1.53	1.80	1.00	.53	.53
	S_D	.51	.57	.49	.51	.51
สัปดาห์ที่ 6	$\bar{X}$	2.53	2.53	1.67	1.53	1.47
	S_D	.51	.51	.49	.51	.51
สัปดาห์ที่ 8	$\bar{X}$	3.00	2.60	2.60	2.40	2.73
	S_D	.00	.50	.50	.50	.80

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 ปรากฏว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนก่อนการจัด การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยอยู่ในขั้นที่ 1 คือการ ขีดเขียนแทนเขียนและหลังการจัด การเรียนรู้แบบเด็ก นักวิจัยมีลำดับขั้นตอนการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนดังนี้

ขั้นขีดเขียนแทนเขียน สัปดาห์ที่ 2 ของการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยความสามารถ ด้านการเขียนสูงขึ้นมาเป็น 1.53 สัปดาห์ที่ 4 ขั้นขีดเขียนแทนเขียนไม่มีการพัฒนาการเพิ่มขึ้น อยู่ใน ระดับ 1.53 สัปดาห์ที่ 6 มีการพัฒนาขั้นการขีดเขียนแทนเขียนสูงขึ้นเป็น 2.53 และสัปดาห์ที่ 8 การ พัฒนาความสามารถด้านการขีดเขียนแทนเขียนสูงขึ้นเป็น 3.00

ขั้นเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ สัปดาห์ที่ 2 เด็กได้พัฒนาความสามารถสูง ขึ้นอยู่ในระดับ 1.53 เด็กได้พัฒนาความสามารถด้านการเขียน แบบลงมือปฏิบัติจริง จากการวาด ภาพ การขีดเขียน การปั้นดินน้ำมัน การพับ การตัด - ฉีกปะ กระดาษ การพิมพ์ภาพ การเล่นสีน้ำ การ เล่นเกม ทำให้เด็กเรียนรู้แบบสนุกสนานเพลิดเพลิน สัปดาห์ที่ 4 เด็กปฐมวัยเริ่มมีการพัฒนาเพิ่ม สูงขึ้นในระดับ 1.80 เด็กสามารถเขียนตั้งชื่อผลงานสัญลักษณ์ต่างๆ พร้อมบอกความหมายของสิ่งที่

ขีดเขียนและเชื่อมโยงเรื่องราวได้ค่อนข้างสัมพันธ์กัน สัปดาห์ที่ 6 มีการพัฒนาสูงขึ้นในระดับ 2.53 จากการเรียนรู้เรื่องปลาเด็กสามารถขีดเขียนออกมาเป็นรูปสัญลักษณ์ต่างๆ พร้อมบอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนและเชื่อมโยงเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน และสัปดาห์ที่ 8 มีการพัฒนาสูงขึ้นในระดับ 2.60 เพิ่มจากสัปดาห์ที่ 6 เล็กน้อย ในเรื่องการเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ พร้อมบอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนและการเชื่อมโยงเรื่องราวนั้น

ชั้นเขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ สัปดาห์ที่ 2 เด็กบางคนเริ่มมีการพัฒนาการเขียนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย อยู่ในระดับ .33 สัปดาห์ที่ 4 เด็กเริ่มมีการพัฒนาด้านการเขียนสูงขึ้นในระดับ 1.00 เด็กเริ่มเขียนตัวอักษร ตัวเลข และบอกความหมายของตัวอักษรที่เขียนได้บ้าง แต่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงได้สัมพันธ์กัน สัปดาห์ที่ 6 เด็กมีการพัฒนาการเขียนเพิ่มสูงขึ้นในระดับ 1.67 สัปดาห์ที่ 8 เด็กพัฒนาการเขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์สูงขึ้นในระดับ 2.60 สามารถเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

ชั้นเขียนโดยการลอกเลียนแบบ สัปดาห์ที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กเริ่มมีการพัฒนากล้ามเนื้อมือให้มีความพร้อมในด้านการเขียนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย อยู่ในระดับ .13 สามารถลอกเลียนแบบได้บ้างแต่ยังไม่สามารถบอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้ สัปดาห์ที่ 4 มีการพัฒนาสูงขึ้นอยู่ในระดับ .53 สัปดาห์ที่ 6 เด็กมีทักษะการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเพิ่มสูงขึ้นในระดับ 1.53 เด็กเริ่มพัฒนาความสามารถเขียนลอกเลียนแบบได้ สัปดาห์ที่ 8 เด็กพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้นในระดับ 2.40 เด็กสามารถเขียนลอกเลียนแบบและบอกความหมายสิ่งที่เขียนได้สัมพันธ์กัน

ชั้นเขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด สัปดาห์ที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กเริ่มขีดเขียนแต่ยังไม่สามารถบอกความหมายได้ อยู่ในระดับ .33 สัปดาห์ที่ 4 มีการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนในรูปของตัวอักษรสูงขึ้น อยู่ในระดับ .53 เขียนเป็นตัวอักษรแต่ไม่สัมพันธ์กับภาพแต่สามารถสื่อความหมายได้ สัปดาห์ที่ 6 เด็กพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้นในระดับ 1.47 เด็กสามารถเขียนเป็นภาพและสัญลักษณ์บอกความหมายของตัวอักษรและภาพได้แต่การเล่าเรื่องราวยังไม่สัมพันธ์กัน สัปดาห์ที่ 8 เด็กสามารถพัฒนาความสามารถด้านการเขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด เขียนเป็นภาพ สัญลักษณ์บอกความหมายของตัวอักษรและภาพได้พร้อมเล่าเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน อยู่ในระดับ 2.73

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความสามารถด้านการเขียนในแต่ละสัปดาห์ของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ขั้นความสามารถด้านการเขียนในแต่ละสัปดาห์ของการทดลอง

เกณฑ์ความสามารถด้านการเขียน	ระยะเวลาแต่ละสัปดาห์									
	ก่อนทดลอง		สัปดาห์ที่ 2		สัปดาห์ที่ 4		สัปดาห์ที่ 6		สัปดาห์ที่ 8	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ขั้นที่ 1 ขีดเขียนแทนเขียน	1.00	.00	1.53	.51	1.53	.51	2.53	.51	3.00	.00
ขั้นที่ 2 เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ	.67	.49	1.53	.51	1.80	.57	2.53	.51	2.60	.50
ขั้นที่ 3 เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์	.00	.00	.33	.49	1.00	.49	1.67	.49	2.60	.50
ขั้นที่ 4 เขียนโดยการลอกเลียนแบบ	.00	.00	.13	.36	.53	.51	1.53	.51	2.40	.50
ขั้นที่ 5 เขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด	.00	.00	.00	.00	.53	.51	1.47	.51	2.73	.80

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 ปรากฏว่า

สัปดาห์ก่อนการทดลอง เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 1 ขีดเขียนแทนเขียน มีคะแนนความสามารถด้านการขีดเขียนแทนเขียน ($\bar{X} = 1.00$)

สัปดาห์ที่ 2 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้นในขั้นที่ 2 โดยขั้นขีดเขียนแทนเขียน และขั้นเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ ($\bar{X} = 1.53$) เท่ากัน

สัปดาห์ที่ 4 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้น ขีดเขียนแทนเขียน เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ และ เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ มีพัฒนาการด้านการเขียนเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 1.53$, 1.80 และ 1.00 ตามลำดับ)

สัปดาห์ที่ 6 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้น ขีดเขียนแทนเขียน เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ และ เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ เขียนโดยการลอกเลียนแบบ และ เขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด เริ่มมีการพัฒนาสูงขึ้น ($\bar{X} = 2.53$, 2.53, 1.67, 1.53 และ 1.47 ตามลำดับ)

สัปดาห์ที่ 8 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้น ขีดเขียนแทนเขียน เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ และ เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ เขียนโดยการลอกเลียนแบบ และ

เขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด เริ่มมีการพัฒนาสูงขึ้น ($\bar{X} = 3.00, 2.60, 2.60, 2.40$ และ 2.73 ตามลำดับ)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนน พัฒนาการด้านการเขียนโดยรวมก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนพัฒนาการเขียนโดยรวมของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาวิเคราะห์หาค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความแตกต่างก่อนและหลังทำการทดลองโดยใช้ t- test แบบ Dependent Sample ทดสอบ ปรากฏดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนโดยรวมพัฒนาการด้านการเขียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

การทดลอง	$\bar{X}$	S	$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	t	df	p
ก่อนทดลอง	1.67	.49	11.67	1.95	23.15	14	.01
หลังทดลอง	13.33	2.02					

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีคะแนนความสามารถด้านการเขียนโดยรวมเฉลี่ย สูงขึ้น กว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ($\bar{D} = 11.67$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 23.15$) แสดงว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการเขียนโดยรวมสูงขึ้นอย่างชัดเจน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความสามารถด้านการเขียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จำแนกรายด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนพัฒนาการด้านการเขียนแต่ละขั้นของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย วิเคราะห์หาค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยและความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ของคะแนนความแตกต่างก่อน และหลังทำการทดลอง โดยใช้ t- test แบบ Dependent Sample ปรากฏ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนพัฒนาการด้านการเขียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยจำแนกรายด้าน

ความสามารถด้านการเขียน	ระยะการทดลอง	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	t	df	p
ขีดเขียนแทนเขียน	ก่อน	1.00	.00	2.00			14	.00
	หลัง	3.00	.00					
เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ	ก่อน	.67	.48	1.93	.59	12.61	14	.00
	หลัง	2.60	.50					
เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์	ก่อน	.00	.00	2.60	.50	19.86	14	.00
	หลัง	2.60	.50					
เขียนโดยการลอกเลียนแบบ	ก่อน	.00	.00	2.40	.50	18.33	14	.00
	หลัง	2.40	.50					
เขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด	ก่อน	.00	.00	2.73	.80	13.25	14	.00
	หลัง	2.73	.80					

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่า หลังจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้นทุกด้านคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สูงขึ้น ขั้นขีดเขียนแทนเขียน เฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.00 ขั้นเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ ตัวเฉลี่ยสูงขึ้น เท่ากับ 1.93 ($t = 12.61$) ขั้นเขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์เฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.60 ($t = 19.86$) ขั้นเขียนโดยการลอกเลียนแบบ เฉลี่ยสูงขึ้น เท่ากับ 2.40 ($t = 18.33$) และขั้นเขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด ตัวเฉลี่ยสูงขึ้น เท่ากับ 2.73 ($t = 13.25$) แสดงว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้นอย่างชัดเจน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย มีความมุ่งหมายของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองว่ามีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นใด แต่ละชั้นมีการเปลี่ยนแปลงในระดับขั้นที่สูงขึ้นมากน้อยเพียงใดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ ประชากรเป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 4-5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนวัดสีดาราม (เทพเชยประชานุกุล) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 จังหวัดราชบุรี กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยใช้แบบทดสอบความสามารถด้านการเขียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนความสามารถด้านการเขียนใน 15 อันดับสุดท้ายเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการเขียนของเด็กปฐมวัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย และกฎเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการเขียนเปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงขึ้น

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยการทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง กับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับปฐมวัย โดยสร้างความคุ้นเคยกับเด็กเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ดำเนินการทดสอบความสามารถด้านการเขียนกับกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลองโดยการให้เด็กวาดภาพ ชี้ดชี้เขียนแทนเขียน เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ เขียนโดยลอกเลียนแบบ และเขียนรูปของตัวอักษรและภาพวาด ก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยได้นำคะแนนความสามารถด้านการเขียนมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีความสามารถในการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สัปดาห์ก่อนการ

ทดลอง เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 1 ขีดเขียนแทนเขียนมีคะแนนความสามารถด้านการขีดเขียนแทนเขียน ($\bar{X}=1.00$) สัปดาห์ที่ 2 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้นในขั้นที่ 2 โดยขั้นขีดเขียนแทนเขียน และขั้นเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ ($\bar{X}=1.53$) เท่ากัน สัปดาห์ที่ 4 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้น ขีดเขียนแทนเขียน เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ และ เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ มีพัฒนาการด้านการเขียนเพิ่มขึ้น ($\bar{X}=1.53, 1.80$ และ 1.00 ตามลำดับ) สัปดาห์ที่ 6 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้น ขีดเขียนแทนเขียน เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ และ เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ เขียนโดยการลอกเลียนแบบ และ เขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด เริ่มมีการพัฒนาสูงขึ้น ($\bar{X}=2.53, 2.53, 1.67, 1.53$ และ 1.47 ตามลำดับ) สัปดาห์ที่ 8 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้น ขีดเขียนแทนเขียน เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ และ เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ เขียนโดยการลอกเลียนแบบ และ เขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด เริ่มมีการพัฒนาสูงขึ้น ($\bar{X}=3.00, 2.60, 2.60, 2.40$ และ 2.73 ตามลำดับ) หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีคะแนนความสามารถด้านการเขียนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ($\bar{D}=11.67$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t=23.15$) แสดงว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการเขียนโดยรวมสูงขึ้นอย่างชัดเจน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ เด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีความสามารถด้านการเขียนเปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงขึ้นทั้งโดยรวมและรายด้าน แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสามารถส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

สัปดาห์ก่อนการทดลอง เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนอยู่ในขั้นที่ 1 ขีดเขียนแทนเขียน มีคะแนนความสามารถด้านการขีดเขียนแทนเขียน ($\bar{X}=1.00$) สัปดาห์ที่ 2 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้นในขั้นที่ 2 โดยขั้นขีดเขียนแทนเขียน และขั้นเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ ($\bar{X}=1.53$) เท่ากัน สัปดาห์ที่ 4 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้น ขีดเขียนแทนเขียน เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ และ เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ มีพัฒนาการด้านการเขียนเพิ่มขึ้น ($\bar{X}=1.53, 1.80$ และ 1.00 ตามลำดับ) สัปดาห์ที่ 6 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้น ขีดเขียนแทนเขียน เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ และ เขียนโดยไม่มีแบบและ

กฎเกณฑ์ เขียนโดยการลอกเลียนแบบ และ เขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด เริ่มมีการพัฒนาสูงขึ้น ($\bar{X}$ = 2.53 , 2.53 , 1.67 , 1.53 และ 1.47 ตามลำดับ) สัปดาห์ที่ 8 เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้น ขีดเขียนแทนเขียน เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ และ เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ เขียนโดยการลอกเลียนแบบ และ เขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด เริ่มมีการพัฒนาสูงขึ้น ($\bar{X}$ = 3.00 , 2.60 , 2.60 , 2.40 และ 2.73 ตามลำดับ)

ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัย เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการเขียน อยู่ในขั้นที่ 1 คือการขีดเขียนแทนเขียน และหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัย เด็กปฐมวัยมีลำดับขั้นการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนแต่ละขั้น เปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงขึ้น ตามลำดับดังนี้

1. ขั้นขีดเขียนแทนเขียน สัปดาห์ที่ 2 ของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัย เด็กปฐมวัยความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้นมาเป็น 1.53 สัปดาห์ที่ 4 ขั้นขีดเขียนแทนเขียนไม่มีการพัฒนาการเพิ่มขึ้น อยู่ในระดับ 1.53 สัปดาห์ที่ 6 มีการพัฒนาขั้นการขีดเขียนแทนเขียนสูงขึ้นเป็น 2.53 และสัปดาห์ที่ 8 การพัฒนาความสามารถด้านการขีดเขียนแทนเขียนสูงขึ้นเป็น 3.00

2. ขั้นเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ สัปดาห์ที่ 2 เด็กได้พัฒนาความสามารถสูงขึ้นอยู่ในระดับ 1.53 เด็กได้พัฒนาความสามารถด้านการเขียน แบบลงมือปฏิบัติจริง จากการวาดภาพ การขีดเขียน การปั้นดินน้ำมัน การพับ การตัด - ฉีกปะ กระดาษ การพิมพ์ภาพ การเล่นสีน้ำ การเล่นเกม ทำให้เด็กเรียนรู้แบบสนุกสนานเพลิดเพลิน สัปดาห์ที่ 4 เด็กปฐมวัยเริ่มมีการพัฒนาเพิ่มสูงขึ้นในระดับ 1.80 เด็กสามารถเขียนตั้งชื่อผลงานสัญลักษณ์ต่างๆ พร้อมบอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนและเชื่อมโยงเรื่องราวได้ค่อนข้างสัมพันธ์กัน สัปดาห์ที่ 6 มีการพัฒนาสูงขึ้นในระดับ 2.53 จากการเรียนรู้เรื่องปลาเด็กสามารถขีดเขียนออกมาเป็นรูปสัญลักษณ์ต่างๆ พร้อมบอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนและเชื่อมโยงเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน และสัปดาห์ที่ 8 มีการพัฒนาสูงขึ้นในระดับ 2.60 เพิ่มจากสัปดาห์ที่ 6 เล็กน้อย ในเรื่องการเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ พร้อมบอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนและการเชื่อมโยงเรื่องราวนั้น

3. ขั้นเขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ สัปดาห์ที่ 2 เด็กบางคนเริ่มมีการพัฒนาการเขียนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย อยู่ในระดับ .33 สัปดาห์ที่ 4 เด็กเริ่มมีการพัฒนาการเขียนสูงขึ้นในระดับ 1.00 เด็กเริ่มเขียนตัวอักษร ตัวเลข และบอกความหมายของตัวอักษรที่เขียนได้บ้าง แต่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงได้สัมพันธ์กัน สัปดาห์ที่ 6 เด็กมีการพัฒนาการเขียนเพิ่มสูงขึ้นในระดับ 1.67 สัปดาห์ที่ 8 เด็กพัฒนาการเขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์สูงขึ้นในระดับ 2.60 สามารถเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน

4. ขั้นเขียนโดยการลอกเลียนแบบ สัปดาห์ที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัย เด็กเริ่มมีการพัฒนากล้ามเนื้อมือให้มีความพร้อมในด้านการเขียนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย อยู่ในระดับ

.13 สามารถลอกเลียนแบบได้บ้างแต่ยังไม่สามารถบอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้ สัปดาห์ที่ 4 มีการพัฒนาสูงขึ้นอยู่ในระดับ .53 สัปดาห์ที่ 6 เด็กมีทักษะการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเพิ่มสูงขึ้นในระดับ 1.53 เด็กเริ่มพัฒนาความสามารถเขียนลอกเลียนแบบได้ สัปดาห์ที่ 8 เด็กพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้นในระดับ 2.40 เด็กสามารถเขียนลอกเลียนแบบและบอกความหมายสิ่งที่เขียนได้สัมพันธ์กัน

5. ขึ้นเขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด สัปดาห์ที่ 2 หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็คนักวิจัย เด็กเริ่มหัดเขียนแต่ยังไม่สามารถบอกความหมายได้ อยู่ในระดับ .33 สัปดาห์ที่ 4 มีการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนในรูปของตัวอักษรสูงขึ้น อยู่ในระดับ .53 เขียนเป็นตัวอักษรแต่ไม่สัมพันธ์กับภาพแต่สามารถสื่อความหมายได้ สัปดาห์ที่ 6 เด็กพัฒนาความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้นในระดับ 1.47 เด็กสามารถเขียนเป็นภาพและสัญลักษณ์บอกความหมายของตัวอักษรและภาพได้แต่การเล่าเรื่องราวยังไม่สัมพันธ์กัน สัปดาห์ที่ 8 เด็กสามารถพัฒนาความสามารถด้านการเขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด เขียนเป็นภาพ สัญลักษณ์บอกความหมายของตัวอักษรและภาพได้พร้อมเล่าเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน อยู่ในระดับ 2.73

สำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการด้านการเขียนโดยรวมก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็คนักวิจัย พบว่าหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็คนักวิจัย เด็กปฐมวัยมีคะแนนความสามารถด้านการเขียน โดยรวมเฉลี่ยสูงขึ้น กว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็คนักวิจัย ($\bar{D} = 11.67$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 23.15$) แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็คนักวิจัย ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการเขียนทั้งรายด้านและโดยรวมสูงขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้แบบเด็คนักวิจัย เป็นการพัฒนาระบวนการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถด้านการเขียน อย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็คนักวิจัย มีความสามารถด้านการเขียนโดยรวมสูงขึ้นหลังการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ เด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็คนักวิจัย มีความสามารถด้านการเขียนเปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงขึ้นทั้งโดยรวมและรายด้าน เพราะการจัดการเรียนรู้แบบเด็คนักวิจัยเป็นวิธีฝึกให้เด็กได้รู้จักคิดหาคำตอบเป็นการเรียนรู้จากของจริง บรรยากาศการเรียนรู้น่าสนใจเด็กได้สนุกสนานกับการเรียนรู้ ได้พูดคุยกับเพื่อน ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนาซักถาม เด็กได้ฝึกการสังเกต การคิด การใช้กล้ามเนื้อมือ ได้ลงมือปฏิบัติ จากสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ เมื่อเกิดการสงสัย ได้ซักถามสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูและเพื่อน ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนา วาดภาพ ชีดเขียนเพื่อสื่อความหมายสิ่งที่ต้องการเรียนรู้หรือสิ่งที่เด็กเรียนรู้แล้วเกิดความประทับใจ การเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ ตามความสนใจ การเขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ การเขียนโดยการ

ลอกเลียนแบบตามที่ครูเขียนหรือจากสภาพแวดล้อมและมุมประสบการณ์ภายในห้องเรียนที่จัดให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การเขียนในรูปของตัวเลข ตัวอักษรจากบัตรคำ การวาดภาพ การปั้นดินน้ำมัน การฉีกปะ การเล่นสีน้ำ การพับและขยำกระดาษ เพื่อสื่อความหมายในสิ่งที่สนใจหรือต้องการถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้รู้และเข้าใจ โดยขณะทำกิจกรรมเด็กได้รับความรู้เป็นอิสระทั้งในการคิดและการแสดงออก มีบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นกันเอง สนุกสนานไม่เคร่งเครียด และจินตนาการได้เต็มที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ต่างๆ เพิ่มขึ้น ได้ไปพบเห็นสิ่งใหม่ ๆ ทำให้เด็กวาดภาพขีดเขียน เป็นสัญลักษณ์ ตัวเลข ตัวอักษร ในสิ่งที่ตนเองสนใจหรือที่ผ่านมาจากการเรียนรู้ การจดจำ และในการวาดภาพ การขีดเขียน ตัวเลข ตัวอักษร ของครูมีส่วนกระตุ้นให้เด็กได้รับการพัฒนาทักษะทางด้านเขียนเพิ่มขึ้น ประกอบกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย แบบต่อเนื่องระยะเวลา 8 สัปดาห์ ทำให้เด็กเกิดพัฒนาการเขียนถึงขั้นที่ 5 คือขั้นสูงสุด และสอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญนันตพงษ์. (2545) ได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (Children as a Researcher) เป็นการสอนที่ผสมผสานวิธีการสอน การเรียน การประเมินผล และการแนะแนวให้ควบคุมกลั่นเป็นกระบวนการเดียวกันในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัย ซึ่งมีความหมายถึงการใช้ปัญญาทำให้เกิดปัญญา ซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ ความจริง ตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็นและความถนัดของตน ในการเรียนรู้เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้พร้อมกับแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไร มากน้อยเพียงใด จากแหล่งใดวิธีการอย่างไรจากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเกต จดจำ บันทึกข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้ไปสืบค้น และแสวงหาความรู้ต่อไป นับเป็นการเรียนรู้ที่เป็นไปโดยธรรมชาติ มีกระบวนการค้นหาความรู้ที่เชื่อถือได้เกิดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับ ขั้นตอนโดยเด็กได้เรียนรู้ ได้ค้นพบการแก้ปัญหา การตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ในสิ่งที่อยากรู้ อยากเห็นด้วยตนเอง ทั้งนี้ เมื่อเด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเองแล้ว เด็กสามารถนำมาเสนอโดยการวาดภาพขีดเขียนเป็นเรื่องราวได้ สัมพันธ์กัน ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้ เลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ ในขั้นนี้ครูให้เด็กทบทวนความรู้ เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็น สนทนา ชักถาม ให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกหัวข้อเรื่อง เช่น ครูวาดภาพและสนทนาเกี่ยวกับธรรมชาติเพื่อเป็นหัวเรื่องการเรียนรู้ แล้วให้เด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผ่าน การวาดภาพ ขีดเขียน โดยครูตั้งคำถามให้เด็กได้พูดแสดงความคิดเห็นออกมา “เด็กๆ คิดว่าอะไรบ้างที่เป็นสิ่งที่อยู่ในธรรมชาติรอบตัว” คำตอบของเด็กที่ได้มา คือ เมื่อครูให้เด็กออกมาเล่าสิ่งที่ตนเองประทับใจเมื่อมาโรงเรียน เด็กหลายคนเล่าประสบการณ์เรื่องผักบุ้งในแปลงเกษตรของพี่ประถมที่กำลังออกงาม ผักบุ้งสีเขียวมี 2 ใบ มีหลายต้นสีเขียว ที่บ้านมีผักบุ้งสีแดงสีขาว อยากรดน้ำผักบุ้งเหมือนพี่ เป็นต้น หลังจากนั้นครูก็สนใจให้เด็กสนทนา ชักถามเกี่ยวกับหัวเรื่องที่พูด

ออกมาและวาดภาพ ชัดเขียนสิ่งที่ตนเองสนใจ และเลือกหัวข้อที่สนใจอยากจะศึกษามากที่สุด คือเรื่อง ผักบุ้งเด็กๆ ช่วยกันตั้งชื่อหัวข้อที่จะศึกษาว่า ผักบุ้งไฟแดง เด็กก็จะได้มีส่วนร่วมและรู้ว่าสัปดาห์นี้จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอะไร

ขั้นที่ 2 กระบวนการเรียนรู้ สืบค้นข้อมูล ในขั้นนี้ครูกำหนดกระบวนการเรียนรู้ ศึกษาแหล่งเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าและผลงาน ครูได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ คือ การออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ทั้งนอกห้องเรียนและในห้องเรียน ก่อนที่จะพาเด็กไปศึกษาครูต้องสำรวจแหล่งเรียนรู้ก่อนเพื่อเตรียมตัวครูมีการตั้งคำถามกระตุ้นเพื่อให้เด็กสนใจศึกษาเรียนรู้ เด็กมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ เด็กสามารถเรียนรู้ด้วยตัวเองได้โดยประสาทสัมผัสทั้งห้า เป็นประสบการณ์ที่จำได้นาน ซึ่งเด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ผักบุ้งของจริง แผลงเกษตร มุมประสบการณ์ ภาพผักบุ้ง หนังสือนิทาน หนังสือภาพ บัตรคำ บัตรตัวอักษร ตัวเลข การปฏิบัติจริงการปลูกผักบุ้ง จากเมล็ดและราก การดูแลรดน้ำ การค้นคว้าเพิ่มเติมในลักษณะต่างๆ ซึ่งตรงตามทฤษฎีของ เพียเจต์ และบรูเนอร์ ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และการลงมือปฏิบัติจะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ จดจำสิ่งต่าง ๆ ไว้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับ สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2550: 56) ได้กล่าวไว้ว่า สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้เป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้รู้จักวาดภาพ ชัดเขียนเพื่อสื่อความหมาย และสอดคล้องกับหรรษา นิลวิเชียร (2535: 232-233) กล่าวถึงการเขียนของเด็กจะพัฒนาความสามารถในการเขียนจากขั้นง่าย ๆ ไปสู่ขั้นที่ซับซ้อนขึ้นทั้งนี้เพื่อแสดงออกถึงความประทับใจของตนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ หรือเพื่อสนองสิ่งบันเทิง เด็กต้องการประสบการณ์ การทำเครื่องหมาย การทดลองเขียนคำเขียนประโยค เพื่อจะได้เกิดการค้นพบว่าเครื่องหมายเหล่านั้นมีความหมาย และสอดคล้องกับ นิตยา ประพฤติกิจ (2539: 172) กล่าวว่า การเขียนของเด็กที่มีอายุน้อยกว่า 6 ปี เป็นการเขียนในลักษณะการจับปากกา ดินสอ หรือสีแล้วลากไปลากมาในกระดาษ และสามารถบอกได้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร พร้อมทั้งสามารถเชื่อมโยงเป็นเรื่องราวได้ และได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยการวาดภาพอย่างอิสระ และสามารถถ่ายทอดความคิดจินตนาการของตนเองอย่างเต็มที่ ในทำกิจกรรมทุกครั้งครูจะมีคำถามให้เด็กคิดและสื่อความหมายออกมาเป็นภาพและการขีดเขียนแบบบูรณาการคือ การวาดภาพชัดเขียน การเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ การเขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ การเขียนลอกเลียนแบบ และการเขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด เป็นการส่งเสริมให้เด็กฝึกความสามารถด้านการเขียนเพื่อสื่อความหมาย เพราะเด็กมีความคิดที่แตกต่างกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสิ่งที่ตนเองเห็นจากนั้นเด็กและครูร่วมกันระดมสมองสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2550:18) ซึ่งกล่าวไว้ว่า เด็กปฐมวัยจะมีการซึมซับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวได้อย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกันก็จะมีคามฝังใจกับประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับในวัยนี้ ดังนั้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กและ

ผู้รอบตัวเด็ก เช่น ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง ครู ครูพี่เลี้ยง ฯลฯ จึงมีส่วนในการนึกคิดศึกษาความรู้จากสื่อของจริง หนังสือ การทัศนศึกษา การวาดภาพสื่อความหมาย การปฏิบัติจริง การวาดภาพขีดชื่อสื่ออุปกรณ์ สิ่งต่างๆ ให้เด็กดูเป็นการกระตุ้นเด็กให้มีพัฒนาการด้านการเขียน แล้วให้เด็กวาดภาพขีดเขียนหลังจากเสร็จจากกิจกรรมแล้ว เด็กสนใจเป็นพิเศษ เด็กสามารถบอกความหมายสิ่งที่ขีดเขียนเพื่อสื่อความหมาย และอธิบายคำตอบได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ ละออ ชูติกร (2541: 41) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อเป็นสิ่งสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กมาก โดยเฉพาะในการจัดการเรียนการสอน สื่อเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับที่ครูจะใช้เพื่อช่วยให้การสอนเกิดผลแท้จริง

ขั้นที่ 3 เป็นการประเมินในการประเมินครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประเมินกลุ่มตัวอย่างจากการสังเกตพฤติกรรม เด็กมีพฤติกรรมกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ สนใจที่จะศึกษาค้นคว้า สังเกตจากการวาดภาพขีดเขียนเพื่อสื่อความหมาย การพูดคุยสนทนา ซึ่งสอดคล้องกับ สุธามา ไซติประดิษฐ์ (2547: 12-13) กล่าวถึงบทบาทครูในการช่วยให้เด็กเรียนรู้ด้วยการ ติดตามสังเกตเด็ก สะท้อนข้อมูลจากการสังเกต และประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยปรับเปลี่ยนบทบาทครูในฐานะผู้สอนมาเป็นผู้สังเกต และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ประเมินจากผลงานของเด็ก ชื่นชมผลงาน โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงผลงานของตนเองและเล่าเรื่องราวความรู้สึกเกี่ยวกับชิ้นงานของตนเองให้เพื่อนๆ และครูได้ชื่นชม ซึ่งสอดคล้องกับ เยาวพา เดชะคุปต์ (2522; อ้างอิงจาก Jiersild. 1922: 156-158) กล่าวว่าส่งเสริมสุนทรียภาพ เด็กจะรู้จักชื่นชมและมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งผู้ใหญ่ควรกระทำเป็นตัวอย่าง โดยการยอมรับและชื่นชมในผลงานของเด็ก เพราะการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นได้ขึ้นมา ทำให้ผู้ที่สร้างสรรค์พึงพอใจและมีความสุข เด็กจะเกิดความภูมิใจในความสามารถของตน มั่นใจในตนเอง ซึ่งมีผลไปถึงแบบแผน บุคลิกภาพ และความสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมของเด็ก

2. เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า เด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีความสามารถด้านการเขียนเปลี่ยนแปลงเพิ่มสูงขึ้นทั้งโดยรวมและรายด้าน ดังนี้

2.1 ความสามารถด้านการเขียนก่อนการทดลอง และหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ปรากฏว่าหลังการทดลอง เด็กมีความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ระหว่างการเรียนรู้มีโอกาสได้ พัฒนาความสามารถด้านการเขียน จากการร่วมกิจกรรมปฏิบัติจริง ได้พัฒนากล้ามเนื้อมือให้แข็งแรง จากการวาดภาพ ขีดเขียนขึ้นเอง หรือลอกเลียนแบบเพื่อสื่อความหมายกับครู และเพื่อน จึงทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการเขียนสูงขึ้น ในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ขั้นที่ 1 ขึ้นทบทวนความรู้ เลือกรหัสที่น่าสนใจ เด็กได้วาดภาพ ขีดเขียนแทนเขียน เพื่อสื่อความหมายสิ่งที่

ต้องการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัย ในขั้นนี้ เด็กมีการพูดคุยสนทนา ชักถาม ปฏิบัติจริง ค้นคว้า สังเกต วาดภาพ ขีดเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ การลอกเลียนแบบ การเขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด มีการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนทุกวัน ผ่าน กระบวนการเล่น การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน

2.2 ความสามารถในการเขียน ขีดเขียนแทนเขียน ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ แบบเด็กวิจัย ปรากฏว่าหลังการทดลอง เด็กมีความสามารถขั้นขีดเขียนแทนเขียนสูงขึ้น เนื่องจากว่าเด็ก ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ระหว่างการเรียนรู้มีโอกาสได้พูดคุย สนทนา ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้วาดภาพ ขีดเขียนแทนเขียน เพื่อสื่อความหมายในสิ่งที่ตนเองสนใจ ประกอบกับการ จัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ทั้ง 3 ขั้นตอน เด็กได้พัฒนาความสามารถด้านการเขียนจาก กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมตามความสนใจ ทำให้ได้พัฒนาความสามารถด้านการเขียนทุกวัน ตั้งแต่วันที่ 1 ถึงวันที่ 10 ในแต่ละหัวข้อที่เด็กเลือกและสนใจ

2.3 ความสามารถในการเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ ก่อนและหลังได้รับการ จัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ปรากฏว่าหลังการทดลองเด็กมีความสามารถเขียนตั้งชื่อผลงานด้วย สัญลักษณ์ต่างๆ สูงขึ้น เด็กสามารถบอกความหมายพร้อมเล่าเรื่องราวของสิ่งของที่ขีดเขียนได้สัมพันธ์ กัน เนื่องจากว่าเด็กได้ร่วมกิจกรรมการปฏิบัติจริงผ่านกระบวนการเรียนรู้ทำให้กล้าเนื้อแข็งแรง ประกอบกับการจัดประสบการณ์ตามลำดับขั้นและกระบวนการมีการพัฒนาความสามารถด้านการ เขียนจากการให้เด็กได้วาดภาพ ขีดเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยครูคอยกระตุ้นและให้ อธิบายในการสื่อความหมาย ทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในการสร้างผลงานด้วยความภาคภูมิใจ โดยการ ยึดหยุ่นเวลาตามความสนใจ

2.4 ความสามารถในการเขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ ก่อนและหลังได้รับการ จัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ปรากฏว่าหลังการทดลองเด็กมีความสามารถด้านการเขียนโดยไม่มีแบบ และกฎเกณฑ์ สูงขึ้น เด็กสามารถขีดเขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ได้เขียนพร้อมบอกความหมาย ของตัวอักษรที่ขีดเขียนพร้อมเล่าเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน เด็กมีการพัฒนาลำดับขั้นการเขียนตั้งแต่ง่าย ๆ ตามลำดับขั้นพัฒนาการเขียนเด็กปฐมวัย ประกอบกับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ทั้ง 3 ขั้นตอน เด็กได้พัฒนาความสามารถด้านการเขียนจากกระบวนการเรียนรู้ ทำให้ได้พัฒนาความสามารถด้าน การเขียนทุกวัน

2.5 ความสามารถในการเขียนโดยลอกเลียนแบบ ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ แบบเด็กนักวิจัย ปรากฏว่าหลังการทดลองเด็กมีความสามารถด้าน การเขียนโดยลอกเลียนแบบสูงขึ้น กว่าก่อนการทดลองที่เด็กไม่สามารถเขียนได้เลย หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ที่มี กระบวนการ 3 ขั้นตอน ทำให้เด็กสามารถเขียนลอกเลียนแบบจากครูจัดมุมประสบการณ์

สภาพแวดล้อม ให้เด็กสนใจและลอกเลียนแบบ โดยการพัฒนาการเขียนจากง่าย ๆ ก่อน ทำให้มีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ เพราะเด็กได้ร่วมกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้แบบปฏิบัติจริง ได้พัฒนากล้ามเนื้อมือ จากการวาดภาพ ชีตเขียน เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ บอกความหมายพร้อมเล่าเรื่องราวของสิ่งของที่ขีดเขียนได้ เขียนตัวอักษรได้ยังมีกลับหัวหันผิดทางบ้างบอกความหมายของตัวอักษรที่เขียนพร้อมเล่าเรื่องราวได้ และได้พัฒนาการเขียนด้วยการคัดลอกคำจากต้นแบบ บอกความหมายของตัวอักษรที่คัดลอกได้พร้อมเล่าเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน ในช่วงสัปดาห์ที่ 4-5 เด็กเริ่มมีความพร้อมมากขึ้น เพราะจัดอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.5 ความสามารถด้านการเขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ปรากฏว่าหลังการทดลอง เด็กมีความสามารถสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ที่เด็กไม่สามารถเขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาดได้เลย หลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยตามลำดับขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน เรียนรู้จากของจริง ของจำลอง จากภาพ การปฏิบัติจริง การทัศนศึกษา การสังเกต จากมุมประสบการณ์ สภาพแวดล้อม การค้นคว้าด้วยกระบวนการปฏิบัติจริงด้วยตนเอง การร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถ ทั้ง 3 ขั้นตอน เด็กได้ฝึกวาดภาพ ชีตเขียน เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ เขียนโดยลอกเลียนแบบ เขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด เพื่อสื่อความหมายในสิ่งที่ตนเองสนใจ เด็กได้พัฒนาความสามารถด้านการเขียนทุกวัน ในแต่ละหัวข้อ โดยเฉพาะขั้นสุดท้าย ขั้นที่ 3 การประเมินผล การเขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด เขียนตัวเลข ตัวอักษร ภาพวาดได้สูงขึ้นแต่ยังไม่สามารถเขียนเป็นคำได้เอง

ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสามารถส่งเสริมพัฒนาความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ทั้งโดยรวมและรายได้ สูงขึ้น

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ เด็กจะกระตือรือร้นในการคิดหาหัวข้อเมื่อครูตั้งคำถามให้ช่วยกันคิด ในการตั้งคำถามแต่ละครั้ง เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดก่อนที่จะตอบ เพราะเด็กบางคนต้องการเวลาคิด การตอบคำถามการแสดงความคิดเห็นของเด็ก ในช่วงสัปดาห์แรก เด็กจะไม่ค่อยกล้าแสดงออก ทั้งการตอบคำถาม การร่วมกิจกรรม การวาดภาพชีตเขียน เพื่อสื่อความหมาย ของเด็กจะเป็นไปในลักษณะตามๆ กัน เมื่อมีเด็กคนหนึ่งตอบขึ้นมา เด็กคนอื่นๆ จะตอบตามกัน เพื่อนวาดภาพอะไรจะเหมือนกันทั้งหมด ผู้วิจัยให้แรงเสริมด้วยการกล่าวคำชื่นชม ใช้คำพูดในเชิงบวกแก่เด็กที่กล้าตอบคำถามกล้าแสดงความคิดเห็น และให้เพื่อนแสดงความชื่นชมด้วยการปรบมือ และสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับเด็กในสัปดาห์ต่อ ๆ มา

เด็กเริ่มกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตอบคำถาม และสร้างผลงานตามความต้องการของตนเองมากขึ้น ซึ่งสังเกตได้จากความกระตือรือร้นในการคิด การแสดงความคิดเห็น และกล้านำเสนอผลงานของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้

2. การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ขั้นที่ 2 เด็กสามารถค้นคว้าคำตอบด้วยตนเอง รับรู้และเรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้า โดยครูให้อิสระในการค้นคว้า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยแบบบูรณาการกิจกรรม เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้าเองไม่วางกฎเกณฑ์ในการเลือกกิจกรรมหรือแสดงผลงาน โดยอยู่ภายใต้การดูแลของครู ทำให้เด็กเรียนรู้อย่างเต็มที่และแสดงความคิดเห็นถ่ายทอดการเรียนรู้ออกมาเป็นผลงานจากการวาด การเขียน การปั้น การพิมพ์ภาพได้ดี และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีการยืดหยุ่นทุกกิจกรรม เพราะเด็กไม่สามารถทำตามที่เรากำหนดได้ทุกครั้งเสมอไป และในบางกิจกรรมเด็กต้องการเวลามาก น้อย แตกต่างกัน เช่น การประกอบอาหาร การปฏิบัติจริง การดอกไม้ ปลูกผักบุ้ง ปลูกกล้วย เราไม่ควรกำหนดให้ตามครูผู้สอนเสมอไป ในบางครั้งเด็กก็ต้องการความเป็นตัวของตนเอง อยากแสดงออกความเป็นตัวของตนเอง เด็กมีความสนุกสนานและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ สังเกตได้จากเมื่อเสร็จสิ้นการทำกิจกรรมเด็กจะถามถึงกิจกรรมในครั้งต่อไป ทั้งนี้เพราะกิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดหาคำตอบด้วยตนเอง จึงทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และร่วมกิจกรรมอย่างสนุกสนาน

3. การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ขั้นที่ 3 การประเมินผลด้วยกิจกรรม ให้เด็กคิดออกแบบกิจกรรมของตนเอง ตามต้องการ เช่น การเล่นเกม เล่นตามมุมประสบการณ์ การฉีกปะ การเล่นสีน้ำ การวาดภาพขีดเขียน การปั้นดินน้ำมัน พิมพ์ภาพ การทัศนศึกษา การร่วมกิจกรรม การแสดงผลงาน เราไม่ควรกำหนดให้ตามครูผู้สอนเสมอไป ในบางครั้งเด็กก็ต้องการความเป็นตัวของตนเอง อยากแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง เด็กมีความสนุกสนานและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ สังเกตได้จากเมื่อเสร็จสิ้นการทำกิจกรรมเด็กจะถามถึงกิจกรรมในครั้งต่อไป ทั้งนี้เพราะกิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดหาคำตอบด้วยตนเอง จึงทำให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และร่วมกิจกรรมอย่างสนุกสนาน ผลงานที่เด็กถ่ายทอดจากการเรียนรู้จากแบบเด็กนักวิจัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การปลูกดอกไม้จากเมล็ด จากดอกแห้ง จากลำต้น การปลูกผักบุ้งจากเมล็ด จากลำต้นหรือรากของผักบุ้งและใบค้อยๆ แตกขึ้นมา การให้อาหารปลา การทำปลาทุย้า การรับประทานปลา การประเมินผล ประเมินการเรียนรู้ด้วยการวาดภาพ ขีดเขียน ด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ การลอกเลียนแบบจากภาพ บัตรคำ บัตรตัวอักษร ตัวเลข หรือจากการเขียนของครู การปั้นดินน้ำมัน จากเรื่องราวที่ได้ศึกษาค้นคว้า เป็นกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนครูสามารถนำผลงานการวาดภาพขีดเขียนนำมาสร้างเป็นเรื่องราวในแต่ละเรื่องได้ และให้เด็กได้ศึกษาเรียนรู้ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ก่อนนำไปควรทำการศึกษาหลักการ และขั้นตอน การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ซึ่งมี 3 ขั้นตอน คือขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ ขั้นที่ 2 เด็กสามารถค้นคว้าคำตอบด้วยตนเอง และขั้นที่ 3 การประเมินผล ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ เพื่อให้นำไปใช้ได้ถูกต้องและพัฒนากการเรียนรู้ การสอนแก่เด็กปฐมวัยต่อไป

2. ในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียน ครูกระตุ้นให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อมือมากที่สุด จากการสร้างผลงานด้วยความสนุกสนาน ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กในการวาดภาพ ชัดเขียนให้ชัดเจน หรือมีกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการวาดภาพ มีการขีดเขียนเพื่อกระตุ้นให้เด็กพัฒนาความสามารถด้านการเขียน ครูไม่ควรเร่งให้เด็กเขียนตัวอักษร ตัวเลขที่ยาก และเด็กไม่คุ้นเคย เพราะเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันหรือบางครั้งเด็กยังปรับตัวไม่ทันกลัมนื้เองก็ยังไม่แข็งแรง ครูจึงควรใช้เวลาเด็กได้พัฒนาความสามารถอย่างสนุกสนาน เพื่อให้เด็กรู้สึกไว้วางใจและเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง

3. ในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียน จากการวิจัยครั้งนี้ ครูสามารถปรับเปลี่ยนหรือยืดหยุ่นกิจกรรมแบบบูรณาการตามความต้องการที่จะเรียนรู้ของเด็ก และสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่สอดคล้องกับพัฒนาการและ ความต้องการของเด็ก เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความสามารถด้านการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ครูควรกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้ อยากค้นคว้า ต้องการสื่อความหมายออกมาเป็นผลงานในด้านต่างๆ เช่น การวาด การปั้น การขยำ การพับ การฉีก การขีดเขียน

5. ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ครูควรสังเกตดูความสนใจของเด็ก จะได้นำความสนใจของเด็กมาจัดกิจกรรมเพื่อให้สืบค้นและสร้างผลงานจากการเรียนรู้ต่อไป

6. สนับสนุนให้เด็กได้เกิดการคิดจินตนาการ ชัดเขียนสื่อความหมายออกมาเป็นภาพ สัญลักษณ์ ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อตอบปัญหาที่เด็กสนใจ สรุปให้เด็กเกิดความคิดรวบยอด

7. ครูไม่ควรจำกัดหรือกำหนดเวลาในการให้เด็กศึกษาค้นคว้า ควรยืดหยุ่นให้เด็กศึกษาค้นคว้าตามความต้องการของเด็ก เพราะในการให้อิสระ เวลา ในการศึกษาค้นคว้า และการทำกิจกรรมตามความสนใจ เด็กสามารถคิดและแสดงออกมาอย่างเต็มที่ เรียนรู้ได้ดี

8. หากิจกรรมใหม่ๆ ที่พัฒนาความสามารถด้านการเขียน หรือการเรียนรู้ของเด็กไว้สำรองเพื่อกระตุ้นความสนใจและการพัฒนาเด็กให้ตรงวัตถุประสงค์ เพราะเด็กชอบทำสิ่งที่แปลกใหม่ ไม่ชอบกิจกรรมซ้ำๆ ที่เหมือนกันทุกวัน เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้สั้นไหวไม่ติดขัดเกิดการพัฒนาทักษะความสามารถกระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและวิจัยผลของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่ส่งผลต่อความสามารถด้านการเขียน
2. ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัย ที่มีต่อการพัฒนาในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ด้านพฤติกรรมทางสังคมการมีระเบียบ วินัย
3. ควรมีการศึกษา ติดตามการเปลี่ยนแปลง ด้วยวิธีการ Time Series โดยดูแต่ละด้านของความสามารถด้านการเขียน ด้านที่มีการเปลี่ยนแปลงน้อยให้มีการปรับกิจกรรมที่จะส่งเสริมด้านนั้นให้เข้มข้นขึ้น
4. ควรมีการจัดการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้
5. ควรมีการศึกษาทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียน และผู้ปกครองในระดับการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัย
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กรักวิจัย ครูควรบูรณาการกิจกรรมตามความสนใจของเด็กปฐมวัย และสนองความต้องการในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เช่น ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ บูรณาการกิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมตามมุมหนังสือ หรือกิจกรรมที่มีส่วนในการพัฒนาความสามารถของเด็กปฐมวัย ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2539). *แนวการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540). *หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3-6 ปี)*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540). *พัฒนาการของเด็กระดับก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: เอกสารหมายเลข 9 ประกอบการประชุมเรื่อง “การพัฒนาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา”
- _____. (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กรวิภา สรรพกิจจานง. (2535). *ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบชี้นำและแบบอิสระ*. ปรินญานิพนธ์ กศม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรรณิการ์ พวงเกษม. (2536). *การสอนเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- กาญจนา สองแสน. (2551). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานิพนธ์ กศม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน: 3-5 ขวบ*. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.
- _____. (2545). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เอดิสันเพรสโปรดักส์.
- _____. (2547). *กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. เอดิสัน เพรสโปรดักส์.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน. (2541) *แนวทางการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา พุทธศักราช 2536 พิมพ์ครั้งที่ 3* กรุงเทพฯ: กองวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2541). *คู่มือการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จินตนา สุทธิจินดา. (2532). *การพัฒนาทางภาษาด้านชนิดและสัดส่วนของคำของเด็กก่อนวัยเรียน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- จุฑา สุขใส. (2545). ผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายที่มีต่อพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑารัตน์ อินุพัฒน์. (2543). พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2532). เอกสารประกอบการศึกษาวิชา ปว.541การศึกษาผู้ปกครอง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2536). มาเข้าใจการพัฒนาภาษาแบบธรรมชาติสำหรับเด็กปฐมวัย. เสนอที่โรงเรียนเกษมพิทยา วันที่ 30 ธันวาคม. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2537). แนวการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาตามแนวการสอนภาษาโดยส่วนรวม. เสนอที่โรงเรียนอนุบาลหุ่น้อย. วันที่ 18 ธันวาคม. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ กิณาวาส. (2526). การศึกษาเด็กโครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. พิษณุโลก: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- ชยุดา พยุงวงษ์. (2551). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน ศาสตราภกร. (2537). การวัดและการประเมินพัฒนาการและความพร้อมของเด็กปฐมวัย. ในประมวลสาระชุดวิชาการหลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 5-8. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทศนา เขมมณี. (2535). หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย. กรุงเทพฯ: หน่วยปฏิบัติการวิจัยศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา เขมมณีและวารี ธีระจิตร. (2535). หนูน้อยน่ารัก. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- ทศนา เขมมณีและคณะ. (2536). หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: หน่วยปฏิบัติการวิจัยศึกษาปฐมวัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิติลดา พิไลกุล. (2551). ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ทวีศักดิ์ ชุบุบ. (2546). ผลการให้ประสบการณ์ส่งเสริมความสามารถทางภาษาที่มีต่อทักษะทางสังคมและความสามารถทางภาษาของนักเรียนอนุบาล. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรบุษย์ เขยกลินเทศ. (2549). ผลของการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2539). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- _____. (2540). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- นฤมล ฉะบะแหลม. (2545). การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เนื่อน้อง สันบุญ. (2541). ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่นนิทาน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นงเยาว์ คลิกลาย. (2543). ความสามารถด้านการฟังและพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นฤมล กรกระโทก. (2550). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเข้าใจคำศัพท์ของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นภดล จันทรพิบูล. (2531). การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- บังอร จำปา. (ม.ป.ป.). เอกสารหมายเลข 4 รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการสรุปกิจกรรมในวงกลมโดยใช้เทคนิคการสร้างมุดเล่มใหญ่. (สำนักงานการประถมศึกษา อ.เมือง จ.ตรัง)
- เบญจา แสงมะลิ. (2545). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: บริษัทเมธีทิส จำกัด.
- เบญจา คำมะสอน. (2544). ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การพูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่องโดยใช้ภาพประกอบ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- บุญเชิด ภิญโญนันต์พงษ์. (2524). *การวัดและการประเมินผลการศึกษา: ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- _____. (2526). *การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2545). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องการวัดประเมินการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญยงค์ เกตเทศ. (2524). *เขียนไทย*. กอปรสิทธิ์: จินตทัศน์การพิมพ์.
- บุษบง ต้นติวงศ์. (2535). “นวัตกรรมการสอนภาษากับธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย” ในเอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องมิติใหม่การสอนเด็กปฐมวัย กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2536). *นวัตกรรมการสอนภาษากับธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2538). *นวัตกรรมการสอนภาษากับธรรมชาติในการอ่านเขียนของเด็กปฐมวัย*. ในเทคนิคและวิธีการสอนระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยลักษณ์ อัครรัตน์. (2547). *การเรียนสองภาษาของเด็กปฐมวัย*. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 8(2): 15-21.
- ประไพ แสงดา. (2544). *ผลของการจัดกิจกรรมการเล่นไม่จับเรื่องที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2519). *หลักการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 20 กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- ผกาศรี เย็นบุตร. (2526). *ทักษะภาษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. บางเขน
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2540). *โครงการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. วารสารการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เอดิสิเนอเพรสโปรดักส์ จำกัด.
- _____. (2541). “การจัดการอนุบาลศึกษาและการประเมินผล” ในเอกสารการประชุมสัมมนา การปฏิรูปการเรียนการสอน ระดับก่อนประถมศึกษา. สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พูนสุข สุขเสริม. (2551). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานิพนธ์ กศม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- พูนสุข บุญยสวัสดิ์. (2532). *เมื่อหนูน้อยหัดเขียน*. กรุงเทพฯ: แพลนพับลิชชิง.
- พรพรรณ ราไพโรจน์พงศ์. (2550). *ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์*
การวาดภาพการพิมพ์ภาพ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรพรรณ เหลืองสุวรรณ และคณะ. (2537). *การจัดกิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อพัฒนาการ*
เรียนรู้ด้านภาษา และการพูดสำหรับเด็กปฐมวัย. ในปฐมวัยศึกษา: กิจกรรมและสื่อการสอน
เพื่อฝึกทักษะพัฒนาการและการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2535). *การเล่นของเด็ก*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2524). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอพี กราฟฟิกส์ ดีไซน์.
- _____. (2528). *กิจกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- _____. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอพีกราฟฟิกส์ดีไซน์.
- _____. (2543, มกราคม) *วารสารการศึกษาปฐมวัย*, สาขาการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ:
โอเดียนสโตร์. 4 (1) : 11-12.
- ยุทธ ไกรวรรณ. (2545). *พื้นฐานการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ราศรี ทองสวัสดิ์ และคนอื่นๆ. (2527). *การจัดประสบการณ์เพื่อฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย*.
เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับปฐมวัยศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สมิต.
- _____. (2529). *แนวคิดในการเตรียมความพร้อม*. รักลูก. 103-104.
- รักตวรรณ ศิริภาพร. (2532). *ความสามารถในการรับรู้และเข้าใจทักษะของผู้อื่นของเด็กปฐมวัย*
ที่ได้เล่นกิจกรรมเล่นเพื่อคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- รัญจน ประโมจน์. (2544). *ผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพที่มี*
ความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่งนภา วุฒิ. (2543). *ผลของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปริศนาคำทาย*
ทั่วไปที่มีต่อความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5.

กรุงเทพฯ: แปลน พับลิชชิง.

วรรณิ์ โสมประยูร. (2537). *การสอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ:

ไทยวัฒนาพานิช.

วิณี เติตติวงศ์. (2537). *การศึกษาเด็ก*. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองการพิมพ์.

วรรณภา หารชุมพล. (2530). *การฟังเข้าใจภาษาของเด็กไทยอายุระหว่าง 5 ปีถึง 6 ปี 11 เดือน*

ใน เขต กทม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

วิรุณ ตั้งเจริญ. (2526). *การสร้างเสริมลักษณะนิสัยเด็กปฐมวัยด้วยศิลปะ*. เอกสารการสอนชุด

วิชาการเสริมลักษณะนิสัยเด็กปฐมวัย. หน่วยที่ 1-7 กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมาธิราช.

วรานันท์ มนเพ่งพินิจ. (2547). *การศึกษาการเล่นของเด็กตอนต้นชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 ในจังหวัด*

นครปฐม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศิริลักษณ์ วุฒิสรรพ์. (2551). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อทักษะพื้นฐานทาง*

คณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศรียา นิยมธรรม. (2539). *การเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์

ต้นอ่อนแถมมี.

ศรียา ประภัสสร นิยมธรรม. (ม.ม.ป.). *พัฒนาการทางภาษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. (2541). *พัฒนาการทางภาษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2519). *จิตวิทยาฝ่ายภาษา*. กรุงเทพฯ: แพรวิทย.

สนธิ ฉิมเล็ก. (2540). *พฤติกรรมการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. พิษณุโลก:

ฝ่ายเอกสารตำรา สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.

สนธิ ตั้งทวี. (2529). *การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.

สายชน วงสานน. (2547). *ผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรม*

ทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาทางพฤติกรรม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- สิริมา ภิญโญอนันต์พงษ์. (2547). *แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ: แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา*. (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: ศูนย์การพิมพ์ดวงกมล.
- _____. (2547). *การวัดและการประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2545). *การพัฒนาโครงการเด็กนักร้องและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ (ปีที่ 1.)* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2550). *การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สถิรนนท์ อยู่คงแก้ว. (2541). *ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสรุปกิจกรรมในวงกลม โดยใช้เทคนิคการสร้างสมุดเล่มใหญ่*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริพรรณ ตันติรัตน์ไพศาล. (2545). *ศิลป์สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2531). *แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล ปีที่ 2*. กรุงเทพฯ: กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2537). *แนวการจัดประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา พุทธศักราช 2536*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: กองวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สุนนา พานิช. (2531). *การเตรียมความพร้อมเด็กเล็ก*. ราชบุรี: โรงเรียนชุมชนเมืองราชบุรี.
- สุชา จันทรเฒ. (2538). *จิตวิทยาเด็ก*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. (2534). *การศึกษาเด็ก*. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- หรรษา นิลวิเชียรและพรรณรัตน์ เก้าธรรมสาร. (2534). *ลักษณะการเขียนที่ปรากฏในเด็กเล็ก*. รายงานการวิจัยคณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิต: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- _____. (2535). *ปฐมวัยศึกษา: หลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- _____. (2535 ก. 7 – 23 เมษายน - พฤษภาคม). *"การสอนเขียนแก่เด็กปฐมวัย"* ในสารพัฒนาหลักสูตร. 11(110) : 8.
- อนงค์ วรพันธ์. (2546). *พัฒนาการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบการทำสมุดเล่มเล็ก*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อภิสิริ จรัญชนนเพท. (2529.เมษายน). *"แนวคิดในการเตรียมความพร้อม" รักรู้. 4 (1):101-106.*

- อารี สันหนวี. (2535). *นวัตกรรมปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.
 พิษณุโลก: โรงพิมพ์พิมพ์มณเฑศ.
- _____. (2550). *ทฤษฎีการเรียนรู้ของสมองสำหรับพ่อแม่ครูและผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส บัค 2550.
- อริยาพร คงนาง. (2542). *แนวโน้มและการเปลี่ยนแปลงขั้นพัฒนาการเขียนของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการฝึกเขียนแบบปฏิบัติการ*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- อำพร ศรีห์ญ. (2540). *ความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- อุทัย ดั่งใหญ่. (2549). *ผลของการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามแนวภาษาศาสตร์ธรรมชาติที่มีต่อพัฒนาการด้านการเขียนและความสนใจในการเขียนของเด็กปฐมวัย*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เอกสารประกอบการจัดโครงการประชุมสัมมนาปฏิบัติการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. (2550). *การศึกษาปฐมวัย ร้อยดวงใจถวายในหลวง*. สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Arapoff, N. (1967,june). *Writing: A thinking Process*, Tesol Quarterly.1 (5) :119 -120
- Blood, R.W. (1996). *What 's in a name ? The role of name writing in children's Literacy acquisition*. University of Virginia. 153
- Brewe,J. A. (1995). *Introduction to Early Childhood Education: Preschool through Primary grades*. United States of America: A Simon and Schuster.
- Cress, S.W. (1989). "*Journal Writing in Kindergarten (Writing)*" Dissertation Abstract
- Hildreath, G (1950). *Readiness for School Beginner*. New York: World Book.
- John, W.S. :& Mary , J,S, (1995) *Language Arts in Early Childhood classroom United States of America*: Wads Worth
- Mccrimon, P.M. : & James , M, (1978) *Writing with a purpose Shorted Boston*: Houghton Mifflin.
- Morrow. Lesley Monde. (1993). *Literacy Development in the early Year :Helping Children Read and write*. United States of America: A Division of Simon and Schuster. Lnc.

Piajet,J. (1952). *Play Dreams and limitation in Childhood*. New York: W.W. Narton
& Company, Inc

Piajet,J. (1952). *The Language and Thought of the child translated by Majorie
Gabin*. London: Rout ledge & Keg an Paul Ltd

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- คู่มือเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถด้านการเขียน
- เกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน
- แบบบันทึกการให้คะแนนงานเขียนของเด็กปฐมวัย

คู่มือการใช้เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถด้านการเขียน

คำชี้แจง

1. ความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่นำมาประเมินให้คะแนน 0-3 คะแนนแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่
 - 1.1 ขีดเขียนแทนเขียน
 - 1.2 เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ
 - 1.3 เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์
 - 1.4 เขียนโดยลอกเลียนแบบ
 - 1.5 เขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด
2. กฎเกณฑ์การให้คะแนนงานเขียน นำมาประเมินความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย โดยการเก็บชิ้นงานของเด็กที่ทำวันสุดท้ายของการเรียนรู้มาประเมินให้คะแนนเป็นเวลา 8 สัปดาห์ โดยการประเมินวันแรก และวันสุดท้ายของหน่วยการเรียนรู้

การให้คะแนน

ผู้วิจัยเป็นผู้ประเมินผลงานความสามารถด้านการเขียนของเด็ก โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน พัฒนาการด้านการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยตนเอง โดยการทำดังนี้ เมื่อนำชิ้นงานของเด็กมาประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนน พัฒนาการด้านการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ถ้าพบว่างานเขียนของเด็กอยู่ในระดับใด ผู้วิจัยเขียนคะแนนลงในชิ้นงาน

คำอธิบายการให้คะแนนความสามารถด้านการเขียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถด้านการเขียน

พัฒนาการด้านการเขียน	ระดับคะแนน
1. ขีดเขียนแทนเขียน	
1.1 เขียนเส้นที่แตกต่างกัน บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนพร้อมเล่าเรื่องราวของสิ่งที่ขีดเขียนได้สัมพันธ์กัน	3
1.2 เขียนเส้นที่แตกต่างกัน บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนได้	2
1.3 เขียนเส้นที่แตกต่างกัน แต่ไม่สามารถบอกหรือเล่าเรื่องราวสิ่งที่ขีดเขียนได้	1
1.4 ไม่สามารถขีดเขียนหรือเล่าเรื่องราวลงในแผ่นงาน	0

พัฒนาการด้านการเขียน	ระดับคะแนน
2. เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ 2.1 เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ บอกความหมายพร้อมเล่าเรื่องราวของสิ่งที่ขีดเขียนได้สัมพันธ์กัน 3 2.2 เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ บอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้ 2 2.3 เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ แต่ไม่สามารถบอกหรือเล่าเรื่องราวของสิ่งที่เขียนได้ 1 2.4 ไม่สามารถเขียนตั้งชื่อผลงานและเขียนสัญลักษณ์ลงในแผ่นงานได้ 0	
3. เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ 3.1 เขียนตัวอักษรไม่สัมพันธ์กับเสียงที่ต้องการบันทึก แต่บอกความหมายของตัวอักษรที่ขีดเขียนพร้อมเล่าเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน 3 3.2 เขียนตัวอักษรไม่สัมพันธ์กับเสียงของคำที่ต้องการบันทึก แต่บอกความหมายของตัวอักษรที่ขีดเขียนได้ 2 3.3 เขียนตัวอักษรที่ไม่สัมพันธ์กับเสียงของคำที่ต้องการบันทึกและไม่สามารถบอกหรือเล่าเรื่องราวสิ่งที่เขียนได้ 1 3.4 ไม่สามารถเขียนตัวอักษรและเรื่องราวได้ 0	
4. เขียนโดยลอกเลียนแบบ 4.1 เขียนด้วยการคัดลอกคำจากต้นแบบ บอกความหมายของตัวอักษรที่คัดลอกได้พร้อมเล่าเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน 3 4.2 เขียนด้วยการคัดลอกคำจากต้นแบบ และบอกความหมายของตัวอักษรที่เขียนได้ 2 4.3 เขียนด้วยการคัดลอกคำจากต้นแบบ แต่ไม่สามารถบอกหรือเล่าเรื่องราวสิ่งที่เขียนได้ 1 4.4 ไม่สามารถคัดลอกคำจากต้นแบบ บอกความหมายหรือเรื่องราวไม่ได้ 0	
5. เขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด 5.1 เขียนเป็นภาพและสัญลักษณ์ บอกความหมายของตัวอักษรและภาพพร้อมเล่าเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน 3 5.2 เขียนเป็นภาพและสัญลักษณ์ ที่ไม่สัมพันธ์กับเสียงของคำที่ต้องการบันทึกแต่บอกความหมายของตัวอักษรที่เขียนได้ 2 5.3 เขียนตัวอักษรไม่สัมพันธ์กับภาพ และบอกความหมายได้ 1 5.4 ไม่สามารถเขียนตัวอักษรและบอกความหมายไม่ได้ 0	

แบบบันทึกเกณฑ์ความสามารถด้านการเขียน

เด็กชาย/เด็กหญิง

ชั้นอนุบาลปีที่เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.อายุ.....เลขที่.....

ผู้ตรวจให้คะแนนงานเขียน.....

พัฒนาการด้านการเขียน	คะแนน			
	3	2	1	0
1. ขีดเขียนแทนเขียน 1.1 เขียนเส้นที่แตกต่างกัน บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนพร้อมเล่าเรื่องราวของสิ่งของที่ขีดเขียนได้สัมพันธ์กัน 1.2 เขียนเส้นที่แตกต่างกัน บอกความหมายของสิ่งที่ขีดเขียนได้ 1.3 เขียนเส้นที่แตกต่างกัน แต่ไม่สามารถบอกหรือเล่าเรื่องราวสิ่งที่ขีดเขียนได้ 1.4 ไม่สามารถขีดเขียนหรือเล่าเรื่องราวลงในแผ่นงาน				
2. เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ 2.1 เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ บอกความหมายพร้อมเล่าเรื่องราวของสิ่งของที่ขีดเขียนได้สัมพันธ์กัน 2.2 เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ บอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้ 2.3 เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ แต่ไม่สามารถบอกหรือเล่าเรื่องราวของสิ่งที่เขียนได้ 2.4 ไม่สามารถเขียนตั้งชื่อผลงานและเขียนสัญลักษณ์ลงในแผ่นงานได้				
3. เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ 3.1 เขียนตัวอักษรไม่สัมพันธ์กับเสียงที่ต้องการบันทึก แต่บอกความหมายของตัวอักษรที่ขีดเขียนพร้อมเล่าเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน 3.2 เขียนตัวอักษรไม่สัมพันธ์กับเสียงของคำที่ต้องการบันทึก แต่บอกความหมายของตัวอักษรที่ขีดเขียนได้ 3.3 เขียนตัวอักษรที่ไม่สัมพันธ์กับเสียงของคำที่ต้องการบันทึกและไม่สามารถบอกหรือเล่าเรื่องราวสิ่งที่เขียนได้ 3.4 ไม่สามารถเขียนตัวอักษรและเรื่องราวได้				

พัฒนาการด้านการเขียน	คะแนน			
	3	2	1	0
4. เขียนโดยลอกเลียนแบบ 4.1 เขียนด้วยการคัดลอกคำจากต้นแบบ บอกความหมายของตัวอักษรที่คัดลอกได้พร้อมเล่าเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน 4.2 เขียนด้วยการคัดลอกคำจากต้นแบบ และบอกความหมายของตัวอักษรที่เขียนได้ 4.3 เขียนด้วยการคัดลอกคำจากต้นแบบ แต่ไม่สามารถบอกความหมายของตัวอักษรที่เขียนได้ 4.4 ไม่สามารถคัดลอกคำจากต้นแบบ บอกความหมายหรือเรื่องราวไม่ได้				
5. เขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด 5.1 เขียนเป็นภาพและสัญลักษณ์ บอกความหมายของตัวอักษรและภาพพร้อมเล่าเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน 5.2 เขียนเป็นภาพและสัญลักษณ์ ที่ไม่สัมพันธ์กันกับเสียงของคำที่ต้องการบันทึกแต่บอกความหมายของตัวอักษรที่เขียนได้ 5.3 เขียนตัวอักษรไม่สัมพันธ์กับภาพ และบอกความหมายได้ 5.4 ไม่สามารถเขียนตัวอักษรและบอกความหมายไม่ได้				

ภาพผลงานความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย

พ่อหนูซื้อดอกไม้มาปลูกที่บ้าน

แม่หนูชอบปลูกดอกไม้ที่บ้าน

หนูไปเก็บผักบุ้งมาผัดกินในห้องอนุบาล 1

หนูกำลังผัดผักบุ้งในห้อง กินกับเพื่อนๆ

การวาดภาพและเขียนแบบไม่มีกฎเกณฑ์

ภาคผนวก ข

- คู่มือการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
- ตัวอย่างการศึกษาค้นคว้าหาความรู้
- แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

คู่มือการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ความเป็นมา

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ไว้ดังนี้ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นรูปแบบการสอนที่ได้พัฒนาขึ้นในโครงการพัฒนาเด็กนักวิจัยสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการส่งเสริมพัฒนาครูผู้สอนให้ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง อันเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สนองตอบต่อ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่มุ่งเน้นให้ครูผู้สอนส่งเสริมให้เด็ก มีความรู้ความสามารถสูงสุด เป็นคนดี และมีความสุข ตามธรรมชาติและศักยภาพของผู้เรียน โดยยึดหลักการว่าทุกคนมีความสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ และพัฒนาเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้อย่างสมดุลกัน การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ได้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น พัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพของตนเอง

หลักการและเหตุผล

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545) ได้กล่าวว่า การพัฒนาความสามารถด้านการเขียน จะสร้างให้เด็กเกิดการเรียนรู้จาก การเรียนรู้ การขีดเขียนตามความจินตนาการ ความสนใจอย่างมีเหตุผล กล้าคิดกล้าแสดงออกมาเป็นผลงานอย่างภาคภูมิใจการส่งเสริมทักษะการเขียนในเด็กปฐมวัยนั้น เด็กควรเรียนรู้ทักษะการเขียนอย่างมีความสุขและสนุกสนาน เป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติ จึงจะเกิดผลดี การส่งเสริมทักษะการเขียน จึงต้องคำนึงถึงการสอนภาษาให้กับเด็กควรสอนให้ง่ายตามธรรมชาติของการเจริญเติบโต เด็กในวัย 2-7 ปี เป็นวัยที่มีการพัฒนาเด็กจะต้องเรียนรู้ว่าเพียงแต่ขีด เขียนเป็นเส้น เด็กต้องเรียนรู้การขีดเขียนขึ้นลงจากซ้ายไปขวา และการเขียนวงกลมถ้าหากเด็กมีโอกาสขีดเขียน และทักษะการขีดเขียนเป็นขั้นตอนพัฒนาการที่สำคัญของขั้นพัฒนาการทางภาษาของเด็ก เพราะเด็กได้แสดงความคิดสะท้อนออกมาในรูปของการขีดเขียนจนถึงขั้นที่เขียนเป็นตัวหนังสือ

ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มาดำเนินกิจกรรมให้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเนื้อหาสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ความจริงตามความสนใจ ความอยากรู้อยากเห็นและความถนัดของตนเอง เพื่อให้เด็กเกิดทักษะกระบวนการ พัฒนาความสามารถด้านการเขียนและสามารถเขียนได้เหมาะสมตามวัยและวุฒิภาวะ

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยในการ ชีตเขียนแทนเขียน เขียนตั้งชื่อ ผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ เขียนโดยลอกเลียนแบบ เขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด โดยให้เด็กได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เลือกประเด็นที่ตนเองสนใจ ศึกษาความรู้ด้วยตนเอง และจากกิจกรรมที่ครูจัดให้เด็กศึกษาหาความรู้ โดยเน้นให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข ให้อิสระเด็กในการเรียนรู้ การวาดภาพ ชีตเขียน การปั้น การพับ การฉีก การตัดกระดาษ และการสื่อความหมายออกมาเป็นภาพและตัวอักษร

หลักการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สิริมา ภิญโญนันต์พงษ์. (2545) ได้กล่าวถึง หลักการการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไว้ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือศึกษาค้นคว้าหาคำตอบสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเองตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็น จึงเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นสำคัญและได้ลงมือปฏิบัติจริง
2. เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความถนัดของนักเรียนทุกด้าน
3. สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ อาทิในห้องทดลอง ห้องสมุด ภาควิชา สวนสัตว์ สวนพืช เป็นต้น
4. กำหนดแหล่งเรียนรู้ควรเป็นแหล่งเรียนรู้ในบริเวณโรงเรียน ใกล้บริเวณโรงเรียน ตลอดจนสถานที่สำคัญในจังหวัด หรือสิ่งที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาในท้องถิ่น
5. นักเรียนสามารถศึกษา ชักถาม จากบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนที่เป็นผู้รู้ในสาขาวิชา
6. ใช้เป็นกิจกรรมการประเมินที่สะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับการสอนอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ในการประเมิน ได้รับการประเมินในสิ่งที่ผู้เรียนและสามารถทำได้ ถือว่าเป็นการประเมิน ผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
7. ครูสามารถวิเคราะห์กิจกรรมระหว่างการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน ชักถามและตอบคำถาม ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ถือว่าเป็นกระบวนการที่รู้จักเด็กและสามารถแนะนำผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้สูงสุด

บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

1. ครูต้องมีหลักการและแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยให้เด็กปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้

2. ในการสอนครูต้องเตรียมการเรียนการสอนล่วงหน้า ในด้านการศึกษาแหล่งเรียนรู้ให้กับเด็ก เนื้อหาความรู้ในเรื่องที่เด็กจะศึกษา รวมทั้งบริบทต่างๆ ที่จะเอื้อครูในการสอนในเรื่องที่เด็กอยากเรียนรู้

3. ครูควรใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการ 1) มีการวางแผนสำรวจใช้แหล่งข้อมูลที่อยู่ใกล้ตัว – ไกลตัว เชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิตจริง และภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) ให้เด็กได้ลงมือศึกษา ค้นคว้า แสวงหาความรู้ ความจริงด้วยตนเอง 3) เด็กสามารถศึกษา ชักถามจากบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลในชุมชนได้ 4) ใช้วิธีการสอนที่มีการประเมินที่สะท้อนการเรียนรู้ของเด็กควบคู่กับการสอนอย่างต่อเนื่อง 5) เน้นกระบวนการกลุ่ม ทำให้เด็กมีทักษะในการทำงานโดยปรึกษาพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยเหลือกัน

4. ในการจัดกิจกรรม ครูต้องเตรียมกิจกรรมที่หลากหลาย การสอนไม่ควรวางกฎเกณฑ์หรือระเบียบแบบแผน ควรสร้างบรรยากาศเป็นไปอย่างธรรมชาติ ให้มากที่สุด สร้างความอบอุ่นใจ หลีกเลี่ยงการใช้คำสั่งโดยไม่จำเป็น

5. ขณะสอนครูส่งเสริมให้เด็กแสดงความสนใจในเรื่องที่อยากรู้อยากเห็น ใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น ให้โอกาสเด็กในการดำเนินการศึกษาค้นหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายใต้การดูแลช่วยเหลือแนะนำของครู

6. สร้างบรรยากาศทุกขณะและทุกกิจกรรม ให้เด็กเรียนอย่างมีความสุขเด็กสามารถบอกเหตุผลของการเรียนรู้และสิ่งที่ได้รับที่สำคัญเด็ก ๆ จะรู้สึกสนุกสนานไม่เบื่อและได้ความรู้ ช่วยในการไปศึกษาในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งนี้การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและเด็กเป็นสำคัญ

7. จัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับรู้ หรือร่วมมือในการที่เด็กเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ พร้อมสังเกตความก้าวหน้า และบันทึกการเรียนรู้ของเด็ก

8. จัดการเรียนการสอน ตามแผนการสอนที่วางไว้ ตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

ด้านการประเมิน

ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย อาทิ การสังเกต การพูดคุยสนทนา การจดบันทึก การเก็บผลงานเด็ก ตลอดจนการใช้เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย

บทบาทเด็ก

1. ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเสนอหัวข้อเรื่องที่สนใจที่จะเรียนรู้
2. ร่วมกันวางแผนกับครูในการออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
3. กำหนดกติกาในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และร่วมกันปฏิบัติ
4. เลือกประเด็นที่ตนเองสนใจจากแหล่งเรียนรู้ และศึกษาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
5. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และจากกิจกรรมที่ครูจัดให้ศึกษาหาความรู้

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มุ่งส่งเสริมความสามารถด้านการเขียน

สิริมา ภิญญอนันต์พงษ์. (2545) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ดังนี้

1. ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ
2. ขั้นเด็กค้นคว้าหาความรู้
3. ขั้นการประเมินผล

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่ส่งเสริมความสามารถด้านการเขียน

การศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย คือเวลา 8 สัปดาห์ โดยกำหนดหัวเรื่องละ 10 วัน 2 สัปดาห์ ตั้งแต่วันจันทร์ ถึงวันศุกร์ วันละประมาณ 30 - 50 นาที ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์แบบบูรณาการ ที่เหลือเป็นกิจกรรมตามความสนใจและความต้องการของเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ คือการวางแผนการสอนของครู โดยเป็นการวางแผนการสอนที่ครูใช้หลักการจัดโดยยึดหลักตามความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ ในการเลือกหัวข้อเรื่อง ที่จะเรียนรู้ โดยการสนทนา ชักถาม ให้เด็กวาดภาพ ขีดเขียนสื่อความหมายสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ ครูวางแผน จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เชื่อมโยง บูรณาการประสบการณ์ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถด้านการเขียน และการตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ ให้มีความสัมพันธ์กลมกลืน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ คือการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูกำหนดแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก จากนั้นพาเด็กไปศึกษาที่แหล่งเรียนรู้ประสบการณ์ตรงจากสถานที่จริง กระตุ้นให้เด็กค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความสามารถด้านการเขียน ให้เด็กเลือกหัวข้อที่ต้องการจากแหล่งเรียนรู้ ตั้งประเด็นคำถามตามความสนใจเด็ก และกระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องที่จะศึกษาตามความสนใจของเด็ก พร้อมทั้งทำแผนที่ความคิด ให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้า วาดภาพ ขีดเขียน จดบันทึก เรื่องที่ต้องการเรียนรู้ สนทนา ชักถาม พูดคุย จัดกิจกรรมให้เด็กศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และให้เด็กสรุป จัดทำผลงานความรู้ และความสามารถด้านการเขียน ให้เด็ก นำเสนอสืบค้น และแสวงหาความรู้ใหม่

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินผล ครูใช้วิธีการสังเกต การสนทนา การจดบันทึก และดูจากผลงาน และการนำเสนอผลงานของเด็ก นำมาบันทึกเกณฑ์ความสามารถด้านการเขียน ของพัฒนาการเขียนในแต่ละชั้นของเด็กปฐมวัย

แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถด้านการเขียน
2. เพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักการศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

เนื้อหา

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางผู้เรียนเป็นผู้ลงมือศึกษาค้นคว้าหาคำตอบสร้างสรรค์ความรู้ ด้วยตนเองตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็น โดยครูส่งเสริมให้เด็กแสดงความสนใจในเรื่องที่อยากรู้ อยากเห็น โดยครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น ให้โอกาสเด็กในการดำเนินการศึกษาค้นหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายใต้การดูแลช่วยเหลือแนะนำของครูเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนให้เด็กปฐมวัยโดยผ่านกระบวนการจัดกิจกรรม

กระบวนการจัดกิจกรรม

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนการสอนและการดำเนินกิจกรรมแต่ละขั้น ซึ่งมี 3 ขั้น ดังนี้

ขั้นตอนการเรียนรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ	กระบวนการจัดการเรียนรู้
ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 1 วัน	1. สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก 2. เชิญชวนให้เด็กเสนอเรื่องหรือสร้างสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจสิ่งที่น่าสนใจ 3. ครูสังเกตและจดบันทึกในหัวข้อเรื่องที่เด็กต้องการศึกษาเรียนรู้ 4. กำหนดหัวข้อที่จะศึกษาร่วมกัน 5. เด็กและครูร่วมกันเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่สนใจศึกษาพร้อมร่วมกันตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบร่วมกัน 6. ครูนำหัวข้อที่เด็กต้องการเรียนรู้เชื่อมโยงให้

ขั้นตอนการเรียนรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ	กระบวนการจัดการเรียนรู้
	เข้ากับจุดประสงค์ เนื้อหาในหลักสูตร 7. ครูวางแผนกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมทักษะกระบวนการหาความรู้และส่งเสริมความสามารถด้านการเขียน
ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้	1. การสำรวจแหล่งเรียนรู้ (ประมาณ 3 วัน) 1.1 ครูพาเด็กให้ได้รับประสบการณ์จริงจากแหล่งเรียนรู้เพื่อฝึกฝนทักษะกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมความสามารถด้านการเขียน 1.2 ให้ความรู้พื้นฐานแก่เด็กเพื่อให้เด็กเกิด ความสนใจ 1.3 ครูกระตุ้นด้วยคำถามให้เด็กเกิด ความสนใจและให้เด็กซักถามปัญหา 1.4 ครูจัดบันทึกสิ่งที่เด็กถามคำถาม 1.5 ครูกระตุ้นให้เด็กออกมาเล่าประสบการณ์ ที่ได้ไปสำรวจแหล่งเรียนรู้ 1.6 ให้เด็กเล่าถึงประสบการณ์ที่ได้ไปแหล่ง เรียนรู้ 2. การเลือกหัวข้อที่จะศึกษา (ประมาณ 1 วัน) 2.1 ครูให้เด็กช่วยกันแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็ก ๆ ต้องการทำ 2.2 ครูทำแผนที่ความคิดจากคำตอบของเด็ก ทุกคนเพื่อเห็นภาพรวม 3. การศึกษาค้นคว้า ขีดเขียน และจัดบันทึก (ประมาณ 1 วัน)

ขั้นตอนการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย	กระบวนการจัดการเรียนรู้
	3.1 ครูจัดกิจกรรมให้เด็กได้เลือกทำตามความสนใจและความถนัดของแต่ละคน 4. นำเสนอผลงาน (1 วัน) 4.1 เด็กช่วยกันนำเสนอผลงานของตนเอง 4.2 ครูกระตุ้นให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในผลงาน 4.3 ครูกระตุ้นให้เด็กสนใจอยากแสวงหาความรู้ต่อไป
ขั้นที่ 3 การประเมินผล	สรุปและจัดทำผลงานความรู้ (1 วัน) 1. เด็กและครูร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากเรื่องที่ศึกษา 2. ครูกระตุ้นให้เด็กมีความภาคภูมิใจในเรื่องที่ตนเองศึกษาไปใช้ประโยชน์ และกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากเรียนรู้ต่อไป

แผนกำหนดการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สัปดาห์	วัน	เรื่อง	การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (กิจกรรมเกิดจากความต้องการของเด็ก)		
			ขั้นตอน	ความสามารถด้านการเขียน	กิจกรรม
1	จันทร์	ผักบุ้งไฟแดง	ขั้นที่ 1 ทบทวน ความรู้เลือก หัวข้อที่สนใจ	-ความสามารถด้านการขีดเขียน แทนเขียน -ความสามารถด้านการเขียน ตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ ต่างๆ	<u>กำหนดหัวข้อ</u> - อภิปราย ชักถาม บรรยาย วาด ภาพขีดเขียนตั้งชื่อผลงานตาม ประสบการณ์เดิมในเรื่องที่ ต้องการเรียนรู้
	อังคาร		ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัย หาความรู้	-ความสามารถด้านการขีดเขียน แทนเขียน -ความสามารถด้านการเขียน ตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ ต่างๆ	<u>ศึกษาจากเรื่องที่สนใจ</u> - วาดภาพ ขีดเขียนเป็น สัญลักษณ์ ของสิ่งที่สนใจ <u>ศึกษาจากหนังสือ</u> - บรรยาย อภิปราย ชักถามเรื่องที่ได้เรียนรู้ ทักษะศึกษานอกห้องเรียน มุมประสบการณ์ ห้องสมุด แปลงเกษตร <u>ศึกษาวิทยากรสอน</u> - สังเกต บรรยาย ปฏิบัติ จริงๆ ฯลฯ
	พุธ			- ความสามารถด้านการเขียน โดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ - ความสามารถด้านการเขียน โดยลอกเลียนแบบ	
	พฤหัสบดี			- ความสามารถด้านการเขียน โดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ - ความสามารถด้านการเขียน โดยลอกเลียนแบบ	
	ศุกร์			- ความสามารถด้านการเขียน โดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ - ความสามารถด้านการเขียน โดยลอกเลียนแบบ	<u>เสนอกิจกรรมที่ต้องการเรียนรู้</u> - เสนอกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ตนเองสนใจและต้องการ

แผนกำหนดการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

สัปดาห์	วัน	เรื่อง	การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (กิจกรรมเกิดจากความต้องการของเด็ก)		
			ขั้นตอน	ความสามารถด้านการเขียน	กิจกรรม
2	จันทร์	ผักบุ้งไฟแดง	ขั้นที่ 2 ค้นคว้าวิจัย หาความรู้	-ความสามารถด้านการขีดเขียน แทนเขียน -ความสามารถด้านการเขียน ตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ ต่างๆ	<u>ปฏิบัติกิจกรรมที่ต้องการเรียนรู้</u> - ปฏิบัติตามกิจกรรมที่เด็กเลือก
	อังคาร			ความสามารถด้านการเขียน โดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ - ความสามารถด้านการเขียน โดยลอกเลียนแบบ - ความสามารถด้านการเขียน ในรูปของตัวอักษรและ ภาพวาด	<u>ศึกษาจากเรื่องที่สนใจ</u> - สังเกต บอกลักษณะ ความแตกต่างของสิ่งที่ สนใจ <u>ศึกษาจากหนังสือ</u> - บรรยาย อภิปราย ชักถามเรื่องที่ได้เรียนรู้ <u>ศึกษาวิทยากรสอน</u> - สังเกต บรรยาย ฯลฯ ปฏิบัติจริง <u>นำเสนอผลงาน</u> - บรรยายถึงกิจกรรมที่ เด็กเลือกปฏิบัติ
	พุธ			- ความสามารถด้านการเขียน โดยลอกเลียนแบบ - ความสามารถด้านการเขียน ในรูปของตัวอักษรและ ภาพวาด	
	พฤหัสบดี		ขั้นที่ 3 ทบทวน ความรู้	ความสามารถด้านการเขียน โดยลอกเลียนแบบ - ความสามารถด้านการเขียน ในรูปของตัวอักษรและ ภาพวาด	
	ศุกร์			- ความสามารถด้านการเขียน ในรูปของตัวอักษรและ ภาพวาด	<u>ทบทวนความรู้</u> - สรุปเรื่องราวที่ได้จากการเรียนรู้ ร่วมกัน

ตัวอย่างการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เรื่องผักบุ้งไฟแดง

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1 วันจันทร์

ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อเนื้อหาที่สนใจ : การกำหนดหัวข้อ

กิจกรรมการเรียนการสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ - ส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนการขีดเขียนแทนเขียน - ส่งเสริมให้เด็กแสดงความคิดเห็นอภิปรายสิ่งที่สนใจการสื่อความหมายจากการวาดภาพขีดเขียน - แสดงความคิดเห็นเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ ขั้นนำ - ครูร้องเพลงพร้อมทำท่าทางประกอบและให้เด็กร้องและทำท่าทางตามจินตนาการ ขั้นจัดการเรียนรู้ - เด็กและครูสนทนาร่วมกัน และให้เด็กเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการมาโรงเรียน - จากเรื่องที่เด็กเล่าให้เด็กหาเรื่องที่เด็กสนใจพูดคุยกันกันเพื่อตั้งเป็นหัวเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ เด็กส่วนมากเล่าเรื่องผักบุ้งที่เห็นในน้ำและบริเวณแปลงเกษตรของพี่ประถมฯ - ให้เด็กเล่าประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับผักบุ้งเด็กคิดว่าผักบุ้งเป็นอย่างไร ขั้นสรุป - ให้เด็กนำเสนอผลงานที่วาดภาพระบายสีสิ่งที่ตนเองชอบและสนทนาถึงเรื่องของตัวเองวาด สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ - คำคล้องจอง - กระดาษA4 - สีเทียน - กระดาษบุฟ	เมื่อครูให้เด็กออกมาเล่าสิ่งที่ตนเองประทับใจเมื่อมาโรงเรียน เด็กหลายคนเล่าประสบการณ์เรื่องผักบุ้งในแปลงเกษตรของพี่ประถมที่กำลังออกงาม - ผักบุ้งสีเขียวมี 2 ใบ - มีหลายต้นสีเขียว - ที่บ้านมีผักบุ้งสีแดง - ผักบุ้งสีขาว - อยารรดน้ำผักบุ้งเหมือนพี่ <u>คำถามที่เด็กสนใจ</u> ผักบุ้งชอบอยู่ที่ไหน ผักบุ้งมีไว้ทำอะไร ผักบุ้งชมหรือเปล่า ทำไมมีหลายสี สรุป เด็กตัดสินใจร่วมกันว่าจะเลือกหัวข้อเรื่องผักบุ้ง เพื่อศึกษาาร่วมกัน โดยครูต้องช่วยกระตุ้นบางเวลาให้เด็กวาดภาพระบายสีต้นผักบุ้งที่เด็กชอบพร้อมสื่อความหมายของภาพ

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 2 วันอังคาร

ชั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ : ศึกษาค้นคว้าจากแปลงเกษตร

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ - ส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ - ส่งเสริมให้เด็กแสดงความคิดเห็นอภิปรายสิ่งที่สนใจ การสื่อความหมายจากการวาดภาพและการสร้างผลงาน ด้วยสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย ขั้นนำ - ครูและเด็กทอคำคล้องจองพร้อมสนทนาร่วมกันและสร้างข้อตกลงในการทัศนศึกษานอกห้องเรียน ขั้นจัดการเรียนรู้ - เด็กและครูสนทนาถึงลักษณะและสีของผักบุ้งจากแปลงเกษตรตามความสนใจโดยครูใช้คำถามคอยกระตุ้น - เด็กสนทนาถึงสิ่งที่ตนเองไปค้นคว้ามา - ให้เด็กระบายสีภาพสิ่งที่เด็กชอบและสนใจ ขั้นสรุป - ครูฝึกทักษะพื้นฐานทางการเขียน - ให้เด็กวาดภาพระบายสีสิ่งที่ตนเองชอบพร้อมเขียนชื่อเพื่อสื่อความหมายของภาพ สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ - แปลงเกษตร - ต้นผักบุ้ง - กระดาษ 4 - สีเทียน	เด็กร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่มสามารถบอกได้ว่า ผักบุ้งมีความแตกต่างกันอย่างไร - ต้นมันเล็กๆ มี 2 ใบ - ต้นสูงมีหลายใบ - ผักบุ้งสีเขียวไม่เหมือนที่บ้าน - ผักบุ้งที่บ้านอยู่ในน้ำ - ไม่ได้อยู่ในน้ำอยู่ที่ดิน <u>คำถามของเด็ก</u> - ทำไมผักบุ้งไม่อยู่ในน้ำ - ผักบุ้งสีแดงทำไมอยู่ในน้ำ สรุป เด็กสังเกตลักษณะของผักบุ้งต้นเล็กและต้นใหญ่ในแปลงเกษตร และที่เลี้ยงอยู่บริเวณสนามโรงเรียน ผักบุ้งแต่ละชนิดที่มีความแตกต่างกันของสี ลักษณะลำต้น พร้อมตั้งคำถามและตอบคำถาม

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 3 วันพุธ

ชั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ : ศึกษาจากของจริง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียน การตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ 2. ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นอภิปรายสิ่งที่สนใจการสื่อความหมายจากการวาดภาพและการสร้างผลงานด้วยสัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมาย ขั้นนำ 1. เด็กเตรียมความพร้อมก่อนเรียนด้วยการท่องคำคล้องจองพร้อมทำท่าทางประกอบ ขั้นจัดการเรียนรู้ 2. ครูนำผักบุ้งของจริง หลายชนิดมาให้เด็กดูและสนทนาร่วมกันถึงประเภทของผักบุ้งแต่ละชนิด รวมทั้งความแตกต่างของสี และลักษณะลำต้น 3. เด็กและครูสนทนาร่วมกันถึงประโยชน์ของ ผักบุ้งพร้อมให้เด็กเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการรับประทานผักบุ้ง 4. เด็กศึกษาตามความสนใจ ตามมุมประสบการณ์ ของจริง ภาพผักบุ้ง บัตรคำ หนังสือ 5. ให้เด็กซักถามข้อสงสัย ขั้นสรุป 6. ครูฝึกทักษะพื้นฐานทางการเขียน - ให้เด็กวาดภาพระบายสีสิ่งที่สนใจพร้อมเล่าเรื่องและเรียนรู้ตามมุมประสบการณ์เพิ่มเติม สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1. ผักบุ้งจีน ผักบุ้งไทย ผักบุ้งนา 2. บัตรคำ 3. ภาพผักบุ้ง	เด็กร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับผักบุ้งที่ครูและเด็กช่วยกันเตรียมมา เด็กๆตื่นต้นกับดอกผักบุ้งที่ตนเองไม่เคยเห็น - ผักบุ้งมีดอกด้วย - สีสวยจังเลย - ที่บ้านหนูเอาไปให้หมูกิน - หนูเคยเห็นผักบุ้งแบบนี้แล้วเวลาออกไปสวนกับแม่ - ทำไมแบบนี้มันเขียว - ผักบุ้งสีเขียวไม่มีดอก - แบบนี้มีรากขาวๆ - ผักบุ้งสีแดงใบเล็กนิดเดียว - ผักบุ้งในน้ำมีรากหรือเปล่า <u>คำถามของเด็ก</u> - ผักบุ้งสีเขียวต้นยาวเหมือนสีแดงหรือเปล่า สรุป เด็กแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับลักษณะ และส่วนประกอบของผักบุ้งแต่ละชนิด พร้อมเล่าประสบการณ์เดิมของตนเองให้เพื่อนฟัง

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 4 วันพฤหัสบดี
ชั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ : ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้บริเวณโรงเรียน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมให้เด็กสนใจในการเรียนรู้ สังเกต ชักถาม 2. การแสดงความคิดเห็นอภิปรายสิ่งที่สนใจการสื่อ ความหมายจากการวาดภาพ การเขียนการตั้งชื่อผลงาน และเขียนสัญลักษณ์ 3. ทักษะการเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ 4. บอกความหมายพร้อมเล่าเรื่องราวของสิ่งของที่ขีด เขียนได้สัมพันธ์กัน ขั้นนำ 1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันถึงเนื้อหาในคำคล้องจอง พร้อมสร้างข้อตกลงในการทัศนศึกษานอกห้องเรียน ขั้นจัดการเรียนรู้ 1. เด็กและครูทัศนศึกษาบริเวณโรงเรียนดูผักบุ้งที่ขึ้น บริเวณโรงเรียนเด็กๆ ตื่นเต้นและเก็บดอกผักบุ้งด้วย ความสนุกสนาน 2. ครูกระตุ้นให้เด็กคิดว่าผักบุ้งมีประโยชน์อย่างไรบ้าง 3. เด็กศึกษาเพิ่มเติม ตามมุมประสบการณ์ ของจริง ภาพ ผักบุ้งและ บัตรคำ ขั้นสรุป 1. ครูฝึกทักษะพื้นฐานทางการเขียน - ให้เด็กวาดปั้นดินน้ำมันตามจินตนาการ และเรียนรู้ใน สิ่งที่น่าสนใจ สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1. ต้นผักบุ้งนา 2. ต้นผักบุ้งที่แปลงเกษตร 3. ภาพผักบุ้ง ภาพอาหารที่ทำจากผักบุ้ง 4. บัตรคำ หนังสือ	เด็กร่วมกันสนทนาถึงส่วนประกอบของต้น ผักบุ้งบริเวณโรงเรียน เด็ก - ทำไมผักบุ้งมันยาวนี้ - ต้นนี้มันนอนเลื้อยไปเลย - ตรงนี้มีดอกไม้เยอะแยะเลย - ทำไมไม่เหมือนตรงโน้นสีเขียวมันสูง - เคยเห็นแม่เอาผักบุ้งไปแกง - แม่กินผักบุ้งกับส้มตำไม่ได้แกลงเลย - กินไม่ได้ยังไม่สุกเลย - ไม่ต้องสุกกินได้เคยเห็นคนกินแล้ว - พ่อบอกว่ากินผักบุ้งแล้วตาสวย - ไม่ใช่กินผักบุ้งแล้วตัวขาว คำถามเด็ก - ผักบุ้งปลูกอย่างไร - ใช้ดอกปลูกหรือเปล่า - จะปลูกผักบุ้งในน้ำได้หรือเปล่า สรุป เด็กให้ความสนใจในการศึกษาค้นคว้า ประเภทและประโยชน์ของต้นกล้วย จากของ จริง และจากภาพมุมประสบการณ์ พร้อม พุดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ วาดภาพระบายสีต้นผักบุ้งที่ตัวเองชอบ

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 5 วันศุกร์

ขั้นต้นคว้าวิจยหาความรู้ : เสนอกิจกรรมที่เด็กต้องการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนการสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1.เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียน การวาดภาพ การพิมพ์ภาพการตั้งชื่อผลงานและเขียนสัญลักษณ์ลงในแผ่นงานได้ 2.ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นอภิปรายสิ่งที่สนใจการสื่อความหมายจากการวาดภาพ 3.ส่งเสริมพัฒนาการเขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ 4. เขียนตัวอักษรพร้อมเล่าเรื่องได้สัมพันธ์กัน ขั้นนำ 1.เด็กเตรียมความพร้อมก่อนเรียนด้วยการท่องคำคล้องจองพร้อมทำท่าทางประกอบ ขั้นจัดการเรียนรู้ 2. เด็กและครูร่วมกันทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ 3.ครูให้เด็กช่วยกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กต้องการจะทำ 4. ครูสร้างแผนที่ความคิดเกี่ยวกับกิจกรรมที่เด็กๆต้องการทำเพื่อเห็นภาพรวม 5. เด็กวางแผนการปลูกผักนึ่ง ขั้นสรุป 1. เด็กวาดภาพตามจินตนาการและเขียนชื่อหรือเขียนสิ่งที่ตนเองสนใจตามจินตนาการ 2. เด็กทำกิจกรรมตามความสนใจ สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1.กระดาษรูปแผ่นใหญ่ 2. สีเทียน 3. ดินน้ำมัน 4. กระดาษสี 5.กาว	เด็กแต่ละคนเสนอกิจกรรมที่ตนเองสนใจ เด็กจะตอบซ้ำๆ กับเพื่อนคนอื่น ครูต้องกระตุ้นให้เด็กคิดกิจกรรมที่มีความหลากหลายโดยกิจกรรมที่เด็กคิดมีดังนี้ - วาดรูป - บั๊นดินน้ำมัน - เก็บผักนึ่ง - ทัดสนศึกษา - ปลูกผักนึ่ง - ฉีกปะ - ทำสีน้ำ - ทำผักนึ่งไฟแดงลอยฟ้า สรุป เด็กเสนอกิจกรรมที่เด็กคิดแต่ละคน ต้องการทำตามความสนใจ เด็กสนใจการทำผักนึ่งไฟแดงเหมือนที่เคยดูในละครทีวี แล้วครูให้เด็กช่วยเตรียมอุปกรณ์บางอย่าง มาจากบ้าน เช่น น้ำมัน ผักนึ่ง เกลือ ฯ

สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 6 วันจันทร์

ขั้นต้นคว้าวิจัยหาความรู้: ปฏิบัติกิจกรรมที่เด็กต้องการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนการสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียน การวาดภาพ การพิมพ์ภาพการตั้งชื่อผลงานและเขียนสัญลักษณ์ลงในแผ่นงานได้ 2. ส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นอธิบายสิ่งที่สนใจการสื่อความหมายจากการวาดภาพ 3. การส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ 4. เขียนตัวอักษรพร้อมเล่าเรื่องได้สัมพันธ์กัน ขั้นนำ 1. เด็กเตรียมความพร้อมก่อนเรียนด้วยการท่องคำคล้องจองพร้อมทำท่าทางประกอบ ขั้นจัดการเรียนรู้ 1. แบ่งกลุ่มให้เด็กเข้ากิจกรรมที่เด็กสนใจ 2. ครูแนะนำกิจกรรมให้เด็กๆ ฟังว่ามีอะไรบ้าง 3. เด็กเข้าร่วมทำกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง 4. เมื่อหมดเวลาทำสัญญาณให้เด็กช่วยกันเก็บของ ขั้นสรุป 1. เด็กและครูสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรม 2. เด็กนำเสนอผลงานของตนเอง สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1. จัดเตรียมอุปกรณ์ตามกิจกรรมที่เด็กต้องการทำ 2. สีเทียน 3. กระดาษ A 4 4. สีน้ำ กระดาษสี กาว 5. ดินน้ำมัน	เด็กสนใจ และสนุกสนานกับกิจกรรมที่เด็กทำและปฏิบัติตามข้อตกลงที่กำหนดไว้ สรุป เด็กปฏิบัติกิจกรรมที่เด็กคิดแต่ละคน ต้องการทำตามความสนใจเด็กนำเสนอผลงานที่สร้างขึ้นได้แล้วเขียนตั้งชื่อผลงานของตนเองชิ้นงานที่คิดว่าชอบที่สุด 1 ชิ้นเพื่อนำเสนอผลงานในวันต่อไปเด็กทั้งห้องนำชิ้นงานที่เขียนเหมือนกันไว้กลุ่มเดียวกัน นำชิ้นงานมารวมกันเปรียบเทียบความเหมือน ความต่างของตัวอักษรและลักษณะของผลงานตนเอง

สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 7 วันอังคาร

ขั้นค้นคว้าวิจัยหาความรู้ : การปลูกผักบุ้ง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. ส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ตามลำดับขั้นตอน 2. ส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนโดยลอกเลียนแบบ 3. ส่งเสริมการวาดภาพเพื่อสื่อความหมาย การลอกเลียนแบบ การเขียนตัวอักษร การตั้งชื่อผลงาน 4. การส่งเสริมความสามารถด้านการเขียน ทักษะการเขียนโดยลอกเลียนแบบ การคัดลอกคำจากต้นแบบ 5.การบอกความหมายของตัวอักษรที่เขียนได้ ขั้นนำ 1.เด็กเตรียมความพร้อมก่อนเรียนด้วยการท่องคำคล้องจองพร้อมทำท่าทางประกอบ ขั้นจัดการเรียนรู้ 2. ครูแนะนำวิทยากรให้ความรู้เรื่องการเตรียมการปลูกขยายผักบุ้ง พร้อมสร้างข้อตกลงในการปลูกผักบุ้ง 3.เด็กและครูสนทนาค้นหาขั้นตอนในการปลูกด้วยเมล็ด และรากของผักบุ้งจีน พร้อมแบ่งกลุ่ม 4.เด็กร่วมกันเตรียมดินเพาะปลูกผักบุ้งในกระถาง ขั้นสรุป 5.ครูวาดภาพและเขียนตัวอักษรตามจินตนาการ 6. เด็กเรียนรู้ตามมุมประสบการณ์เพิ่มเติม สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ - คำคล้องจอง เมล็ดผักบุ้ง - รากผักบุ้งจีน - ดิน อุปกรณ์เพาะปลูก - สีเทียน กระดาษ A4	เด็กร่วมกันทำสวนครัวตามขั้นตอนที่ศึกษามาโดยครูและผู้ปกครองร่วมกันอำนวยความสะดวกให้ขณะจัดกิจกรรม เด็กร่วมกันทำงานด้วยความตั้งใจและสนุกสนาน และสนทนาถึงขั้นตอนวิธีการปลูกกล้วยและช่วยกันขุดดินเพื่อปลูกกล้วย - ปลูกในกระถางเหมือนดอกไม้เลย - ของเราใช้รากปลูกเลย - เมล็ดเล็กมากเลย - มองไม่เห็นเมล็ดแล้ว - ของเราเห็นต้นเลย - ก็วันจะเห็นใบเหมือนของพี่เขา - ต้องรดน้ำหรือเปล่า - ทำไมไม่ไปปลูกในน้ำบ้างละ สรุป เด็กร่วมกันปลูกผักบุ้งจนสำเร็จโดยได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการเตรียมอุปกรณ์และวัสดุ ดูแลอำนวยความสะดวกให้กับเด็ก เด็กได้พัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านการเขียนจากการ ขุดหลุมพรวนดิน ขุดหลุมกลบดิน รดน้ำ เด็กรู้จักการทำงานตามขั้นตอน และเก็บ อุปกรณ์ ทำความสะอาดสถานที่ด้วยความเรียบร้อย

สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 8 วันพุธ

ขั้นค้นคว้าวิจัยหาความรู้ : การประกอบอาหาร

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. เพื่อส่งเสริมการเล่าเรื่องราวประสบการณ์ การแสดงความคิดเห็นและอภิปรายสิ่งที่สนใจ การลอกเลียนแบบ การเขียนตัวอักษร การตั้งชื่อผลงาน และการวาดภาพ ส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาดเพื่อสื่อความหมายของตัวอักษร 2. การส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเป็นภาพและสัญลักษณ์ บอกความหมายของตัวอักษร 3. การส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเป็นภาพและสัญลักษณ์ ขั้นนำ 1. เด็กเตรียมความพร้อมก่อนเรียนด้วยการท่องคำคล้องจองพร้อมทำท่าทางประกอบ 2. เด็กนั่งเป็นกลุ่มที่วางแผนการทำผักนึ่งไฟแดงร่วมกัน ขั้นจัดการเรียนรู้ 3. เด็กและครูสนทนาทบทวนขั้นตอนในการทำผักนึ่งไฟแดง 4. เด็กร่วมกันทำผักนึ่งไฟแดง โดยช่วยกันไปถอนผักนึ่งที่แปลงนำมาล้าง และเด็ดผักนึ่ง 5. เด็กนำเสนออาหารที่ร่วมกันทำ ขั้นสรุป 6. เด็กเก็บ วัสดุอุปกรณ์ในการทำผักนึ่งไฟแดงและศึกษาเพิ่มเติม ตามมุมประสบการณ์ สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1. ผักนึ่งที่แปลงเกษตร- น้ำมันพืช กระเทียม 2. น้ำปลา น้ำมันหอย 3. น้ำตาล เครื่องปรุงรส 4. อุปกรณ์งานครัว	เด็กร่วมกันล้างและเด็กตามขั้นตอนที่ศึกษามาโดยครูและผู้ปกครองร่วมกันอำนวยความสะดวกให้ขณะจัดกิจกรรม เด็กร่วมกันทำงานด้วยความตั้งใจโดยการแบ่งกลุ่มถอนผักนึ่ง ล้างทำความสะอาด และเด็ดผักนึ่ง - ผักนึ่งถอนง่ายมากเลย - มีดินติดมาด้วย - เห็นรากขาวๆ เลย - ต้องล้างให้สะอาด - ต้องเด็กสั้นๆ เดี่ยวกินไม่ได้ - ช่วยกันเดี๋ยวจะใส่กินผักนึ่งไฟแดง <u>คำถามของเด็ก</u> - ทำไมไม่มีไฟลุกเหมือนในหนัง สรุป เด็กร่วมกันทำผักนึ่งไฟแดงจนสำเร็จ โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการเตรียมอุปกรณ์และวัสดุ ครูดูแลอำนวยความสะดวกให้กับเด็ก เด็กๆชิมผักนึ่งไฟแดงฝีมือตนเองบอกว่าอร่อยบางคนบอกว่าติดฟันเคี้ยวไม่ออก และช่วยกันเก็บภาชนะอุปกรณ์งานครัวล้างทำความสะอาด

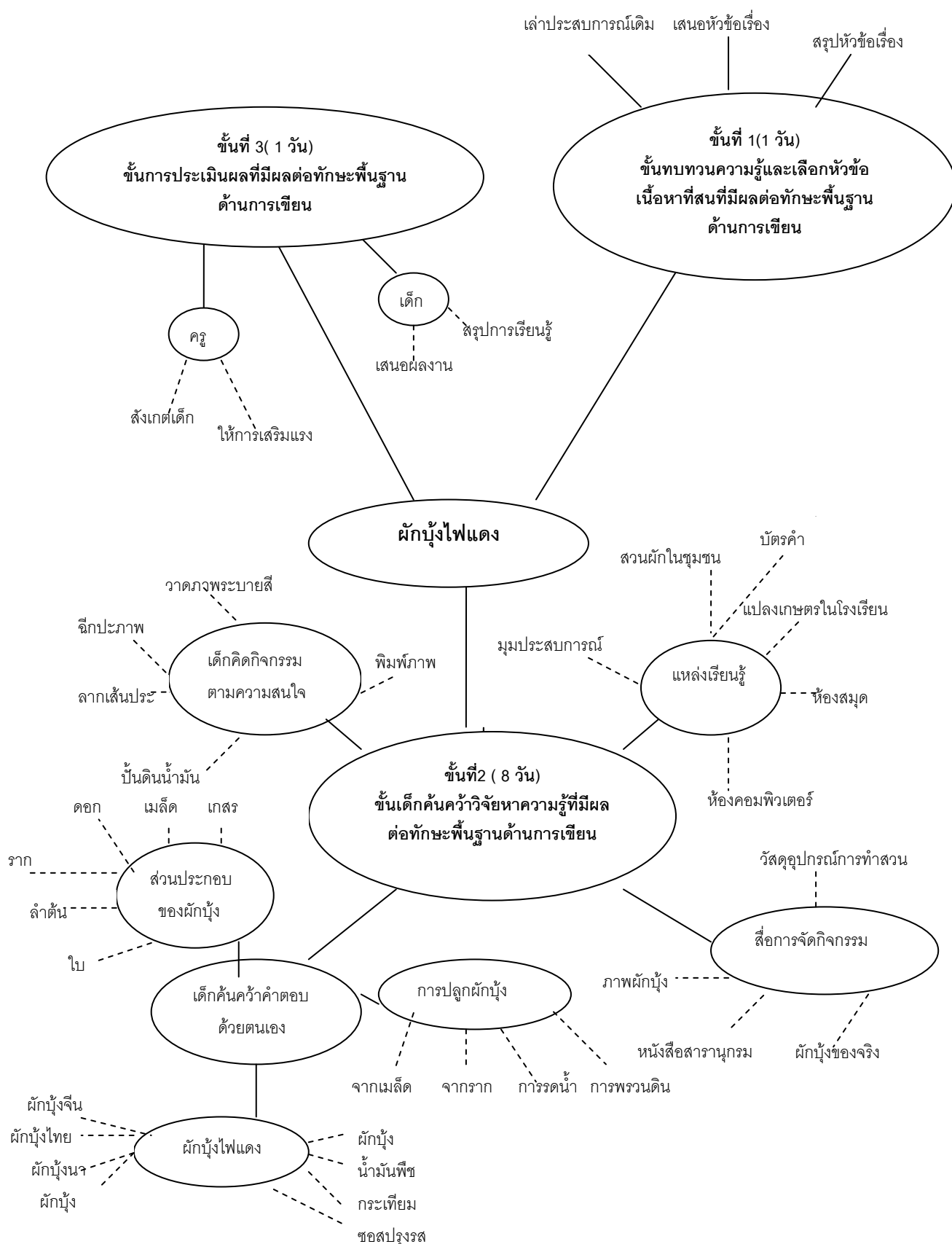
สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 9 วันพฤหัสบดี
ขั้นค้นคว้าวิจัยหาความรู้ : การสรุปการเรียนรู้และสร้างผลงาน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ - ส่งเสริมการเล่าเรื่องราวประสบการณ์ การแสดงความคิดเห็นและอภิปรายสิ่งที่สนใจ - ส่งเสริมการเขียนโดยการลอกเลียนแบบ การเขียนตัวอักษร การตั้งชื่อผลงาน และการวาดภาพ - ส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด เพื่อสื่อความหมายของตัวอักษร - การส่งเสริมความสามารถด้านการส่งเสริมความสามารถด้านการเขียน ขั้นนำ ทักทายเด็กด้วยการ ท่องคำคล้องจอง ขั้นจัดการเรียนรู้ - เด็กและครูสนทนาทบทวนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแล้ว - เด็กสร้างผลงานตามความสนใจของตนเอง (การปั้น การวาด การฉีกปะกระดาษ การตัดการพิมพ์ภาพการเขียน การประดิษฐ์ การเขียน การสื่อความหมาย) ขั้นสรุป - เด็กนำเสนอผลงาน - เด็กบอกชื่อเรื่องผลงานที่ได้ลงมือทำ สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ - กระดาษ A4 - กระดาษสี - สีน้ำ - โปสเตอร์ - สีเทียน - ดินน้ำมัน - ไม้พรม - กรรไกร - กาว	เด็กนำผลงานมาพิจารณา แลกเปลี่ยนกันดูกับเพื่อนร่วมกันจัด แสดงผลงานตามกลุ่มที่แยกไว้เด็กเขียนชื่อผลงานทั้งหมดและสรุปชื่อผลงานที่สร้างขึ้นถูกต้อง เด็กชื่นชมผลงานของตนเองและเพื่อน สรุป เด็กใช้ทักษะพื้นฐานทางการเขียน ในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้ในเวลาที่เร็วขึ้น เช่น เมื่อให้วาดภาพ การตั้งชื่อผลงานการเขียนตัวอักษร ตัวเลข การลอกเลียนแบบชิ้นงาน การสร้างสัญลักษณ์ ตัวอักษร ตัวเลขที่เหมือนกัน เด็กสามารถทำได้ถูกต้องรวดเร็ว เด็กเรียนรู้ได้ดีมากขึ้น ในขั้นนี้เด็กได้แสดงออกอย่างเต็มศักยภาพ มีการวางแผนการทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี

สัปดาห์ที่ 2 ครั้งที่ 10 วัน ศุกร์
ชั้นการประเมินผล : การนำเสนอผลงาน

กิจกรรมการเรียนการสอน	สถานการณ์
จุดประสงค์ 1. ส่งเสริมความสามารถด้านการเขียน การแสดงออกตามความคิดของตนเอง การวาดภาพ การลอกเลียนแบบ การเขียนตัวอักษร การตั้งชื่อผลงาน 2. การส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์ 3. การส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนทักษะการเขียนโดยลอกเลียนแบบ 4. การส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนทักษะการเขียนในรูปของตัวอักษรและภาพวาด ขั้นนำ 1. ทักทายเด็กด้วยการร้องเพลง พร้อมทำท่าทางประกอบเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ ขั้นจัดการเรียนรู้ 1. เด็กและครูสนทนาทบทวนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแล้ว 2. เด็กสร้างผลงานเดี่ยวและงานกลุ่มจากการร่วมกันสร้างหนังสือนิทานเกี่ยวกับเรื่องที่ได้เรียนรู้มาแล้ว โดยการแบ่งกลุ่มช่วยกันทำงาน และสร้างผลงานตามความสนใจของตนเอง (การร้อยดอกไม้ การจัดแจกัน การปั้น การวาด การฉีกปะ การขยำ การตัด การพิมพ์ภาพ การเขียน การพับ) ขั้นสรุป 1. เด็กนำเสนอผลงาน 2. เด็กชื่อเรื่องผลงานที่ได้ลงมือทำ สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ 1. กระดาษ A4 2. กระดาษสี 3. ภาพกล้วย 4. ดินน้ำมัน 5. กาว 6. กรรไกร 7. กระดาษร้อยปอนด์ ฯลฯ	เด็กออกมาเล่าถึงกิจกรรมที่ตนเองได้ทำ พร้อมนำเสนอผลงานเมื่อวันพฤหัสบดีให้เพื่อนๆ ฟัง ในช่วงแรกเด็กจะไม่ค่อยกล้าพูด ครูต้องกระตุ้นถามคำถามให้เด็กตอบและให้เพื่อนซักถามพร้อมชมเชยให้กำลังใจเมื่อเด็กบรรยายจบ สรุป เด็กนำเสนอผลงานของตนเองด้วยความภาคภูมิใจและมีหลายคนยังอายไม่ค่อยกล้าแสดงออก

แผนภูมิแสดงการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อทักษะพื้นฐานด้านการเขียน
ของเด็กปฐมวัย เรื่อง ผักบุ้งไฟแดง

ภาคผนวก ค

- ภาพตัวอย่างการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ตัวอย่างการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อที่น่าสนใจ

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อที่น่าสนใจ เด็กสนทนาพูดคุย แสดงความคิดเห็นและเสนอหัวข้อที่ตนเองสนใจ จากนั้นเด็กๆ ช่วยกันเลือกเนื้อหาที่น่าสนใจมากที่สุด

ขั้นที่ 2 เด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้

เด็กๆ ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้บริเวณโรงเรียน ชุมชน และศึกษาจากวิทยากร การปฏิบัติจริง

ชั้นที่ 3 ประเมินผล **สร้างผลงานตามความสนใจ**

การวาดภาพขีดเขียน

การฉีกปะภาพดอกไม้

การเล่นสีน้ำ

การพิมพ์ภาพ

การปั้นดินน้ำมัน

บ้านหนูมีหมูอยู่ในคอก

ภาคผนวก ง

- ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง
พฤติกรรมกับจุดประสงค์
- บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ตารางแสดงการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมและจุดประสงค์ IOC

ความสามารถด้านการเขียน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ΣR	จำนวน ผู้เชี่ยวชาญ
1. ชัดเขียนแทนเขียน					
1.1 เขียนเส้นที่แตกต่างกันบอกความหมายของ สิ่งที่ขีดเขียนพร้อมเล่าเรื่องราวของสิ่งของที่ขีด เขียนได้สัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	3	3
1.2 เขียนเส้นที่แตกต่างกันบอกความหมายของ สิ่งที่ขีดเขียนได้	+1	+1	+1	3	3
1.3 เขียนเส้นที่แตกต่างกัน แต่ไม่สามารถบอก หรือเล่าเรื่องราวสิ่งที่ขีดเขียนได้	+1	+1	+1	3	3
1.4 ไม่สามารถขีดเขียนหรือเล่าเรื่องราวลงใน แผ่นงาน	+1	+1	+1	3	3
2. ขีดเขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ					
2.1 เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่าง ๆ บอกความหมายพร้อมเล่าเรื่องราวของสิ่งของที่ ขีดเขียนได้สัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	3	3
2.2 เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ บอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้	+1	+1	+1	3	3
2.3 เขียนตั้งชื่อผลงานด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ บอกความหมายของสิ่งที่เขียนได้	+1	+1	+1	3	3
2.4 ไม่สามารถเขียนตั้งชื่อผลงานและเขียน สัญลักษณ์ลงในแผ่นงานได้	+1	+1	+1	3	3

(ต่อ)

ความสามารถด้านการเขียน	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ΣR	จำนวน ผู้เชี่ยวชาญ
3. เขียนโดยไม่มีแบบและกฎเกณฑ์					
3.1 เขียนตัวอักษรไม่สัมพันธ์กับเสียงที่ต้องการ บันทึก แต่บอกความหมายของตัวอักษรที่ขีด เขียนพร้อมแล้วเรื่องราวได้สัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	3	3
3.2 เขียนตัวอักษรไม่สัมพันธ์กับเสียงของคำที่ ต้องการบันทึก แต่บอกความหมายของ ตัวอักษรที่ขีดเขียนได้	+1	+1	+1	3	3
3.3 เขียนตัวอักษรไม่สัมพันธ์กับเสียงของคำที่ ต้องการบันทึก	+1	+1	+1	3	3
3.4 ไม่สามารถเขียนตัวอักษรและเรื่องราวได้	+1	+1	+1	3	3
4. ขึ้นเขียนโดยลอกเลียนแบบ					
4.1 เขียนด้วยการคัดลอกคำจากต้นแบบ บอก ความหมายของตัวอักษรที่คัดลอกได้พร้อมแล้ว เรื่องราวได้สัมพันธ์กัน	+1	+1	+1	3	3
4.2 เขียนด้วยการคัดลอกคำจากต้นแบบ และ บอกความหมายของตัวอักษรที่เขียนได้	+1	+1	+1	3	3
4.3 เขียนด้วยการคัดลอกคำจากต้นแบบ แต่ ไม่สามารถบอกความหมายของตัวอักษรที่เขียน ได้	+1	+1	+1	3	3
4.4 ไม่สามารถคัดลอกคำจากต้นแบบ บอก ความหมายหรือเรื่องราวไม่ได้	+1	+1	+1	3	3

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้เชี่ยวชาญในด้านการตรวจแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย
 - 1.1 รศ.ดร. สิริมา ภิญโญนันต์พงษ์
 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย หัวหน้าภาควิชาการศึกษาปฐมวัย
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ
 - 1.2 อาจารย์พูลสุข สุขเสริม
 อาจารย์ผู้สอนระดับอนุบาล โรงเรียนเทศบาลวัดตึกมหาชยาราม (สมุทรคุณากร)
 ตำบลมหาชัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
 - 1.3 อาจารย์ศิริลักษณ์ วุฒิสรรพ์
 อาจารย์ผู้สอนระดับอนุบาล โรงเรียนอนุบาลแพร์ ตำบลนาจักร อำเภอเมืองแพร่
 จังหวัดแพร่
2. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบเกณฑ์การให้คะแนนพัฒนาการด้านการเขียน
 - 2.1 อาจารย์มิ่ง เทพครเมือง
 หัวหน้างานวิจัยและบริการวิชาการสู่ชุมชน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 (ฝ่ายประถม) สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ
 - 2.2 อาจารย์ภัสลาภรณ์ มูลโพธิ์
 อาจารย์ผู้สอนระดับชั้นอนุบาล โรงเรียนวัดเลียบราษฎร์ ชอยกรุงเทพฯ – นนท์
 แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร
 - 2.3 อาจารย์นพวรรณ ศรีเกตุ
 นักวิชาการ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พญาไท
 กรุงเทพฯ

ภาคผนวก จ

- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือราชการขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/๐๐๙1

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุโขทัย 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดดึกมหาราชาราม (สมุทรคุณากร)

เนื่องด้วย นางสาววิฐา ไมตรีจิต นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ศิริมา ภิญโญอนันตพงศ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงศ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ทูลสุข สุขเสริม เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววิฐา ไมตรีจิต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-059-4946

ที่ ศธ 0519.12/๐๕๗.๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแพว

เนื่องด้วย นางสาววิฐา ไมตรีจิต นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย” โดยมี รองศาสตราจารย์สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ศิริลักษณ์ วุฒิสรรพ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววิฐา ไมตรีจิต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัทพ์ 089-059-4946

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศร 0519.12/๐๐๙4

วันที่ ๗ มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)

เนื่องด้วย นางสาววิฐา ไนตรีจิต นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ศิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์มิ่ง เทพक्रमเมือง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเรื่องความสามารถด้านการเขียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววิฐา ไนตรีจิต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศร 0519.12/ ๐๐๙ ๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖ มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเลียบราษฎร์บำรุง

เนื่องด้วย นางสาววิฐา ไมตรีจิต นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ศิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ภัสลาภรณ์ มูลโพธิ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเรื่องความสามารถด้านการเขียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววิฐา ไมตรีจิต และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติศาสตร์ โทรศัพท์ 089-059-4946

ที่ ศธ 0519.12/๐๐๙3

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน นางสาวนพวรรณ ศรีเกตุ

เนื่องด้วย นางสาววิฐา ไมตรีจิต นิติระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาระดับ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็ก
นักวิจัยที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ศิริมา ภิญโญอนันตพงษ์
และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์
ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเรื่องความสามารถด้าน
การเขียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาววิฐา ไมตรีจิต
และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติศาสตร์ โทรศัพท์ 089-059-4946

ที่ ศร 0519.12/๗๗๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

1 พฤษภาคม 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสีดาราม

เนื่องด้วย นางสาววิฐา ไมตรีจิต นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ที่มีต่อความสามารถด้านการเรียนของเด็กปฐมวัย” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย และ แบบการให้คะแนนความสามารถด้านการเรียน กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 15 คน ในระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2552

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววิฐา ไมตรีจิต ได้เก็บข้อมูล เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5730

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 089-0594-946

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาววิฐา ไมตรีจิต
วันเดือนปีเกิด	28 ตุลาคม 2508
สถานที่เกิด	ราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	46 หมู่ที่ 11 ต. บางป่า อ. เมือง จ. ราชบุรี 70000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	องค์การบริหารส่วนตำบลแพงพวย หมู่ที่ 2 ต. แพงพวย อ. ดำเนินสะดวก จ. ราชบุรี 70130

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2545	ครุศาสตรบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) สถาบันราชภัฏนครปฐม
พ.ศ. 2552	การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ